

2 F V R S,

# Capitols, prouisions, e actes de cort fets per lo

Serenissimo Don Phelip Princep, e primogenit de la Cefarea Real Majestat del Emperador  
y Rey nostre Señor, e Governador general dels regnes de la corona de Arago. &c.

En les corts generals per aquell celebrades als regnicols de la ciutat y re-  
gne de Valencia, en la vila de Monço, en lo any

M D XXXVII.



2 Impresso en la insigne y coronada ciutat de Valencia, En casa de Ioan de Mey  
Flandro, Any de M D LV.



## Tabula fororum in

villa Montiffoni sub anno millesimo  
quingentesimo quadragesimo  
septimo editorum.



Ve los furs disponents que la  
senyoria vtil sia consolidada ab  
la directa per crim de heretgia,  
y altres sien seruats. fo. j.

Gracia feta a la Iglesia me-  
tropolitana de Valencia en dos  
milia liures del dret de amortizacio, y de la mi-  
tat del dret de sagell peral sdeuenidor. fo. j.

Que los priuilegis atorgats al monestir de la  
verge Maria de la Merce q̄ sien franchs de tots  
los drets de les mercaderies q̄ porten pera rem-  
bre catius Christians de terra de Moros, sien  
guardats leuats tots abusos. fo. j.

Que dels annuals del conuent de nostra se-  
nyora de Muntola y de sant Iordi, y dels altres  
del Regne de Valencia, indegudament no sien  
vexats en la exactio de la quarta decima. fo. j.

Que lo acte de cort fet en les corts del any  
M. D. xxxvij. disponent que los procuradors  
hajen de ser de la matexa calitat y professio que  
son los principals, axi en corts, com fora corts  
en la ciutat de Valencia sien obseruats. fo. ij.

De la treta de certa suma de formets y carns  
dels regnes de Castilla peral Spital general de  
Valencia, pera dos anys. fo. ij.

Que nos puixen euocar a la Real Audiencia  
causes menors de cinquanta lliures, e que dure  
fins a les primeres corts. fo. ij.

Que lo portatveus de general Governador,  
e lo Loctinēt general de governador, e los Lo-  
ctinents de Governador della Xucar: e de Vxo  
nos entrameten de causa alguna, sino de les que  
per furs del Regne los es permes, sots certa pe-  
na. fo. ij.

Que los furs y pragmatiques disponets que  
les causes de execucions per pensions de cēfals,  
violaris, debitoris ab respōsio de interes, no pui-  
xen ser euocades a la Real audiencia sots certa  
pena. fo. ij.

Que lo fur disponent, que nos puguen fer  
cōpanyes dels scriuans de les causes ques euo-  
quen en la Real audiencia sia seruat sots certa  
pena. fo. iij.

De les execucions ques fan axi per la cort  
del Batle general de la ciutat y regne de Valen-  
cia, cō per lo Batle general della Xixona, e dels

altres Batles locals del dit Regne. fo. iij.

Reuocacio de la pragmatica disponent, que  
la seda en madexa nos pogues traure del regne  
de Valēcia, salua la Real preheminiēcia. fo. iij.

Comissio feta al Duch don Ferrando, circa  
lo ques degut per la Regia cort a la ciutat de Va-  
lencia per lo nou imposit de la extractio dels  
forments de Sicilia. fo. iij.

Que lo Receptor de les rendes Reals sia per  
sona sotsmesa al for, e jurisdicctio de la Mage-  
stat. fo. iij.

Que lo fur fet en Monço en lo any M. D.  
xlij. que nos donen garrots per lo portantveus  
de general governador, e loctinent de general  
governador: e altre qualseuol official sia seruat  
sots certa pena. fo. iij.

Que les hores de les assignacions en diuersos  
tribunals de Valencia per lo Loctinent general  
sien acomodades. fo. iij.

Que en la ciutat de Valencia y contribucio  
de aquella per los justicies nos puixen leuar les  
spases portantles en la cinta ben guarnides, sens  
altres armes, y en lochs honests. fo. iij.

Reuocacio de la pragmatica de la creacio de  
notaris, feta en les corts de Monço del any M.  
D. xxvij. fo. iij.

Que en tots los tribunals axi de la Real au-  
diencia, com altres de la ciutat y regne de Va-  
lencia nos puixa demanar reuisio, o correctio,  
sino vna vegada sots certa pena. fo. iij.

Que lo fur del alt Rey dō Alfonso fet en les  
corts del any M. ccccxlvi. en rubrica de execu-  
cio de sentencies, disponent quines exepcions se  
poden posar en les execucions en virtut de sen-  
tencia passada en cosa jutjada, o de tres senten-  
cies cōformes, sia seruat sots certa pena. fo. iij.

Que los actes de cort del general sien seruats  
no obstant certa commissio de causa recogno-  
scēdi, obtesa de sa Alteza ab certa saluetat. v.

Sobrechiment en lo negoci dels nouament  
conuertits, fins a les primeres corts. fo. vj.

Ampliacio del temps del arrendament del  
dret del general de la mata del cap de Ceruer,  
en la persona de don Loys Carros Batle gene-  
ral del Regne de Valencia, en nom de sa Al-  
teza. fo. vj.

Reuocacio de vn Alguatzir de la real audien-  
cia, resident en la ciutat de Oriola, alqual mana  
sa Alteza li sia donada saluaguarda Real. vj.

Prouisio circa cert dret nomenat mig peatge  
de Albarrazi, ques fan pagar als habitants de  
la ciutat y regne de Valēcia en Terol. fo. vj.

# Tabula.

Prouisio circa la loacio y approbacio obtenida de la sede Apostolica p la Alteza, dels furs disponers que los strangers de la ciutat y regne de Valencia no puxen tenir beneficis Ecclesiasticis. fo. vj.

Que en lo studi general de Valencia no sia admes en examinador, ni cathedratic en ninguna facultat que no sia graduat en studi general approuat. fo. vj.

Que lo salari dels majorals de art de notaria per tenir aquells cōsell sobre algun acte per culpa, o negligēcia del notari rebedor de aquell sia pagat dels bens del dit notari. fo. vj.

Prouisio circa cert dret de duana, ques fa pagar als habitants de la ciutat y regne de Valencia en lo realme de Napolis. fo. vij.

Prouisio circa lo exces del augment del dret de la fusta q passa per terra del marques de Moya. fo. vij.

Prouisio circa la culpa, o renitencia dels aduocats de Valencia, los quals requests, o demanats per los Jurats no volen venir a la sala. vij.

Que sien guardats los furs, e priuilegis disponents circa la execucio dels mals vehins, y de clams y tales circa la jurisdicció del Mustaçaf, en la policia de la ciutat. fo. vij.

Reuocacio de la porrogacio del dret de pontatge del pont del riu dels Vlls de la vila de Alzira per lo excellent Loctinent general atorgada. fo. vij.

Comissio feta al Loctinent general circa hon deu residir, e habitar lo Aduocat fiscal y Assessor de Barle de la ciutat de Oriola. fo. vij.

Ques guarde lo fur, leuats tots abusos, circa les comissions ques fan a porters cōtra los deutors per forments, besties, e altres mercaderies, sens esser obligats ab actes publichs, o ab cautes les priuades. fo. vij.

Concordia, e ordinacio decretada per la Alteza, feta entre los Regnes de Arago, Valencia, e Principat de Catalunya, circa la mida, e largaria de les spases. fo. vij.

Prouisio circa la solucio de dos milia ducats per lo terç restant a pagar per la Mag. del rescate de les persones de Castello y Vilareal q foren preses per Moros al cap Dorpesa. fo. viij.

Prouisio circa lo quint ques fa pagar dels carius de presa de bona guerra. fo. viij.

Prouisio circa lo salari del Assessor del governador della Vxo, de les sentencies ab augment de deu lliures sobre los matexos emoluments. fo. viij.

Del plet, e questio q es entre les ciutats de Oriola, e Murcia, sobre la erectio en cathedral de la dita sglesia de Oriola, remesa a la Magestat. fo. viij.

Gracia dels emoluments, e dret de morabanti feta per la Alteza a la vila de Vilajoyosa prouenidors de la jurisdicció ciuil y criminal de la dita vila, y del loch de Orchetapertēps de trenta anys, per obs de quitar certs censals. fo. viij.

Que les pragmatiques atorgades per lo alt Rey don Alfonso a les viles de Castello, y Vila real, Borriana, Almagora, e loch de Fradell prohibints esser fets arroços a corrençia y estancia se guarden inuiolablement. fo. viij.

Prouisio circa la edificacio de vna torre en lo cap de Cullera, remesa al Loctinent general, pera queu veja, y prouehesca cō conue. fo. ix.

Prouisio de altra torre al cap Dorpesa en lo loch de la torreta de sant Iulia. fo. ix.

Ques guarden los furs disponers que les causes tocats als jutges ordinaries nos cuoquen per lo portantveus de general Governador, e Loctinent della Xucar, e della Vxo, sino per via de recors, o alguna calitat attribuhint los jurisdicció. fo. ix.

Prouisio circa la fortificacio de la vila de Paniscola, remesa al Loctinent general. fo. ix.

Prouisio remesa al Loctinent general de fortificacio de la muralla, e castell de Vilajoyosa. ix.

Prouisio de fortificacio de tres, o quatre peces de artilleria en la vila de Cullera, remesa al Loctinent general. fo. ix.

Prouisio circa lo quitament dels censals de les xxiiij. milia liures carregades per les viles de Morella, Castello, Vilareal, Burriana, e Paniscola per seruey de la Magestat. fo. ix.

Que los furs disponents circa la facultat de poder barquejar en lo Grau de la mar de la ciutat de Valencia sien guardats. fo. x.

Que lo Barle general obre les cases de les nou gabelles de la sal, pera que se puxen comodament habitar, e seruar al vs destinat. fo. x.

Prouisio que los baciners, e familiars de la Cruada, e de altres acaptes nos puxen exhimir dels carrechs personals de les vniuersitats de les viles Reals, exceptat lo baciner del acapte del Hospital general de Valencia. fo. x.

Que lo fur de Valencia disponent que lo aduocat Fiscal sia jutge en les contencions que naixen entre los officials Reals haja loch en la loctinença de la governacio della lo riu de Xuquer. fo. x.

# Tabula

Comissio feta per sa Alteza al Loctinent general ab parer del consell y de altres que li semblara circa los salaris de les execucions dels porters, verguers, y misatges dels tribunals axi de la ciutat de Valencia, com de les altres ciutats, viles, e lochs del Regne. fo. x.

Que lo fur disponent circa la restitucio de dot fet en les corts celebrades en la vila de Mõço, en lo any M. D. xliij. haja loch tant solament en les restitucions de dot que hauran haut loch per mort de la muller seguida apres publicacio del dit fur: e que en los altres resta la disposicio dels furs antichs. fo. x.

Prouisio circa la conexença e dicisio dels intermedis que occurreran, axi en la Real audienca de la ciutat de Valencia, com en tots los tribunals de aquella, y del Regne. fo. x.

Que lo acte de cort fet en les corts del any M. D. xliij. circa les oposicions proprietaries cõtra les execucions de pensions de cõsals, a suplicacio del braç Ecclesiastic y Real sia reuocat en respecte del dit braç Ecclesiastic. fo. xj.

Que les furs y actes de cort apres de publicacio de aquells, feta in Solio, sien obseruats en la ciutat y Regne de Valencia, encara que no sien publicats ab veu de publica crida en la dita ciutat de Valencia. fo. xj.

Que la residencia tenguda per lo licenciado Pedro de la Gasca sia continuada, e acabada per altre jutge, quant als officials Reals. fo. xj.

Que la plaça dels alls serueixa pera vendre les vitualles que a la dita ciutat se porten: e que los fusters habitants en dita plaça dexen exempta aquella peral vs de vendre le dites vitualles, sots certa pena. fo. xj.

Prouisio circa la tachacio de les despeses fetes dauant lo jutge secular ans de la excepcio, e allegacio del priuilegi clerical per algun coronat, e de la conexença dels arbitres en les causes de contencio de jurisdicció. fo. xj.

Que sobre la conexença de les causes decimals y premicials sis poden euocar a la Real audienca, ques guardẽ los actes de cort sobre aço disponents. fo. xj.

Que en respecte dels recursos emesos dels lochs subiectes a persones Ecclesiasticqs, monestirs, e religiosos al tribunal del governador de Valencia se garde lo acostumat. fo. xij.

Que en les causes de miserabilitat, viduitat, e pobrea dels vassalls del stamēt Ecclesiastic, si aquelles se poden euocar a la governacio, se garde lo acostumat. fo. xij.

Que en la imposicio de nous impostos fahedora per la ciutat de Valencia concernents les persones Ecclesiasticques se conuoquen los ques deuen conuocar del stament Ecclesiastic, e sens conuocacio de aqlls no siẽ imposats nous impostos en prejuhi dels Ecclesiasticqs. fo. xij.

Circa la orde dels officials de la Diputacio. fo. xij.

Circa la prouisio, e electio de Assessor de Governador de la ciutat, y regne de Valencia. fo. xij.

Circa la exactio y execucio contra los deutors de la ciutat de Valencia: e nominacio de persona peral dit effecte. fo. xij.

Comissio feta al Loctinent general circa lo tallar tota manera de fusta en los termens generals de la vila de Morella per lo couent, e monestir de Benifaça. fo. xij.

Que los furs disponents circa la jurisdicció atorgada a aquells q no han mer imperi se guarden, leuats tots abusos. fo. xij.

Que en respecte del priuilegi de barq̄r atorgat a Carles Torrella, se faça justicia en la causa que pendeix en son sacre consell. fo. xij.

Del bandeig, e penes dels Bomians, axi homens, com dones que van per lo Regne de Valencia. fo. xij.

Circa la recepcio de les paus y treues, y paus finals en les ciutats y viles Reals dl regne. xij.

Comissio feta al Loctinent general circa la exactio y execucio de les rendes, peytes, y siles: e altres drets de les ciutats, e viles Reals contra los deutors de aquelles. fo. xij.

Prouisio que en la scriuania de Liria se faça justicia, repellida la general supplicacio circa la electio de les altres scriuanies. fo. xij.

Prouisio de la tachacio del seruey de les corts del any M. D. xliij. e xlvij. de les viles de Xerica, Pina, y les Barraques transferides al Militar. fo. xij.

Que en los lochs despoblats en terme de algunes viles Reals, en los quals ans se tenia per los senyors de aquells la jurisdicció ciuil per fur atorgada circa la conexença dels clams, se guarden los furs, leuats tots abusos. fo. xij.

Circa la prouisio dels officis Reals de les viles reals q los barons, o senyors de lochs situats dins los termens de dites viles, y fills de aqlls no puxen tenir, o exercir offici Real. fo. xij.

Comissio feta al Loctinent general circa la desmembracio de la vila de Biar de la gabella de la ciutat de Xatiua. fo. xv.

# Tabula.

Commissio feta al loctinent general circa la reparticio de la sal ques pren pera la vila de Xixona de la ciutat de Alacant. fo. xv.

Que en lo dret de delme de pelades sis pot exigir, ates que y ha litis pendencia, ques faça justicia. fo. xv.

Que circa lo dret de delme de garrofes sis pot exhigir, ques faça justicia. fo. xv.

Commissio feta al loctinent general sobre lo priuilegi quels habitants de la ciutat de Oriola, per via de euocacio, o aliàs no puguen ésser trets a pledejar fora la dita ciutat hoyt lo procurador fiscal hi faça justicia. fo. xv.

Commissio feta al loctinent general, q̄ hoydes les parts de la ciutat de Oriola, e del loch de Guardamar si es carrer, e aldea de la dita ciutat, hi faça justicia. fo. xv.

Que los clauaris del general de la ciutat y Regne de Valencia ans de complir son trienni no puixen renunciar al dit offici per causa, ni ra ho alguna. fo. xvj.

Que en la ciutat de Xatiua se tinga cort eclesiastica formada per lo Reueren. Archebisbe de Valencia. fo. xvj.

Que los portalers circa la guarda dls drets de la ciutat, e de murs, e valls sien tenguts, e obligats guardar la ordinacio fahedora per la dita ciutat, ab que dita ordinacio sia ab contentamēt y decretacio del loctinent general sots certa pena. fo. xvj.

Prouisio circa lo salari del Assessor del Governador della Xixona, asi que no prenga salari de les sentencies. fo. xvj.

Prouisio circa los que venen als mercats de les ciutats, e viles Reals, si poden ser executats en los bens que portē als dits mercats. fo. xvj.

Abilitacio del illustris. Duch don Fernando Darago. fo. xvj.

Abilitacio dels illustres don Pedro Darago Duch de Montaluo, e don Antoni Darago jermans. fo. xvij.

Abilitacio de don Ioan Ximenes Durrea modern Comte Daranda. fo. xvij.

Abilitacio del egregi don Federich de Por-

rugal. fo. xvij.

Abilitacio dels nobles don Ioan Quintana, don Pedro, e don Francisco Quintanes. xvij.

Abilitacio del Reueren. don Francisco Mexia Bisbe de Fes. fo. xvij.

Abilitacio y legitimacio de don Lorens Ferrandez de Heredia. fo. xvij.

Legitimacio y abilitacio de don Ramon de Perellos, fill de don Giner de Perellos. xvij.

Legitimacio y abilitacio de don Nofre Benet Sans, e de don Frances Christofol Sans, y de don Ioan Hierony Acasti Sans germās, fills del noble don Frances Sans. fo. xvij.

Legitimacio y abilitacio de Frances Sans Alemany, e de Ioana Angela Alemany jermans fills del honorable Pedro Alemany mercader. fo. xvij.

Legitimacio y abilitacio de don Pedro Figuerola fill de don Pedro Figuerola caualler de Santiago. fo. xvij.

Legitimacio y abilitacio de Frances Ioan Cifre, fill de mossen Pere Ioā Cifre. fo. xvij.

Abilitacio de Hieronymo de Ycis. fo. xix.

Abilitacio de Carlos Torrellas. fo. xix.

Abilitacio de Micer Ioan Sentis. fo. xix.

Legitimacio y abilitacio de Sperança Sebastiana Sadornil, filla de Ioan Baptiste Sadornil mercader. fo. xix.

Legitimacio y abilitacio de Elisabet Ioan Exea, filla de Rodrigo de Exea flaquer. xix.

Legitimacio y abilitacio de Ioan March de Bas, fill de mossen Gaspar de Bas. fo. xix.

Legitimacio y abilitacio de Melchior Guerau, fill de Melchior Guerau mercader. xx.

Abilitacio de micer Sent Ioan de Aguerri. fo. xx.

Legitimacio, y abilitacio de Hieronyma Maguerola, filla de Bernat Maguerola botiguer de draps. fo. xx.

Legitimacio y abilitacio de Miquel Ioan Dagui, fill de Pere Ioan Dagui mercader. xx.

Abilitacio de don Hierony Cabanyelles, fill de don Hierony Cabanyelles. fo. xx.

Finis tabulæ.







## 2 Furs, capitols, prouisions, e actes de cort fets

per lo Serenissimo don Phelip Princep e primogenit de la C. R. Mag. del Emperador y Rey nostre señor, y Governador general dels regnes de la corona de Arago: En les corts generals per aquell celebrades als regnicols de la ciutat y regne de Valencia en la vila de Monço, en lo any M D XLVII.



Os Philippus Dei gratia Princeps Asturiarum & Gerunden. Primogenitus regnorum Castellæ, Aragonum, vtriusque Siciliæ. &c. Gubernator generalis regnorum coronæ Aragonum, Dux Montis Albi & Dominus ciuitatis Balasgarij: quum in Curijs generalibus per Cæsaream Magestatem vltimo conuocatis, & per nos celebratis & continuatis in villa Montiffoni omnibus incolis regnorum coronæ Aragonum cismarinorum per nos de voluntate, consensu, laudatione, & approbatione curiæ Valentis regni nonnulli fori, actus curiæ, capitula & prouisiones edita & facta fuerunt, quæ iuxta ordinem hucusq; assuetum per Protonotarium & consiliarium suæ Magestatis & nostrum nobilem Michaëlem Clementem de mandato nostro in scriptis redactis, & bulla plumbea (vt moris est) sigillatis: dari & tradi habent iuratis ciuitatis Valentis. Quos quidem foros, actus curiæ, capitula & prouisiones sic vt prædicitur in publicam formam redactis per eundem Protonotarium suæ Magestatis & nostrum, eis tradi mandauimus: quorum tenores sic se habent:

*Capitols offerts per los tres braços Ecclesiastic, Militar y Real.*

## 2 Molt alt y molt poderos Princep y Señor:

Os tres braços Ecclesiastic, Militar y Real del vostre regne de Valencia offiren humilment a vostra Alteza los capitols següents: suplicant a vostra Alteza sia merce de aquella manar los prouehir y decretar segons en aquells es contengut.

*Que los furs disponents que la señoria vtil sia consolidada ab la directa per crim de heretgia y altres sien seruats.*



Primerament Señor com ab diuersos furs del vostre regne de Valencia sia disposat que tostemps que la vtil señoria sera consolidada ab la directa per raho de crims de lesa Magestat o de heretgia, o altres, los señors directes puen fer, e facen lo que ben vult los es, o sera dels tals bens, o aliàs, de algun temps en la quant en lo offici de la saneta inquisicio se condemna algu per heretge, lo qual aliàs es emphiteota axi dela sglesia metropolitana de Valencia, e administracions de aquella, e altres sglesies, mone-

stirs, hospitals, e beneficis del regne de Valencia com de qualseuol altres persones axi ecclesiasticas cõ seculares, e collegis, e vniuersitats, los inquisidors de la heretica prauetat, e o jutge dels bens confiscats, e lo receptor de aquells de facto, parlant ab la humil y subiecta reuerencia ques pertany, se ocupã de tal manera los bens emphiteotichs que lo señor directe no pot adquirir lo que de justicia, o per furs del dit regne li es atorgat. ¶ Perço supliquen los tres braços del dit vostre regne a vostra Alteza sia merce sua prouehir y manar que los furs del vostre regne de Valencia que disponen la vtil señoria esser consolidada ab la directa, per qualseuol raho q̄ sia cõfiscada, o lo emphiteota haze comes crim algu, sien inuolablement obseruats iuxta sui seriem & tenorem. E que per major seguretat, e fermetat de la obseruacio de dits furs vostra Alteza mane donar orde y obra ab tot effecte que lo Reuerendiss. Inquisidor general Arquebisbe de Seuilla ferme en lo present fur, e mane ad cautelam expedir prouisions dirigides als molt reuerets inquisidors dela heretica prauetat del dit regne de Valencia, e al jutge dels bens confiscats, y receptor de aquells que ara son y per temps seran, que ab tot effecte guarden y obseruen: guardar y obseruar facen los dits furs, y no se applicuen bens algũs dels dits subdits tenguts sots directa señoria axi de la dita sglesia metropolitana de Valencia y administradors de aquella, y altres sglesies, mone-

A hospitals

# Furs y actes de cort fets y atorgats

hospitals y beneficis del dit regne de Valencia, com de totes, e qualseuol altres persones axi eclesiastiques com seculars, collegis y vniuersitats, com aliàs los furs sobre aço atorgats: puix no son guardats, serien, cō fins aci son stats, de ningun effecte: lo que de directo es contra la mente y voluntat de la Cefarea Mag. y de vostra Alteza. ¶ Plau a sa Alteza que los furs sien seruats, y en lo de mes manara prouehir ab lo Inquisidor general y ab lo comissari apostolic, qui tindra carrech dels negocis dels nouament conuertits, e feta la conclusio se escriuran les lletres necessaries.

*¶ Gracia feta a la sglesia metropolitana de Valencia en dos milia lliures del dret de amortizacio y de la mitat del dret de sagell peral sdeuenidor.*

Cap. II.

*De materia huius capituli vide forū, Statim per totum tempus que in tre vius. tit. de rebus non alienandis. ca. vj. fo. cx. cum sequentibus. lib. iij.*

**T**em Señor cō los alts Reys y poderosos señors predecessors de vostra Alteza ab sos Reals priuilegis conforme a la bulla Aurea atorgada per la sançtitat de papa Nicolao hajen confirmades totes les gracies atorgades a la sglesia metropolitana de Valencia, administracions de aquella, tots los drets de amortizacio, per qualseuol via que los bens de Realench fossen entrats, sien y estiguen en la dita sglesia, administraciōs y beneficis de aquella ex co que serueixen los dits bens pera sacrificis, misses y altres diuinals obsequies, y per alimentar pobres persones. ¶ Perço supliquen los tres braços a vostra Alteza sia merce de aquella, insequint los vestigis de sos Reals predecessors de alta recordacio confirmar y atorgar, y de nou atorgar tots, e qualseuol priuilegis, gracies, y merces fetes a la dita Sglesia, Capitol, administracions y beneficis de aquella de tot lo dret de amortizacio y de sagell fins a la present jornada, en axi que tots, e qualseuol censals, terres que la dita sglesia y beneficiats de aquella posseheixen, tenen, pledejen, litiguen, y speran tenir y possehir per causes passades: totes aquelles de qualseuol qualitat, specie, o natura sien les hajē, e puixen tenir, hauer, y possehir franques, y franchs de tot dret de amortizacio, y sagell segōs se ha acostumat de fer p los gloriosos Reys de immortal memoria, predecessors de vostra Alteza, maxime considerat que la dita sglesia metropolitana no te renda pera la fabrica de aquella, essent, com es, tant sumtuosa sglesia y tenir necessitat de moltes obres. ¶ Sa Alteza

es content donar lo dret de amortizacio de dos milia lliures peral sdeuenidor, y la mitat del dret de sagell.

*¶ Que los priuilegis atorgats al monestir de la verge Maria de la Merce que sien franchs de tots los drets de les mercaderies q porten pera rembre catius Christians de terra de Moros sien guardats lleuats tots abusos.* Cap. III.

**T**em Señor cō al monestir de la verge Maria de la Merce in redemptionem captiuorū, per los predecessors de vostra Alteza de immortal memoria sia atorgat q sien franchs de tots drets de les mercaderies q porten para rembre catius de terra de moros, e siē stats atorgats diuersos priuilegis axi en los regnes de la corona de Arago cō de Castilla, e señaladamēt sien frāchs de tot dret de peatge, e de poch dies enfa en la vostra ciutat de Valēcia los arrēdadors del peatge facē pagar al dit orde de la Merce, e redēptors de aquella qui ab ses mercaderies passen ē terra de moros p redemir catius Christians lo dit dret de peatge. ¶ Perço los dits tres braços humilmēt supliquen a vostra Alteza sia merce sua prouehir y manar que los dits frares redēptors no hajen de pagar lo dit dret de peatge, ates q les dites mercaderies q porten son per tan sancta y pia obra cō es redemir catius Christians de poder de moros q stan ab tan gran perill de renegar la sancta fe catholica. ¶ Plau a sa Alteza que sien guardats los dits priuilegis lleuats tots abusos.

*¶ Que dels annuals del conuent de nostra señora de Montesa, e de sançt lordi, y dels altres del regie de Valencia indogudament no sien vexats en la exactio de la quarta decima.* Cap. IIII.

**T**em Señor com en lo conuēt de nostra señora de Montesa, e del benauenturat sent jordi del vostre regne de Valencia hi haze diuersos annuals los quals no tenen mes renda de la ques necessaria pa dir vna missa quotidiana, e per los comissaris de la quartadecima de sa Mag. se comina cobrar la quartadecima dels qui celebrē los dits annuals, lo q redunda per via indirecta en cami de que nos diguen tantes misses quātes sen pendran per la quartadecima, & aliàs, no es de creure q la mēte de la sançtitat, ni de sa Mag. sia standa en voler exegir del conuent de Montesa lo que en tot lo regne de Valencia nos cobra de annuals. ¶ Perço los dits tres braços supliquē a vostra Alteza sia merce sua prouehir y manar als

# per lo serenifs. princep don Phelip. Fol. ij.

nar als dits comissaris que ara son, o per temps seran en les quartesdecimes, que dels dits anuals de montesa ni altres del dit regne nos pugue exegir, ni se exegesca quartadecima. ¶ Sa Alteza manara als comissaris de la Cruada que indogudament no sien vexats.

¶ Que lo acte de cort fet en les corts del any M D xxxvij. dissonent que los procuradors hagen de esser de la mateixa qualitat y professio q̄ son los principals, axi en corts com fora corts en la ciutat de Valencia sia obseruat.

## Cap. V.

Inuenies di-  
elum actū cu-  
ria in extra-  
uaganti. fo.  
xcj. cap. j.

**T**em Señor cō ab acte de cort fet en lo any mil cinchcents trēta set sia expressament donat orde que a la celebracio de les corts conuocadores per la Cesarea Mag. e vostra Alteza, los procuradors que en nom de sos principals entrevendran, hagen de ser, y sien de la mateixa qualitat, e professio que son los principals, segons en dit acte de cort se conte, e com la mente de dit acte de cort sia strada en donar orde en tots los actes faedors per lo dit braç, e persones aquell representats per escusar debats, plets e questions a major declaracio del dit acte de cort. ¶ Supliquen los dits tres braços a vostra Alteza sia de sa merce declarant la mente de dit acte de cort prouehir y manar q̄ en tots los actes faedors per lo braç ecclesiastic axi frant en corts, com fora de corts en la ciutat de Valēcia hagen de obseruar y obseruen ad vnguē lo dit acte de cort iuxta sui seriem, & tenorem. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ De la treta de certa suma de forments y carnis dels regnes de Castilla peral spital general de Valencia pera dos anys.

## Cap. VI.

**T**em Señor com lo spital general de la vostra ciutat de Valencia per lo que nostre señor Deu es stat seruit se hage cremat, e hage vengut a total ruyna, per lo qual, e per la abundancia dels pobres, e carestia de les virtualles ab gran difficultat se sustenten los mialts, pobres, y altres que en dit spital viuhen his mantenen. E com pera sustentat la dita casa hi hage necessitat de auituallaments, axi de carnis com de forments: les quals virtualles forçadament han de venir de regne strany fora de

Valencia per no tenir tanta sustancia lo dit spital que pugue comprar dins Valencia aquelles, y stant molt cara axide forment com de carnis com tenen necessitat. ¶ Perço los dits tres braços supliquen a vostra Alteza sia merce sua donar facultat y llicencia als administraadors del dit spital general que ara son y per tēps seran de poder liberament, e sens pagar dret algu, e no obstant qualseuol prohibicio, traure, e fer traure dels regnes de Castilla, y Arago fins en suma de mil cañicos Valencians de forment, e mil y cinchcents moltons sens pagar dret algu de qualseuol nom sia que per raho de la extractio de dit forment y moltons se degues y se hagues de pagar en dits regnes y ports de aq̄lls.

¶ Sa Alteza li fa almoyna y merce q̄ puguen traure de Castilla aquest any dos milia fanques de forment y altres dos milia lo any sdeuenidor, y cinchcents moltons aquest any y altres cinchcents lo sdeuenidor.

¶ Que nos puixen euocar a la Real audiencia causes menors de cinquanta lliures, e que dure fins a les primeres corts.

## Cap. VII.



**T**em Señor com en la ciutat de Valencia hi haze diuersos jutges pera expedir y administrar la justicia y señaladament hi ha pera les causes ciuils vn justicia lo qual es jutge ordinari de totes les causes ciuils ques tracten, e porten entre los vehins, e habitants dela dita ciutat: lo qual pera la prompta expedicio de les causes te dos assessors, lo salari dels quals paga la ciutat, per hon los litigants deuant aquell son franchs, e no paguen salaris de sentencies, y en los emoluments tocants al scriua de dita cort en respecte dels altres tribunals hi ha molta comoditat per als litigants, com paguen menys salaris que en altres corts. E axi sa Mag. per releuar sos subdits de despeses fonch seruit en lo any mil cinchcents vint y huyt en la vila de Monço, y en lo any mil cinchcents trenta set prouehir que totes les causes menors de suma de cinquanta lliures restassen en lo ordinari, qui es lo justicia, y en la primera instancia nos poguessen euocar: la qual prouisio, e o furs han releuat ab veritat als vehins, e habitants de dita ciutat de moltes despeses. E cō conuingue al benefici de dita ciutat vehins, e habitants de aquella que no sols les causes de suma de cinquanta lliures no sien

Vide actū eno-  
ria in extra-  
uaganti. c. iij.  
fo. lvij.

# Furs y actes de cort fets y atorgats

euocades en la primera instàcia, ni tretes de la dita cort pera la Real audiencia, encara que sien de suma de tresçentes lliures, perço que los salaris de la Real audiencia en semblants causes pujen tant que los qui guanyen les causes resten perdedors, e la mente de vostra Alteza tostèps sia strada, e sia prouehit al benefici de los subdits

¶ Per tal los dits tres braços suppliquen a vostra Alteza sia merce sua prouehir que ningua causa de suma de tresçetes lliures puixa esser euocada en la primera instàcia de la cort del dit justicia en lo ciuil, sub nullitatis decreto, y encorri mèt de pena de cent florins, applicadors lo terç als cofrens de vostra Alteza, e lo terç a la part contra la qual sera feta la euocacio, e lo terç als doctores del Real consell que executaran dites penes, vltra les despeses que faran: en les quals ipso facto sia hagut per condemnat lo euocant semblants causes. ¶ Plau a sa Alteza que nos puguen euocar causes menors de cinquanta lliures y que dure fins a les primeres corts.

¶ *Que lo portat veus de general Governador, e lloctinent general de Governador, e los lloctinents de Governador della Xuquer, e de Vxo nos entrameten de causa alguna sino de les que per furs del regne los es permes sots certa pena.*

## Cap. VIII.

De hac materia vide i tit. de iurisd. oim iudi. f. lxxviiij. c. xciij. lib. iij. Et vide filu gubernatiōis, in extrauag. ti. fo. liij. Et in tit. de Curia & bailio. ca. xx. xxiiij. & xxv. f. xj. li. j.



Tem señor cō los portants veus de general Governador en la vostra ciutat y regne de Valencia com a representants la immediata cort de vostra Alteza sols coneguen y hajen de conèixer de les causes de pubils, viudes, miserables persones, y en los casos per fur statuhits y ordenats, y per lo que ha paregut al portant veus de Governador perturba, e no dona lloch a les excepcions fori declinatorias, en ans conèix de les causes q̄ propriamēt pertanyen al justicia ciuil, lo que redunda en gran dany, despeses, e defatents dels subdits de vostra Alteza, aixi per esser majors les despeses de la cort de la governacio que no del ordinari.

¶ Perço los dits tres braços suppliquen a vostra Alteza sia merce sua prouehir y manar per obseruança dels furs del dit regne que los dits portants veus de general Governador, e lo lloctinent general de Governador, e los lloctinents de Governador della Xuquer y de Vxo no senpachen ni sentremeten de conèixer de causa alguna que no sia de les que specialmēt per furs del

dit vostre regne los son permeses, com alias totes les causes ciuils hajen de esser, e sien del ordinari, e aço sub decreto nullitatis. ¶ Plau a sa Alteza que poseu deu lliures de pena applicadors la mitat al hospital, y l'altra mitat als cofrens de la Mag.

¶ *Que los furs, e pragmatiques disponents que les causes de execucions per pensions de censals, violaris debitoris ab responsio de interes no puixen ser euocades a la Real audiencia sots certa pena.*

## Cap. IX.



Tem señor com per diuersos furs, pragmatiques, e capitols atorgats al dit vostre regne de València sia prouehit, statuhit, y ordenat q̄ les causes de execucions per pensions de censals, violaris, y debitoris ab responsio de interes no puixen esser euocades a la Real audiencia en manera alguna, e de algun temps en la alguna amichs de plets, e no desijats veure lo fi de aq̄lls, lo que de justicia fer no podè de facto attenten de suplicar y euocar dites causes, per hon fentse contradictio a la euocacio per la part executant sobre dit article se forma intermedi per declarar, lo qual los doctores del Real consell se fan pagar salaris, e moltes de dites causes se returen, e axi se causen moltes despeses, e defatents als executats vltra la violacio dels furs, pragmatiques y capitols atorgats al dit vostre regne, lo que redunda en gran dany, e perjuhi dels subdits de vostra Alteza. ¶ Perço los dits tres braços suppliquen a vostra Alteza sia merce sua prouehir y manar que los furs, pragmatiques y capitols al dit regne atorgats, e priuilegiants les dites execucions sien inuolablemēt obseruats, e que les dites causes no puixen esser euocades a la Real audiencia per ningu dels executats, e los doctores de aquella ab sola ostensio del contracte de carregamēt de censal, violari, o debitori ab responsio de interes autentich, ara sia en forma, ara sia en paper, sien tenguts de restituhir dites causes als tribunals hon se tractauen, de la qual prouisio ningun salari puixen hauer, ans la part euocant encorrega en pena de cent florins applicadors al executant: la qual pena puixa esser executada per lo tribunal per lo qual se comença la dita execucio. Aço ajustat, entes y declarat que per quant en fer la dita declaracio, e prouisio los doctores del Real consell se porien detenir

Habes istos foros & pragmatikas in tit. de iure empirico. fo. c. xxij. per totu lib. iij.

de tenir alguns dies q̄ ipso facto passats tres dies apres de la euocacio d̄ dites causes si los doctores del Real consell noy hauran prouehit ipso foro & facto siē agudes per restituhides dites causes, e lo jutge del tribunal del qual fonch euocada, e treta la causa de execucio puixa sens incorrimet de pena alguna continuar y proseguir la dita causa de execucio y execucions segons q̄ per furs del dit regne se trobara deure esser fahedor. ¶ Plau a sa Alteza ques guarden los furs y pragmatiques sobre aço disposants y que incorrega lo debitor executat en la pena de cent florins, applicadors la mitat als cofrens de sa Mag. y l'altra mitat a la part interessada: y mes sia hagut per condēpnat en les despeses y dans fets y sostenguts per dita causa y raho.

*¶ Que lo fur disponent que nos puguē fer companyies dels scriuans de les causes que euoquen a la Real audiencia sia seruat sots certa pena.*

Cap. X.

**T**em Señor cō p diuersos furs del vostre regne de Valēcia sia prouehit, statuhit y ordenat q̄ qualseuol persona puixa presentar en la Real audiēcia qual seuol supplicacio de causa ab lo notari scriua que voldra, e axi mateix sia prouehit nos puguē fer cōpanyies algunes entre los scriuans de les causes que se euoquen a la Real audiencia, e de poch temps en sa per los scriuans de manamēt se facen alguns abusos per hon los dits furs son violats, lo que redūda en gran dan dels subdits de vostra Alteza. ¶ Perço suppliquen los dits tres braços a vostra Alteza sia merce sua prouehir, e manar que los dits furs sien inuiolament obseruats, e los qui faran lo contrari encorreguen en pena de trescents florins applicadors lo terç als cofrens de vostra Alteza, e lo terç al acusador, e lo terç a la part que sera damnificada per raho dels dits abusos, executadora la dita pena per la Real audiencia. ¶ Plau a sa Alteza ques quart lo fur, y se imposen vint y cinch liures de pena, applicadores, la mitat al Hospital, y l'altra mitat als cofrens de sa Magestat.

*¶ De les execucions ques fan axi per la cort del Batle general de la ciutat y regne de Valencia, com per lo Batle general della Xixona, e dels altres Batles locals del dit regne.*

Cap. XI.



**T**em Señor com lo vostre Batle general de la ciutat y regne de Valencia sols sia jutge en les causes tocants al patrimoni real y als drets, e regalies de vostra Alteza, y de poch temps a esta part se haze volgut entrametre en causes de execucio de tercers, y de causes axi de execucio com altres tocants al ordinari: lo que ve en grā dany axi del Real patrimoni de vostra Alteza com dels vehins, e habitants de la dita ciutat, per q̄ lo dit Batle general, e son assessor ocupāt se en execucions, e causes de terceres persones, e no tocants al patrimoni Real de vostra Alteza de entendre, e o no pot rambe entendre en lo redreç del dit patrimoni Real, e axi esfrant molt temps ha moltes causes supplātades, e sen se declaracio alguna en grā dany perals vehins, e habitants de la dita ciutat per pagar se cō se paguen salaris de les sentenciēs ques donen en la barlia, e per esser, com son, les despeses de la cort y de verguers molt majors que les despeses que son his fan deuant lo ordinari. ¶ Suppliquen perço los dits tres braços a vostra Alteza mane prouehir que lo dit Batle no sentremeta en causa alguna axi de execucio com qual seuol altre de terceres persones, o tocants al ordinari y que sols entenga y despache los negocis, causes y affers del patrimoni Real de vostra Alteza en lo qual te prou que fer y que entēdre, e lo mateix se entenga en lo Batle general della Xixona, e en tots los altres Batles locals del dit regne. ¶ Fins que sia finida la causa que de present pendeix entre lo Governador y Batle general nos pot prouehir en lo ques supplicat en la qual sa Alteza mana ques faça justicia.

*Vide ad hoc forū in tit. de curia & bati lo. ca. lxiiij. fo. xvij. lib. i.*

*¶ Reuocacio de la pragmatica disponent que la seda en madexa nos pogues traure del regne de Valencia salua la Real pragmatica.*

Cap. XII.

**T**em Señor com la pragmatica feta poch dies ha per vostra Alteza, prohibint que la seda en madexa nos puguē traure del vostre regne de Valencia, es en gran manera aduersant y contraria al be publich y comu de tot lo dit regne: perque no podent se traure la dita seda cessara lo comerci, y aquella no tindra spedida, y sera causa ques dexe de fer dita seda, essent lo principal fruyt del dit regne, e molt important

*Hunc forū in uentes in tit. de sentencijs, c. xv. f. clxiiij. lib. vij.*

# Furs y actes de cort fets y atorgats

en aquell, hes causara jaçtura, e perdua notable als drets del General: perço que cascun any ne proceheixen de cinch a sis milia liures del dret de la treta. Per tal los dits tres braços supliquen a vostra Alteza sia merce de aquella axi per lo be publich del dit vostre regne, com encara per conseruacio dels drets del General reuocar, e hauer per reuocada la dita Real pragmatica: e que aquella no obstant, les dites sedes en madexa puiuen esser tretes del dit regne pera qualseuol parts y regnes stranys, si e segons que ans de la edicio, publicacio, e preconitzacio de la dita Real pragmatica les dites sedes se podien traure, la dita pragmatica en res no obstat.

¶ Plau a sa Alteza ques reuoque la dita pragmatica, salua sa Real preheminencia.

¶ *Comissio feta al Duch Don Ferrando circa lo ques degut per la Regia Cort a la ciutat de Valencia per lonou imposit de la extraccio dels formets de Sicilia.* Cap. XIII.

Vide de hac materia in extrauagati. fo. lxxj.



Tem Señor com ab diuersos furs fets, e jurats per les Magestats dels predecessors Reys de vostra Alteza, e senyaladament per lo Catholich Rey Don Ferrando, e per la Magestat del Empador Rey nostre señor la vostra ciutat de Valencia sia franca, e immune dels nous impositos ques posen en la isla de Sicilia, sobre la treta dels formets, e no obstant los dits furs, e la executoria de aquells lo mestre Portula, e altres officials de la dita isla fan pagar lo dit nou imposit a la dita ciutat. E com ab sentencies donades per los prouehidors, e jutges de greuges de la Regia cort sia stat conegut deure restituhir, e pagar ala dita ciutat les quantitats que aquella ha pagat indebitament, parlant ab la decencia y acatamēt ques pertany per lo nou imposit, sa Magestat ha consignat lo dit deute en la tercera part del seruey del qual la dita ciutat no te esperança de esser pagada de molts anys, com lo dit credit de continuo augmenta. ¶ Supliquen perço los tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir que lo dit nou imposit no sia exegit de la dita ciutat, e que no resmenys, puix lo dit deute es tan liquit y clar que per descarrech de les Reals consciencies de sa Magestat y de vostra Alteza sia prouehit, y manat que de la part y porcio que resta ala Regia cort en lo seruey de les corts del any mil cinchcents quarāta dos, e del seruey que en

la present cort se fara la dita ciutat sia reintegrada, e cobre tot lo ques mostrara esser cobradora per raho dels dits nous impositos per aquella pagats de la treta dels dits formets de Sicilia. ¶ Sa Alteza sera seruit q̄ durant les corts se entenga en lo tracte y aquelles conclofes sino sera dat orde y assento en lo ques tracte, sera seruit de cometreho, cō de present ho comet al duch don Hernando.

¶ *Que lo receptor de les rendes Reals sia persona sotmesa al for, e jurisdicçio de sa Magestat.* Cap. XIII.



Tem Señor com conuingue molt al Real patrimoni de vostra Alteza, e a la vostra ciutat de Valencia que lo offici de la rectoria de les rendes Reals de la batlia general stigue en poder de persona ques pugue sotmetre a for y jurisdicçio del Barle general, y encara del Racional de la dita ciutat, per raho de les consignacions que la ciutat te sobre dites rendes per pagar les pensions dels censals carregats per la dita ciutat per seruey de sa Magestat, & alias. la experiencia ha mostrat, e produhit incōuenients tals que no dona lloch a que la rectoria stiga en poder de persona q̄ per algun priuilegi particular no pugue sotmetres a for y jurisdicçio del Barle general, ni del Racional, e tals persones donarian mes en los drets Reals essent los receptors persones no acostades al sanct offici que no essent tals, a causa que per la comunicacio, e tracte q̄ tenen los arrendadors ab lo receptor se ha seguit dirse paraules tals per les quals si los arrendadors han de esser jutjats per lo sanct offici, o per lo altre tribunal priuilegiat molts no arrendarā ni augmētaran los drets, e rendes de vostra Alteza. ¶ Perço los tres braços supliquen a vostra Alteza sia merce sua axi per lo q̄ concerneix lo vtil del patrimoni Real de vostra Alteza en que millor se troben arrendadors com per lo que conue a la auctoritat del sanct offici prouehir que lo receptor de les rendes Reals de aci auant sia persona que no sia priuilegiada per ningun tribunal: ans sia tal que liberament se pugue sotmetre al for y jurisdicçio dels dits Barle general, e Racional de la dita ciutat. ¶ Sa Alteza ho manara prouehir cō conuingue a son seruey y en persona q̄ sia sotmesa en tal cars a son for y jurisdicçio.

¶ *Que lo*

¶ Que lo fur fet en Monço en lo any M D xxxxiij. que nos donen garrots per ningun official, sia feruat sots certa pena.

Cap. XV.



**N** Tem Señor com per fur fet y otorgat per la Magestat en les corts celebrades en la present vila de Monço en lo any mil cinchcets quaranta dos sia prohibit q̄ nos donen garrots per Governadors, ni loctinets de aquells, ne altres officials del vostre regne de Valencia: e lo portant veus de general governador que huy es contrauenint al dit fur, haze executat la persona de Miquel Ruuio: al qual dona vn garrot, y apres de hauerlo donat feu traure lo cors de aquell deuant les corts de la gobernacio. E sentintse los tres staments del dit vostre regne de semblant contrafur: pretenent que ignoraua la disposicio del dit fur, se volgue scufar del contrafur. E no resmenys en apres prenent la persona de Pere Rodrigo de Sollana per euitar les paraules del dit fur de donar garrots: a miya nit o passada aquella, & forsan essent dia feriat, contra la mēte, y paraules del dit fur amagadamēt feu ligar al dit Pere Rodrigo a la corda de vna corriola que sta en la sala major dela casa de dita ciutat, y axi lo feu muntar, y resta penjar: cōtrauenint a la mēte, y disposicio del dit fur, per lo qual ninguna sentēcia de mort pot esser executada sino en lo loch del supplici, e portant lo condemnat per los lochs acostumats, y fent la volta acostumada, y en la forma ques lirt en dit fur: per la qual forma no solament se castiguen los malfactors, empo dones exemple als altres para apartarse de mal: y los tals condemnats a mort (portant los ab lo dit orde) moren christiana y catholicament, y del esser executats amagadamēt nos te tanta confiança de la saluacio de aquells. ¶ Perço suppliquen los dits tres braços a vostra Alteza sia merce de aq̄lla prouehir, y manar que lo dit fur sia inuiolablement & ad vnguem obseruat, y guardat: en axi que si lo cōtrari sera fet lo dit portant veus de general governador, o loctinent de general governador, e altre qualseuol official qui contrafara, y la forma del dit fur no obseruara ipso facto & foro sia priuat de son offici, e tingut per priuat de aq̄ll. ¶ Plau a sa Alteza ques guardede lo fur, y que sia la pena de dos cents ducats, applicadors la mitat al hospital y laltra mitat als cofrens de la Magestat.

Inuenies istū forum in extravagan. fo. xvi.

¶ Que les hores de les assignacions en diuersos tribunals de Valencia per lo loctinent general sien acomodades.

Cap. XVI.



**N** Tem Señor com cōcorrent en vnes mateixes hores de mati, y apres dinar diuerses assignacions deuant los tribunals dels officials e jutges de la vostra ciutat y regne de Valencia no poden los procuradors y aduocats de les parts esser a les dites assignacions, y de aqui se segueixen infinides accusacions de cōtumacies, es causa dispendi gran als litigants. ¶ Suppliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza cometre al loctinent general en lo dit regne que si les dites hores de les assignaciōs se poran acomodar se prouehexca en acomodar aquelles. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ Que en la ciutat de Valencia y cōtribucio de aquella per los justicies nos puixen leuar les espases portantse en la cinta ben guarnides sens altres armes, y en lochs honests.

Cap. XVII.



**N** Tem Señor com lo lleuar les spases a persones pacifiques, indefeles por te poch, o ningun fruyt a la bona administracio de justicia, ni menys al stament pacifich del regne: com les dites spases pagant vint y vn diner al justicia per cābra son restituydes, y lo leuar de dites spases serueix pera que lo justicia, y altres officials prenguen lo que bonamēt no poden pendre. Suppliquen perço los tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir que les dites spases portantse en la cinta ben guarnides, no portant altres armes, y en lochs honests no puguen esser lleuades en la ciutat de Valencia, ni en la cōtribucio de aquella, y que si de fet aquelles seran lleuades, sien restituydes francamēt. ¶ Plau a sa Alteza ab que si per algunes causes aparra a sa Alteza, o al loctinent general se dega prohibir pera temps y hores certes se pugue prohibir.

De hac materia vide titulu de criminibus fo. cxliij. cap. primo. & sequentibus lib. nono.

¶ Reuocacio de la pragmatica dela creacio de notaris feta en les corts de monço del any M D xxviij.

Cap. XVIII.



**N** Tem Señor cō per occasio dela pragmatica feta per la Cesarea Mag. del Emperador y Rey nostre señor en les corts celebrades en la present vila de Monço,

A iiii en lo

# Furs y actes de cort atorgats per lo fere.

*Hec pragmat-  
ca inuenies in  
tit. de notarijs  
c. xv. fo. cccxvi  
lib. nono.*

en lo any mil cinchcents vint y huyt circa la practica, nominacio, e creacio dels jouens praticants de art de notaria en la ciutat de Valencia se hajen seguit, e de cascun dia se segueixquen molts, e grans plets entre aquells q̄ han de esser nomenats, e creats notaris cascun any per esser la dita pragmatica en si contraria & penitus inexiquible: segons se ha mostrat, e mostra per la speriencia, e per dites causes e rahons se segueixen discordies, e dissensions axi entre los examinadors y electors dels dits notaris: cō encaire entre los dits jouens: les quals dissensions, e plets ans de ser feta la dita pragmatica james se seguiren, ni foren vists seguirse, per hon manifestament se mostra, e ha mostrat la dita pragmatica no portar benefici algu, ans causar los dits incōuenients, e altres de molt major qualitat. ¶ Perço per euitar totes les sobredites coses los tres braços del dit vostre regne suppliquen a vostra Alteza sia merce de aquella prouehir, e manar que la dita pragmatica sia reuocada, e que de aci auant no sia obseruada, sino que los dits jouens sien habilitats, e creats notaris cōforme als furs y priuilegis del dit regne: la dita pragmatica en res no obstant. ¶ Plau a sa Alteza.

*¶ Que en tots los tribunals axi de la Real audiencia com altres de la ciutat y regne de Valencia nos pui-  
xa demanar reuisio, e o correctio sino vna vegada  
sots certa pena. Cap. XIX.*

*De hac mate-  
ria reuisionū  
& correctio-  
nū vide in tit.  
de appellatio-  
nibus. c. ix. &  
sequē. f. clxix.  
lib. vij.*

**T**em Señor com per experiencia se veu que los plets se allarguen per lo abus gran ques fa per los litigants en lo demanar les corrections, e o reuisions de les prouisions ques fan per los jutges en les scriptures ab, Intimetur parti: e altres que interloquendo se prouehixen durant lo proces: que per molt arreglades, e justes que sien les dites prouisions, los litigants calumniu sos volent diferir lo exit, e decisió de les causes ne demanen correctio, o reuisio. E jatsia que en apres sien confirmades per lo jutge les tals prouisions com a justes la part que vna vegada ha demanat la correctio, o reuisio no contenta ne torna a demanar altra vegada correctio, o reuisio: que per tolre, e lleuar calumnioses dilaciōs, e diffugis los tres braços ¶ Suppliquen a vostra Alteza sia merce sua prouehir que essent confirmada vna vegada la prouisió, de la qual sera demanada correctio, o reuisio sia ab lo mateix assessor, o sia ab adjunct no pugue esser altra vegada demanada: e q̄ si de fet era mes de-

manada correctio, o reuisio, que aquella no obstant lo jutge sens fer prouisió alguna passe auant en lo dit proces, e los actes sien fermes, e valits com si la dita correctio, o reuisio no fos demanada. E que lo demanant de fet la tal correctio o reuisio encorrega en pena de deu lliures: aplicadores la mitat al fisch, e l'altra mitat a la part contra qui sera demanada la tal correctio. E que lo present fur hage loch axi en la Real audiencia de València cō en tots los altres tribunals dela dita ciutat y regne. ¶ Plau a sa Alteza.

*¶ Que lo fur del alt Rey don Alfonso, fet en les corts del any M cccc xxxvj. en Rubrica de execucio de sentencies, disponent quines excepcions se poden posar en les execucions en virtut de sentencia passada en cosa jutjada sia seruat.*

Cap. XX.



**T**em Señor com per fur del alt rey dō Alfonso fet en les corts celebrades en lo any mil quatrecentys quaranta sis: en Rubrica de execucio de sentencies, capitol segon, es estat ordenat, e prouehit quines excepcions se podē posar en les execucions q̄ seran instades en virtut de sentencia passada en cosa jutgada, o de tres sentencies que seran donades cōformes, y que aquelles tant solament, e ningunes altres no puiuen esser posades per empachar dites execucions, e del dit fur sia stat algunes voltes abusat, admetent excepcions que nos deuiant admetre en execucions de sentencies passades en cosa jutjada, e parant la execucio fins a fer declaracio si les dites excepcions se deuiant admetre, o no: lo que es contra expressa disposicio del dit fur: per lo qual nos poden admetre excepcions algunes que no sien de les expressades en dit fur, e per lo qual jutge de la execucio es tengut fer, e continuar la execucio ab tot effecte sens fer altre declaracio passant auant la execucio, no hauent alguna raho de les tals rahons, e excepcions saluodret al allegant aquelles en altra instancia.

*Hunc forū in-  
uenies i dicto  
tit. de execu-  
tione rei iudi.  
c. xiiij. f. clxvij  
lib. vij.*

¶ Suppliquen per tal los tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir que lo dit fur sia inuiolablement obseruat, cessant qualseuol abusos: e que declarant, millorant, e ajustant al dit fur sia prouehit que lo jutge dela execucio portantli lo executat alguna scriptura de rahons, incontinenti ans de posar la ma a fer prouisió en aquella sia tengut veure si les tals rahons y excepcions



pcions son de les q̄ per lo dit fur se poden admetre, o no: e que conexēt que nos poden admetre hage, e sia tengut lo jutge lacerar la scriptura de les tals rahons: empero parent al dit jutge q̄ les dites excepcions se deguen admetre conforme al dit fur admeta aquelles, e declare en elles nudo verbo, & sine strepitu & figura iudicij. E que no resmenys lo ordenant, presentant, e posant de fet tals rahons, o excepcions encorrega, e sia punit en les penes del fur de Moruedre apposades contra aquells que ordenen, e posen rahons que nos poden posar en execucions de pensions de censals. ¶ Plau a sa Alteza.

*¶ Que los actes de cort del General sien seruats, no obstant certa comissio de causa recognoscendi obtesa de sa Alteza ab certa saluetat.*

Cap. XXI.



Tem Señor per diuersos actes de cort es disposst, prouehit, statuhit, y ordenat q̄ sa Magestat, ni la serenissima señora Reyna, ni vostra Alteza, ni loctinent general, ni altre qualseuol official ordinari, o delegat per gran poder q̄ hage, no puixen entrometres de les coses al general, e actes de cort tocats: ni de qualseuol coses que seran fetes, prouehides, e ordenades per los diputats, administradors, e altres officials del dit general: ni de les execucions, causes, plets, e altres coses incidents, e emergēts, o depēdents de aquelles, e dels capitols del dit general, per via de simple querela, appellacio, o recors, o p oposiciōs de tercers, o p fermes de dret, o per prouisions de causa recognoscendi: ni per altra qualseuol via, causa, manera, o raho cogitada, o no cogitada: los quals actes de cort son stats p sa Magestat cōfermats, e p vostra Alteza jurats. E com tractantse aquestos dies passats questio deuant los administradors del dit general si la appellacio interposada per part del procurador patrimonial de sa Magestat, y de Ioan Garcia Spina, y altres mercaders de la sentēcia per dits administradors publicada en la causa q̄ dauant aquells se tractaua entre los dessus dits de vna, e los arrendadors del dit dret en los anys mil cincheēts quarāta hun, mil cincheēts quarāta dos, mil cincheēts quarāta tres: e sindich del general de part altra: se podia interposar ne admetre: fonch presentada per lo dit procurador patrimonial y mercaders vna prouisio causa recognoscendi obtesa de vostra Alteza: manāt que los processos de dita causa li fossen remessos: lo

que, parlant ab la subiecta reuerēcia q̄ de vostra Alteza se pertany, no sols es cōtrauenir als dits actes de cort, per vostra Alteza jurats, pero encara ne resulta grādissim dany al dit general y drets, e administracio de aq̄ll, axi perq̄ aquells no poden esser administrats, exegits y cōbrats prōptamēt, y segons per actes de cort es disposst cō encara, lo que pijor es, que per dita via se dona occasio a alguns fraus. ¶ Perço los dits tres braços suppliquen a vostra Alteza sia merce de aquella reuocar la dita prouisio causa recognoscendi, y prouehir y manar que per cōseruacio de dits actes de cort, y p la bona administracio de dits drets semblāts prouisiōs no puixen esser otorgades jastia se pretēga interes de sa Magestat, y que los dits actes de cort sien ad vnguem seruats. ¶ Plau a sa Alteza remetre la causa als deputats no obstāt les lletres de causa recognoscendi ab saluetat dels drets axi de sa Alteza cō del general.

¶ Super eodem.

Cap. XXII.



Tem Señor per quāt moltes vegades se segueix que algunes persones del dit regne per scufarse de pagar lo dret del general, e per no seruar ni obtemperar los actes de cort, crides ni prouisions en virtut de aquelles per restanyar dits drets, e lleuar tota occasio de fraus fetes se posen algunes scriptures de fermes de dret, a supplicacio dels quals p lo loctinent general del dit regne son euocades ala Real audiēcia: e jastia dites causes p obseruācia de dits actes de cort se restituheixen als dits diputats, no resmenys ans de prouehirse dita restitucio se fa proces his causen moltes despeses vltra la larga detencio: per raho dela qual la jurisdicctio dels dits diputats, e altres officials de dit general en lo entretāt sra supplātada, e la exactio dels dits drets se perturba, en gran dan y perjuhi de aquells: per prouehir als quals, e per major conseruacio dels dits actes de cort

¶ Suppliquen los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir y manar que les causes dessus dites de fermes de dret, e altres qualseuol tocants les coses, e affers del dit general directes, o indirectes & aliās quomodocunque vel qualitercunq; no sien, ni puguen esser euocades a la Real audiēcia. E que si de facto les dites causes se euocaran aquelles simpliciter, e de nua paraula sien restituïdes als dits diputats, administradors, o altres officials dela diputacio dins terme de tres dies, e sens hauer de pagar

A v salari

De materia forū & actiū curie Genera-  
lis vide in ex-  
trauaganti. fo.  
xl. latissime.

# Furs y actes de cort fets y atorgats

salari algu als doctors de la Real audiencia, y q̄ passats los dits tres dies no prouehintse dita restitucio los dits deputats, administradors, e altres officials de dit general a qui pertany la conexença de dita causa coneguen, y puguen conexer de dita causa y causes, no obstāt dita euocacio, y qualseuol inibicio, e inibicions.

¶ Plau a sa Alteza.

¶ *Super eodem.*

Cap. XXIII.

**T**em Señor com moltes vegades se segueix q̄ per mort de algu dels cōptadors de dit general se fa eleccio de altri: lo qual ans de esser admes al dit offici ha de fet prestar jurament per actes de cort statuhir. Y com lo tal nouament elet per no hauerhi cōplimēt de cōptadors no pot prestar tan prest lo dit jurament, e per dita raho los cōptes de dit general moltes vegades estan sospesos his detardan, en grā dany del dit general, y de la bona administracio de aquell. ¶ Perço los dits tres braços suppliquen sia merce de vostra alteza prouehir q̄ tota hora e quāt lo comptador nouament elet per mort de altri vindra a prestar dit juramēt, y nos trobaran en la casa de la diputacio compliment de comptadors, en poder dels quals se puixa prestar lo dit jurament, los tal, o tals nouament elets puxen prestar lo dit jurament, y sacrament, y homenatge en poder dels diputats, puix sien quatre, y ni hage de cascun braç. E lo mateix sia en respecte dels altres officials de dita casa. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ *Super eodem.*

Cap. XXIIII.

**T**em Señor jatsia ab diuersos actes de cort, manaments, o prouisions Reals sia prouehit e manat a qualseuol loc tinent general, gouernador, portant veus de gouernador: y altres officials del vostre regne de Valencia, que tinguen, obseruen, y obseruar facen los capitols a la dita Generalitat otorgats, y q̄ prestren son fauor e auxili als Deputats, administradors, y altres officials del dit General. Empe alguns dels dits officials Reals requests per los dits Deputats differixen algunes vegades prestar dit auxili, dient que volen conexer primer dela qualitat del negoci sobre lo qual se demana dit auxili: lo que es contra dits actes de cort, per los quals es dispost que los dits offi-

cial Reals no poden entremetres de les coses al dit General tocants, de hon ne resulta gran dany al dit General, y la bona administracio de aquell. ¶ Perço los dits tres braços suppliquē sia merce de vostra Alteza prouehir y manar a qualseuol officials de la dita ciutat y regne de Valencia que tota hora y quant per los dits Deputats, administradors y altres officials del dit General seran requests los donen, y prestren auxili ho facen encontinent sens conexer del dit negoci ni dela qualitat de aq̄ll. ¶ Plau a sa Alteza ques guarden los actes de cort: y manara als officials Reals que donen tota ajuda y fauor necessari.

¶ *Super eodem.*

Cap. XXV.



**T**em señor per quant per acte de cort es statuyt, y ordenat que los comptadors del dit General no puixen esser pagats de son salari fins tant sia closta la claueria de son trienni, e aquella sia diffinida. E com souint se segueixca q̄ algu, o alguns dels dits comptadors apres de hauer quasi ja comptat tota la dita claueria moren, y en loch de aquells se elegeixen altres comptadors nous: los quals trobant dita claueria quasi apūtada clohen aquella sens treballs alguns: y no sia just que los vns cōptadors passen lo treball, y los altres reben lo salari: ans es rahonable que cadahu sia pagat cōforme a son treball. ¶ Perço los dits tres braços suppliquen sia merce de vostra alteza, millorāt lo dit acte de cort, prouehir que lo dit salari se hage de pagar als dits cōptadors pro rata laborum: & iuxta lo que cada hu de aquells haura treballat en la dita claueria: y que lo present capitoll se entēga per als comptadors que de huy auant seran elets. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ *Super eodem de la prouisio de les gabelles de la sal.*

Cap. XXVI.



**T**em señor jatsia en virtut de actes de cort les nou gabelles del vostre regne de Valēcia hajen destar prouehides abundantment de sal bona, neta y rebedora: y per al dit effecte p los dits actes sia statuyt cert orde: empero no obstant aquell, e dits actes de cort de alguns anys en sa en dites gabelles noy ha sal, ni los gabellots arrendadors de aquelles les prouehixen, ni volen prouehir com son obligats. Y lo que

lo que pijor es alguna vegada venen la sal que porten amagadament a sa voluntat, sentne pagar molt mes del preu degut per actes de cort rachat, sent encara altres extorcions en derrepucio del dret del General, e destructio del dit regne. ¶ Perço los dits tres braços suppliquen sia merce de vostra Alteza prouehir y manar que les dites nou gabelles friguen, e hagen destar tostemp be, e abundantment prouehides de bona sal, neta y rebedora pera sa Magestat, o per los gabellots, e arrendadors de aquelles, e que si les dites gabelles, o alguna de aquelles no stran prouehides abundantment, e cõ es mestrer de sal los dits Deputats puxen requerir al Batle general que dins quinze dies face prouehir les dites gabelles, o gabella de sal, e si passat lo dit termini les dites gabelles, o alguna de aqilles no sera, ni seran prouehides cõ conue los dits Diputats puxen fer portar sal ala dita ciutat, e regne, e gabella a despeses dels arrendadors, e gabellots de dites gabelles, si arrendades seran, hon no a despeses de sa Magestat.

¶ Per quant fra molt ben prouehit y ordenat lo que cõue pera la bona prouisio necessaria de la sal sa Alteza manara al Batle general que en qualseuol temps ab arrendament, o sens aquell que frigue prouehit com conue.

¶ Sobrechiment en lo negoci dels nouament conuertits fins a les primeres corts. Cap. XXVII.

Priuilegia cõ  
cessa per Ce.  
Maie nouiter  
conuersis, in  
uenies in ex  
trauagati. fo.  
lxxxvij. et se  
quentibus.



Tem señor com ab lo fur fet en lo any mil cinchcents trenta set sia feta declaracio y ampliacion del priuilegi atorgat als nouament conuertits en lo any mil cinchcents trenta tres, a vint y quatre de dechembre, en lo qual sa Mag. Cesarea en sa bona fe, e paraula Real promete guardar, e obseruar lo contengut en lo dit capitol, en lo qual expressament fra disposat que lo Reuerendissimo Inquisidor general lloharia y confirmaria lo dit capitol de la primera linea fins ala derrera, e que la sançtitat del summo Põrifice lloaria y confirmaria la cõcessio per sa Mag. feta, y encara la lloacio, approuacio, e decretacio per lo dit Inquisidor general faedora: la qual promptament nos pogue fer, per esser lo dit Reuerendissimo Inquisidor general absent de la present vila de Monço en los regnes de Castella. De manera que fins a huy no ses effectuato lo que a cõpliment, e obseruança del dit fur se hauia de fer. E com huy de present se ofereixca

molta oportunitat perals deffus dits effectes, o part de aquells per trobarse present lo dit Reuerendissimo Inquisidor general en la present villa. ¶ Suppliquẽ perço los dits tres braços a vostra Alteza sia merce de aquella prouehir q lo contengut y disposat, en lo dit fur, en quãt ha respecte al dit Inquisidor general sia effectuato segõs fonch prouehit, e axi mateix en lo que se guarda, e ha respecte al summo Põrifice sia donat orde, forma, e manera que per sa Sançtitat sia confermat, lloat, e approuat. ¶ Sa Alteza manara effectuato lo que sa Mag. te prouehit, y en lo entretant que ab tot effecte no sera effectuato ¶ Plau a sa Alteza esser fet sobrechiment en lo negoci dels nou conuertits del dit regne fins a les primeres corts.

¶ Ampliacion del temps del arrendament del dret del General dela Mata y del cap de Ceruera en la persona de don Luys Carroç Batle general del regne de Valencia en nom de sa Alteza.

Cap. XXVIII.



Tem señor com en les corts celebrades en lo any mil cinchcents trenta set a supplicacio dels tres braços del regne de Valencia fonch per sa Magestat decretat que per los Diputats del dit regne de Valencia fos arrendat lo dret del general dela sal dela Mata y del cap de Ceruera al Batle general don Luys Carroç en nom de sa Magestat Cesarea per preu de cinch milia sous pagadors calcun any segons y en la forma q fonch arrendat a don Ferrando de Torres quondam Batle general per temps de quinze anys, dels quals ne han passat mes de deu. ¶ Perço los dits tres braços representats la present cort son contents que per los Diputats del dit regne de Valencia lo dit arrendamẽt sia atorgat al dit dõ Luys Carroç Batle general de dit regne en nõ de vostra Alteza mes auant per temps de deu anys, los quals comẽcen a correr del dia q sera finit lo dit arrendament si, e segons en la forma passada. ¶ Plau a sa Alteza.

Huiusmodi ar  
rendamẽtum  
inuenies in  
extrauagati.  
cap. xlvij. fo.  
xlviij.

¶ Reuocacio de vn alguatzir dela Real audiencia residet en la ciutat de Oriola al qual mana sa Alteza li sia donada saluaguarda Real.

Cap. XXIX.



Tem señor com de alguns dies ença residexca vn alguatzir de la Real audiencia en la ciutat de Oriola, e sens tenir cõmissio algũa porta basto, e exerceix al-

De hac mate  
ria alguatzirij  
vide in tit. de  
iurisdictione  
omnium iudi.  
cap. cxliij. fo.  
lxxxliij. lib. iij.

guns

# Furs y actes de cort fets y atorgats

guns actes de jurisdicció, cosa molt exorbitant. Supliquen perço los dits tres braços que en la dita ciutat de Oriola ni en ninguna de les ciutats, e viles Reals alguatzir algu sens tenir commissio puga portar balto si no sera dels ordinaris, ni exercir jurisdicció, sia ordinari, o no, com axi sia conforme als furs y priuilegis, e conuingue ala bona administració de justicia. ¶ Plau a sa Alteza que sia reuocat lo dit alguatzir, al qual mana sia donada salua guarda Real.

¶ Prouisio circa cert dret nomenat mig peatge de Albarrazi ques fan pagar als habitants de la ciutat y regne de Valencia en la ciutat de Terol.

Cap. XXX.

Vide forū de hac materia in tit. de leuda, e hospitalat. ge. ca. liij. fo. ccliiij. lib. ix.

**T**em señor com ab diuersos priuilegis Reals los habitants de la ciutat y regne de Valencia sien frachs en totes les terres de sa Magestat de qualseuol drets, contra la qual franquea expressa ab diuersos priuilegis los dits habitants de la dita ciutat y regne son forçats pagar en la ciutat de Terol cert dret nomenat mitg peatge de Albarrazi, del qual greuge en les corts per la Cefarea Mag. celebrades en la present vila en lo any mil cinchcēts quaranta dos fonch suplicat a sa Mag. que manas, e prouehis que los dits habitants de la dita ciutat y regne no pagassen lo dit dret: a la qual supplicacio fonch respost. ¶ Plau a sa Magestat. Maius Vicecan. No obstant lo dit fur lo arrēdador del dit dret, e en son cars y lloch lo Batle de Terol perseverē en dita exactio. ¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir y manar que lo dit fur sia obseruat, e la dita immunitat conseruada pera el qual effecte vostra Alteza fara expedir lletres executorials en forma. ¶ Sa Alteza mana al Batle de Terol que dins sis mesos declare y face justicia, y en cars q̄ dins lo dit temps no declare lo Batle general de Arago ho faça.

¶ Prouisio circa la lloacio, e approuacio obtenidora de la Sede Apostolica per sa Alteza dels furs disposants que los strangers de la ciutat y regne de Valencia no puxen tenir beneficis Ecclesiastichs.

Cap. XXXI.

Vide de hac materia in extransiganti fo. xxij. cap. ij.

**T**em señor com ab diuersos furs sia disposat que strangers de la dita ciutat, e regne de Valencia no puxen tenir beneficis ecclesiastichs en dit regne, per obseruança dels quals furs conue molt obtenir de

la Sede Apostolica confirmacio dels dits furs, e la Cefarea Mag. supplicada de aço hage offert, e promes obtenir la dita prouisio Apostolica, lo que fins a huy no ses fet, en gran dan, e perjuhi dels naturals de dit regne. ¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza donar obra ab effecte que la dita lloacio, e approuacio de dits furs se obringue de la Sede Apostolica. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ Que en lo estudi general de Valencia no sia admes en examinador ni cathedratich en ninguna facultat que no sia graduat en estudi general approuat.

Cap. XXXII.



**T**em señor com conuingue al benefici, autoritat y conseruacio del studi general de la ciutat de Valencia que los examinadors doctores, e mestres, e los cathedratichs que lligen sien persones doctes, e eminēts, lo que seha de presumir dels que son graduats en studis generals, e approuats, e lo contrari seha de presumir dels que ab rescriptes se graduen com no passen per examen riguros, com passen los graduats en studis generals. ¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir y manar que en lo dit estudi general de Valencia no sia admes examinador en ninguna facultat ni pugue llegir en cathedra en ninguna facultat al gu que no sia graduat en estudi general approuat. ¶ Plau a sa Alteza.

Vide cōcessio nem conseruatiōis & confirmatiōis studij Generalis Valentie in priuilegijs. fo. ccxxij. xxij. & xxiiij.

¶ Que lo salari dels majorals de art de notaria per donar aq̄lls consell sobre algun acte per culpa, o negligencia del notari rebedor de aquell sia pagat dels bens del dit notari.

Cap. XXXIII.



**T**em señor com de cascun dia se segueixca que per culpa de alguns notaris, o per negligencia de aq̄lls en no continuar en protocol y notal hi ha necessitat de cōsell de majorals, lo salari dels quals fan pagar a qui demana lo dit consell, lo ques contra justicia, e raho car la culpa, o negligencia del notari no deu redundar en perjuhi del cotrahent, o hereu del testador. ¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir y manar que en tot cars, e lloch que sera necessari per culpa, o negligencia de algun notari rebedor de algū acte publich consell de majorals lo salari de aquell, e les despeses que per ha uer dit consell se faran sien pagades de bens del dit notari. ¶ Plau a sa Alteza.

Circa hunc salariū vide in tit. de notarijs. c. lxxxiiij. fo. ccxxvj. lib. bro. ix.

¶ Prouisio circa cert dret de duana ques fa pagar als habitants de la ciutat y regne de Valencia en lo Realm de Napols.

Cap. XXXIII.

**T**em Señor com ab priuilegis per los gloriosos Reys de immortal memoria sia atorgada immunitat de dret de duana als habitants de la ciutat y regne de Valencia en totes les terres de la corona de Arago, axi conquistades com conquistadores: per les quals paraules lo Realm de Napols essent nouament conquistat, e incorporat en la corona de Arago es compres en aquell, milita, e ha lloch lo dit priuilegi: contra lo qual en la ciutat, e regne de Napols fan pagar als habitants de dita ciutat, e regne dret de duana. ¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir, e manar que los dits priuilegis sien obseruats ad vnguem, e per execucio de aquells sia prouehir, e manat ab executories en forma debita expedides que la dita immunitat sia obseruada juxta forma dels dits priuilegis. ¶ Plau a sa Alteza que sien seruats los priuilegis sobre aço disposants.

¶ Prouisio circa lo exces del augment del dret de la fusta que passa per terra del Marques de Moya.

Cap. XXXV.

**T**em Señor com la ciutat, e regne de Valencia per la sterilitat de la fusta se haze de prouehir dels regnes de Castella, e Arago, nauegant aquella per lo riu de Xucar, e Guadalauiar: la qual fusta nauegant axi per lo hun riu com per laltre, ha de passar per terra del Marques de Moya lo qual per forçar per via indirecta als habitants del regne de Valencia ques prouehixquen de fusta per los dits rius que compren tota la fusta dels seus pinars, si aquells volē portar fusta de Arago los augmenten lo dret de pas, o peatge en tanta quantitat que forçadament han de dexar de prouehirse de Arago per cōprar la fusta de aquell: car essent de tant temps en sa que memoria de homens no es en contrari lo dit dret sis sous per carrega, de poch tēps en sa ha augmentat lo dit dret a dotze sous p carrega, e poch apres a vint y quatre sous, lo q̄ de justicia fer no pot ni deu: car si lo dit Marques de Moya te lo dit dret per concessions Reals, com altrement nol pugue tenir, no pot abusar de aquells, ni augmentar los, sens llicencia ni auctoritat de sa Mag. o

de vostra Alteza. ¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir y manar que lo dit Marques de Moya no exegeixca ne faça pagar mes dels sis sous per carrega de la fusta que per lo seu terme passara.

¶ Mana sa Alteza ques done cedula, o prouisio peral consell de Castella que faça justicia en lo suplicat.

¶ Prouisio circa la culpa, o renitencia dels aduocats de Valencia los quals requests, o demanats per los jurats no volen venir a la sala.

Cap. XXXVI.

**T**em Señor com la ciutat de Valencia tingue quatre aduocats asalariats peraque los jurats de aquella puguen esser aconsellats en cars q̄ tenen necessitat de consell, hes segueixque de cascun dia que puix los dits aduocats tenen son salari cert, encara que sien requests, e demanats no volen venir a la sala, per hon los jurats per falta de consell deixen de fer moltes prouisions, o les han de diferir en gran dany de la cosa publica. ¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir, e manar, e cometre als dits jurats que tostemp que tal culpa, o renitencia se trobara en algu, o alguns aduocats puixen multar aquells, e prouehir que lo cluari comu de llurs salaris se retingue tanta part quant sera la dita multa. ¶ Plau a sa Alteza ab q̄ la multa sia fins en cent sous.

¶ Que sien guardats los furs, e priuilegis disponents circa la puicio dels mal vehins y de clams y tales, e circa la jurisdicció del Mustaçaf en la policia de la ciutat.

Cap. XXXVII.

**T**em Señor com conuingue molt al benefici de la ciutat que los mals vehins sien castigats, e punits, les quals causes son propries, e peculiars del offici de justicia ciuil, e per lo semblant los clams, e tales ques fan en les ortes de la ciutat de Valēcia, e en les ortes de les altres ciutats, e viles Reals sien peculiars del tribunal del justicia de trecentos sous. E les causes del Mustaçaf sien de tal qualitat q̄ llevarles del juhi del Mustaçaf sia destruhir tota la policia de la ciutat. ¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir, e manar q̄ les dites causes, singularis referendo, no puguen esser tretes dels dits tribunals. ¶ Mana sa Alteza q̄s guarden los furs y priuilegis sobre aço disponents.

¶ Reuoca

Vide hæc priuilegia in lib. priuilegiorū. fo. lxxv. c. clxvij. & f. xxi. cap. ij.

Vide de prædictis vicinis, & de clamis in tit. de pasturis lib. j. & de officio Mustaçafi, & eius iurisdictione vide in tit. de Mustaçaf fo. ccxxvij. lib. ix.

# Furs y actes de cort fets y atorgats

¶ Reuocacio de la porrogacio del dret de pontatge del pont del riu dels Vlls de la vila de Alzira per lo Excelent lloctinent general atorgada.

Cap. XXXVIII



Tem Señor com ab priuilegi per la Cefarea Mag. atorgat a la vila de Alzira per remediar los grans danys ques segueixē als viandants en lo pont, vulgarment dit, del riu dels Vlls, la dita vila pogues exegir dret de pōtatge per temps de dotze anys los quals hauent de correr del dia ques comēça la exactio del dit pontatge, finiran per tot lo present any: e lo dit pont sia edificat ab tot complimēt his diga que lo Excelent lloctinēt general haze porrogat la exactio del dit dret per temps de dos anys: la qual porrogacio (parlāt ab degut acatamēt) nos podia ni deuia fer, per q̄ se te per cert q̄ lo procehit de dit pontatge per tēps de dotze anys basta pera pagar la despesa feta en dita obra. ¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir y manar q̄ haguda per reuocada la dita porrogacio cesse la dita exactio finint lo present any. ¶ Plau a la Alteza.

¶ Comissio feta al lloctinent general circa hon deure sidir, e habitar lo aduocat Fiscal y Assessor de Batle de la ciutat de Oriola. Cap. XXXIX.



Tem Señor com lo assento del portant veus de governador della Xixona sia en la ciutat de Oriola, e lo mateix assento tingue lo Batle en dita partida, per hon conue para la bona administracio de la justicia que alla hon residixen los dits tribunals, residixquē lo aduocat Fiscal, e Assessor de Batle los quals officis huy administra, e regeix micer Thomas Pasqual, lo qual resideix en la ciutat de Alacant en gran perjuhi, e detriment de la bona administracio de justicia.

¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir, e manar que lo dit micer Pasqual ab tot effecte resideixca en la dita ciutat de Oriola, ell, e qualseuol que succhira en lo regiment del dit offici. ¶ Sa Alteza ho remet al lloctinent general peraque informat que sia ho prouehixca com conue.

¶ Ques guarde lo fur lleuats tots abusos circa les comissions ques fan a porters cōtra los dentors de formets, besties, e altres mercaderies, sens esser obligats ab actes publichs, o ab cauteles priuades.

Cap. XL.



Tem Señor com alguns mercaders venē en algunes ciutats, e viles reals algües mercaderies, cō son formets, besties, e altres mercaderies, teles, e caputxos, e coses de semblant calitat, fiāt a temps, lo qual passat encara que los deutors no sien obligats ab actes publichs, o ab cauteles priuades, sens mes impetren comissio pera algun porter, lo qual sens obseruar ninguns termens de justicia fa prompta, e rigida execucio fentse pagar molt immoderats salaris, en gran dan y perjuhi dels pobres compradors: los quals no poden esser conuenguts sino per lo jutge ordinari del lloch hon estan, e habiten, e han contractat. ¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir, e manar q̄ semblāts comissions nos puguen fer, e si seran obteses no sien obehides com claramēt se mostra esser contra fur. ¶ Mana sa Alteza ques guart lo fur lleuats tots abusos.

¶ Concordia, e ordinacio decretada per sa Alteza feta entre los regnes de Arago Valencia, e Principat de Cathaluña circa la mida, e llargaria de les spases. Cap. XLI.



Tem Señor com en los regnes de Arago y Valencia, e Principat de Cathalunya de cascun dia se causen grans danys, segons experiencia mostra a causa dela diuersitat y demasiada llargaria de les spases que huy se porten per los abitadors dels dits regnes, e Principat, e per lleuar aq̄lls tots los staments dels dits regnes, e Principat residēts en la present vila de Monço a les corts generals que per vostra Alteza se celebren concordantment han determinat que la mida, e llargaria de les spases en los dits regnes, e Principat sia vna mateixa, a saber es que en lo regne de Arago les spases sien de llargaria de cinch palmsalna Aragonesa, medint de la creu de la spasa fins ala punta, y en lo regne de Valencia sien de quatre palms y quart de palmalna Valenciana, e en lo Principat de Cathalunya sien les dites spases de mesura de cinch palms menys vn dit de cana de Cathalunya, volēt q̄ si alguna persona, de qualseuol lley, stament, e cōdicio que sia sera trobat en los dits regnes, e Principat, e en qualseuol de les ciutats, viles, e llochs de aquells portar spasa de major llargarie que la de sus dita, respectiue parlant, perda ipso foro & facto la dita spasa. E per que de dita mida nos puixa dubtar

Hec concordia videtur cōtra contēta in tit. de criminibus. cap. primo, & sequenti. fo. cxliij. lib. ix.

puixa dubtar es stat determinat que en la casa de qualseuol de dites ciutats, viles, e llochis se ha ge de posar vna mida de fusta de la dita llargaria. ¶ Item es stat concordat que los forjadors, o altres qualseuol persones que nouament faran, o voldran fer, o forjar nouament spases en los dits regnes, e Principat, facen, e hajen de fer, e forjar aquelles de la dessus dita llargaria, e no de major, e si seran atrobats fer lo contrari los tals cōtrafahent, y cōtrafahents sien priuats del dit offici ipso foro, e encorreguē en pena de deu ducats: la meytat als cofrens de sa Mag. y laltra meytat al acusador. E per lo semblant es stat concordat que los smoledors, e guarnimenters de dites spases no smolen, ni puixen smolar ni guarnir aquelles sino son de la dita llargaria sots pena de deu ducats per cascunavegada que contrafaran, partidors, vt supra. E axi mateix, per que los forasters strangers venint als dits regnes, e Principat no puixen pretendre ignorācia es stat concordat que los hostalers, o altre qualseuol persona que tindra posada en dits regnes, e Principat hage de dir, e digue y notifique la present ordinacio, o la sustancia de aquella al dit foraster, o forasters qui posaran en llur hostal, e posada sots pena de cinch sous la mitat a la cort de les ciutats, viles, o llochis, e laltre al acusador. E per que la dita, e present ordinacio sia manifesta a tots, es stat axi mateix cōcordat que cascun any sia preconitzada, e publicada solemnement en les dites ciutats, viles y llochis dels dits regnes, e principat. E que la present ordinacio, e les penes en aq̄lla contengudes hajen lloch sis mesos apres de la publicacio de aquella, e que lo justicia en lo criminal, o altre qualseuol jutge ordinari de les dites ciutats, viles, e llochis tingue, e faça la execucio de dites coses, e sengles de aquelles. ¶ Perço los dits dos regnes, e Principat de Cathalunya suppliquen a vostra Alteza sia merce de aquella manar decretar la present concordia, e ordinacio, e prouehir que aquella sia obseruada, e guardada inuiolemment en tots los dits regnes, e Principat iuxta eius seriem, & tenorem de tal manera que no obseruantse en algu dels dits regnes, o en dit Principat los altres regnes, o Principat no sien obligats custodir, e guardar aquella. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ Prouisio circa la solucio de dos milia ducats per lo terç restant a pagar per sa Mag. del rescate de les persones de Castello y Vilareal que foren presos per moros al cap de Orpesa. Cap. XLII.



Tem Señor com la Cesarea Mag. haje fet merce de pagar dos terços del rescate de les persones de Castello y Vilareal que foren preses per Moros al cap de Orpesa en lo any mil cinchcents trenta sis, e huy resta per pagar hun terç del dit rescate, que es dos milia ducats, los quals ni les dites viles, ni los dits rescateats, per ser persones pobres no poden pagar, e pateixen molts danys per los interessos de aquell. ¶ Suppliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza per les causes mateixes que han mogut a la Cesarea Mag. en subuenir los dels dits dos terços mane que lo dit terç restant, que es dos milia ducats, e los interessos de aquells sien pagats per la Regia cort, consignant aquells en lo terç dels serueys offerits y offeridors.

¶ Plau a sa Alteza.

¶ Prouisio circa lo quint que se fa pagar dels catius de presa de bona guerra.

Cap. XLIII.



Tem Señor com moltes persones de cascun dia auenturen ses persones a grans perills pera pendre alguns moros infiels, e enemichs de nostra sancta fe catholica, e apres de hauer feta alguna presa los fan pagar lo quint a la Cesarea Mag. e lo que pijor es pera iudicar los de bona guerra se introduheixē les causes a la Real audiencia, e en despeses, e salaris sen va tota la vtilitat que aquells podian attenyer de la dita presa, e de aqui se segueix que los Christians fugen de posar ses persones en perill, puix non speren vtilitat. ¶ Suppliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir y manar que de les dites preses no sia pagat quint a sa Mag. e que la conexença de la causa sia tractada de nua paraula, e per la declaracio, si necessari sera nos puga pagar mes de deu sous per cap. ¶ Sa alteza donara poder al lloctinēt general peraque ho pugue prouehir y fer merce del quint, o de la part que li semblara a les persones que li apparra, y Plau a sa Alteza que en cars que hi hage contencio, o pletisia determinat de nua paraula, y que nos puga pagar mes salari del que se supplica.

¶ Prouisio circa lo salari de Assessor del Governador della Vxo de les sentencies ab augment de deu lliures sobre los mateixos emoluments.

Cap. XLIII.

Vide dictam gratiam in ex trauganti fo lxxxix.

# Furs y actes de cort fets y atorgats

Inuenies hanc  
constitutionē  
salarij in ex-  
trauagati. fo.  
lxxxix.

**T**em Señor com en les corts per sa Mag. celebrades en la present vila de Monço en lo any mil cinchcents trenta set sia stat constituhit salari al assessor de Governador della Vxo ab expressa prohibicio que no pugue pēdre salari de sentēcies: lo qual assessor no obstant dita prouisio, e cotrauenint al dit fur de cascun dia attenta de pendre salaris de dites sentencies. ¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir y manar que lo dit assessor puix te salari publico no pugue pendre salaris de dites sentencies sots pena de priuacio de son offici. ¶ Plau a sa Alteza que seli donen deu lliures mes de salari sobre los mateixos emoluments al assessor y que no prengue salaris de sentencies.

¶ Del plet, e questio que es entre les ciutats de Oriola, e Murcia sobre la erectio en Cathedral de la dita Sglesia de Oriola remesa a sa Mag.

Cap. XLV.

Vide circa  
hoc forum in  
extrauaganti  
fo. xcviij.

**T**em Señor com age molts anys q̄s plet, e questio entre les ciutats de Oriola, e Murcia sobre la erectio en Cathedral de la dita Sglesia de Oriola, e continuament per part de la dita ciutat sia stat supplicat a sa Mag. manas remetre la dita causa a la Sede Apostolica, com aquella sia iurge competent, lo que fins a huy no ses pogut obtenir: ans no obstant la litis pendencia son estats fets alguns actes prejudicials a la dita ciutat de Oriola en los quals la dita ciutat no ha cōsentit, ans expressament ha contradit, e protestat, en los quals protests, e dissentiments vol estar, e perseuerar, e sens derogacio de aquells. ¶ Supliquen los dits tres braços sia merce de vostra Alteza manar remetre la dita causa a la Sede Apostolica, no obstant que la Cesarea Mag. ha volgut concordar les dites Sglesies, lo que fins a huy no ses fet per majors, e mes ardues ocupacions que sa Mag. te, nis espera en breu temps la dita concordia per la absencia de sa Mag. y majors y mes ardues ocupacions, y entretant la dita ciutat es continuament agrauada. ¶ Sa alteza per quant sta est negoci en mans de sa Mag. ho dexa a aquella.

¶ Gracia dels emoluments, e dret de morabati feta per sa Alteza a la vila de Vilajoyosa prouenidors de la jurisdicció Ciuil y Criminal de la dita vila y de lloch de Orqueta per temps de trenta anys per obs de quitar certs censals. Cap. XLVI.



**T**em Señor stant empenorada la jurisdicció Ciuil y Criminal mer y mixt imperi a Miquel de Nauals de la vila de Vilajoyosa, e lloch de Orqueta per preu de quatre milia florins: la dita vila de pecunies sues propries carregant tant censals quita la dita jurisdicció, e per pagar les annues pensions encara per quitar los dits cēfals la Serenissima Reyna dona Maria feu merce a la dita vniuersitat del dret de morabati y de tots emoluments prouenidors de la jurisdicció Ciuil y Criminal no sols en la dita vila, mas en lo dit lloch de Orqueta: la qual gracia y merce fonch cōfirmada per lo Serenissim Rey don Alfonso, e apres lo Catholich Rey don Ferrando considerant que los dits emoluments son tan pochos que no solament no han bastat pera quitar part alguna dels censals, pero encara no basten a pagar les annues pensions de aquells, ab priuilegiat en la ciutat de Barcelona, a vint y sis de agost, any mil cinchcents y sis, no sols confirma los priuilegis atorgats, mas encara los atorga priuilegi, e feu gracia del dret de morabati, e emoluments dessus dits pera temps de cinquanta anys, e com señor los dits dret de morabati, e emoluments, segons dit es, no sols no basten pera quitar les propietats dels dits censals: empero no basten pera pagar les annues pensions estant la dita vila ab tantes fatigues y treballs y despeses pera defendres dels enemichs.

¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza per sa solita clemencia y benignitat attento que per la poquedad de dits emoluments noyha sperança de quitamēt dels dits censals sia merce de vostra Alteza fer gracia dels dits emoluments, e drets de morabati perpetuament ala dita vila de Vilajoyosa cōfirmant los dessus dits, e tots los altres priuilegis a la dita vila per los señors Reys de gloriosa memoria atorgats. ¶ Plau a sa Alteza donar los y ferlos merce de trenta anys.

¶ Que les pragmatiques atorgades per lo alt Rey don Alfonso a les viles de Castello y Vilareal, Borriana, Almagora, e lloch de Fradell prohibints esser fets arrosos acorrencia y stancia se guarden inuiolablement. Cap. XLVII.



**T**em Señor com per pragmatiques Reals atorgades per lo alt Rey don Alfonso a les viles de Castello, Vila real, Borriana, e Almagora, e loch de Fradell

De hac materia atrociorū vide in extrauaganti. fo. xxxij.

sia prohibit



sia prohibit en los termens de dites viles, e loch de Fradell esser fet arroços, acorrècia, e stantia: les quals pragmatiques son molt vtilspera la salut dels habitàts en aquelles. ¶ Supliquē perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir y manar aq̄lles dites pragmatiques esser cōfermades per via de fur. ¶ Plau a sa Alteza ques guarden les pragmatiques inuiolablement.

¶ Prouisio circa la edificacio de vna torre en lo cap de Cullera remesa al Loctinent general pera queu veja y prouehexca com conue.

Cap. XLVIII.

**T**em Señor ja sia lo castell de Cullera descobra molta mar, empero no pot descobrir la part del cap la volta del lleuant, per hon algunes fustes y fregates tenen oportunitat de nit amagar se en dit cap, e de aqui exir a saltejar los peixcadors q̄ peixquen en dit cap: e en la costa de dit cap a part de ponent y lleuant cō de cascun dia saltejen, e catiuen peixcadors, e caminàts, e encara prenen molts nauilis que naueguen per dita costa: e per esser lo dit cap tã perillos nos pot tenir guarda segura en aq̄ll. ¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir y manar que en lo dit cap sia edificada vna torre a despeses de la Regia cort, en forma de atalaya, dins la qual dos guardes se puguē defensar, e per esta via cessarã los incōuenients grans dessus dits. ¶ Sa Alteza ho remet al Loctinent general para que ho vege, y prouehexca com conue.

¶ Prouisio de altra torre al cap Dorpesa en lo loch de la torreta de sant Iulia. Cap. XLIX.

**T**em Señor cō la matexa necessitat de vna torre de atalaya semblant a la dessus dita ocorrega en lo cap de Orpesa a la torreta de sant Iulia: Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir y manar que la dita torre sia feta en lo dit loch de la torreta de sant Iulia, a despeses (com es dit dessus) de la dita Regia cort. ¶ Sa Alteza ho remet al Loctinent general pera que ho vege y prouehexca cō conue.

¶ Ques guarden los furs dissonents que les causes tocants als jutges ordinaris nos euoquen per lo portant veus de general governador, e loctinents della Xuquer y della Vxo sino per via de recors, o alguna qualitat atribuhint jurisdicctio. Cap. L.



**T**em Señor cō per furs y priuilegis del dit regne lo portāt veus de general governador, e loctinēts della Xuquer, e della Vxo nos puixen entremetre en causes ningunes tocants als jutges ordinaris, sino per via de recors, o concorrent alguna qualitat de aquelles que li atribuheixen jurisdicctio. E no obstāt lo dessus dit, lo dit portāt veus de general governador, e loctinēt della Xuquer e della Vxo euoquen causes sens concorrent les causes dessus dites, en gran perjuhi, e dan de les jurisdicctions ordinaris, e dels litigants. ¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir, e manar que semblāts abusos, e cōtrafurs no sien fets ab imposicio de penes, a arbitre de vostra Alteza ordenadores. ¶ Plau a sa Alteza ques guardē los furs inuiolablement, y manara al governador y loctinēts de aquell della Xuquer que no facen tals abusos.

¶ Prouisio circa la fortificacio de la vila de Paniscola remesa al Loctinent general.

Cap. LI.

**T**em Señor com la conseruacio dela vila de Paniscola importe molt, cō sia vna clau pera la part del regne a la part de lleuant, e tingue molta necessitat de esser mes fortificada, e de alguna artilleria, axi para la defensa de aquella com encara de molts nauilis ques trauchen al peu de dita vila. Supliquē perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir y manar que la dita vila sia fortificada, e prouehida almenys de dues peces de mijes colobrines reforçades, o de aqui en sus. ¶ Sa Alteza ho remet al Loctinēt general para q̄ ho veja, e prouehexca, y auisant de la falta q̄ hi haura si prouehira cō cōuingue.

¶ Prouisio remesa al Loctinent general de fortificacio de la muralla y castell de Vilajoyosa.

Cap. LII.

**T**em Señor cō la vila de Vilajoyosa sia constituyda junt a la mar en la costa del vostre regne de Valencia, sta molt amenaçada, e de cascun dia es cōbatuda de Moros, enemichs de nostra santa fe catholica, e de vostra Alteza, e senyaladament en lo any mil cincheēts trēta huyt fonch combatuda per Almibaxa, lo qual tenia en la plaja deuāt la dita vila vint y cinch fins en trenta vexells entre galeres, e fustes, donantli combat per mar y per terra per molt gran spay de

B temps

Vide foros de hac materia in tit. de curia & baiu lo. ca. xix. & xx. fo. x. lib. j. & in tit. de iurisdicctio. oim iud. per totū. tit.

# Furs y actes de cort fets y atorgats

temps, e ab la ajuda de nostre Señor los vehins, e habitadors de aq̄lla se defensaren, ja sia ab gr̄a dissim perill de llurs vides, pesser la muralla de dita vila molt vella, e flaca, e en moltes parts de rruyda. E en apres essent la armada dels Turchs en la playa del dit regne, sabēt lo Excellentissim Duc don Ferrādo de Arago q̄ per esser la muralla de dita vila tan ruyn, e flaca, cō es, los habitadors de aq̄lla no poria defensar dita vila, e llurs bens, e vides los mana dexassen, desemparassen, e relinquissen aq̄lla: e axi la gent de dita armada lenfantse en terra entra en dita vila, e saqueja, roba, e crema aq̄lla, e derroca la muralla de tal manera, q̄ no sols los habitadors de dita vila restaren destruyts, po encara la muralla derruyda e cō molt poderos Señor la dita vila, e conferuacio de aq̄lla cōuingue molt al seruey de Deu, y de vostra Alteza, y sia, y es necessaria p al benefici y repos de tot lo dit regne: perq̄ si dita vila se despoblas no sols seria coua d saltjadors ladres e malfactors: pero encara seria tot lo refugi dels dits Moros enemichs dela religio Christiana, e de vostra Alteza: los q̄ls estant en dita vila perturbaria, e inquietaria tot lo dit regne, o la major part de aq̄ll, en tant q̄ los habitadors de la orta de la ciutat de Alacant, de les viles de Alcoy, Xixona, e Penaguila, Cossentayna, e altres circumvehins no poria bonamēt cultiuar, ni procurar ses terres, ni anar p los termēs ni camins de dites viles q̄ no fossen captiuats de cascū dia sens remey algu: perq̄ dita vila affronta de vna part ab lo mar Africa, e de altra part ab Moreries y lloch de nou cōuertits: e te participacio ab los termēs de dites viles, e de Seros: per remediari los quals danys ¶ Supliquen los dits tres braços humilmēt a vostra Alteza sia merce de aq̄lla, vsant de solita y Real clemēcia manar fer gracia y merce ala dita vniuersitat de Vilajoyosa de algūa quātitat de diners para q̄ pugue reparar, e reedificar la muralla, e castell de dita vila de tal manera q̄ los habitadors de aq̄lla la puguē sustentat, e defensar cōtra qualseuol armada de pyratas, enemichs dela sanēta fe catholica, perq̄ altremēt dita vila se hauria de desemparar, lo q̄ redūdaria (cō dessus es dit) en deseruey de Deu e de vostra Alteza, e en disminucio del Real patrimoni, e defassosch del dit vostre regne de Valēcia. ¶ Sa Alteza ho remet al Loctinēt general pera queu veja y prouehexca cō conue.

*¶ Prouisio de fortificacio de tres, o quatre peces de artilleria en la vila de Cullera remesa al Loctinent general.* Cap. LIII.



Tem Señor cō la marexa necessitat o correge en la vila de Cullera. ¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir, e manar la dita vila sia fortificada de tres, o quatre peces de artilleria. ¶ Sa Alteza mana al Loctinent general que ho veja, y hause del que conuindra, peraques prouehexca lo ques supplicat.

*¶ Prouisio circa lo quitamēt dels censals deles. xxiiij. milia lliures carregades per les viles de Morella, Castillo, Vilareal, Burriana, e Paniscola per seruey de sa Mag.* Cap. LIIII.



Tem Señor cō en lo any M D xliij. les viles de Morella, Castello, Vilareal, Borriana, e Paniscola per seruey de la Cef. Mag. hajan carregat censals en propietat de vint y tres milia lliures en annua pēcio de trenta milia siscēts sexanta sis sous huyt diners p indēnitat, e tuhicio de les quals ha con signat a aq̄lles les rendes Reals de dites viles, e posat aq̄lles entre mans, e poder de dites viles per obs de pagar les annues pensions dels dits censals: e la restant quātitat conuertir en quitamēt dels dits censals, volentho hauer dit segōs en les capitulaciōs fetes entre la Cef. Mag. e les dites viles sobre dit carregament se conte, e als quals se refiren: e per quāt dela dita consignacio pagades les dites annues pensions resta tan poca quātitat, q̄ si los dits censals se hauran de quitar de dites restes serian quasi immortals, e per dar forma para los dits quitamēts, perq̄ mes prōptament se fessen la Cef. Mag. ab dita capitulacio solēnament promete, e jura q̄ del seruey de les primeres corts a aq̄ll fahedor consignaria en la part del seruey a sa Mag. pertanyēt tāta quantitat quāta seria necessaria para quitar los dits censals pagar pensions prorates, e altres despeses degudes, e deuedores fins al dia de la Real luycio, e quitamēt dels dits censals, e cō se espere q̄ en la cort q̄ de present vostra Alteza celebra sera fet seruey a la Cef. Mag. e per consegūēt sera cars, e loch q̄ la dita promesa, e obligacio se effectuē. ¶ Supliquē perço los tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir, e manar q̄ la dita consignacio se effectuē, e pose en execucio com cōuingue molt q̄ les dites rendes Reals sien desempenyorades, e tornē a la rectoria Real, per que ab major facilitat la ballia general puixa pagar lo q̄ deu. ¶ Sa Alteza supplicara a sa Mag. q̄ mane prouehir sobre la consignacio q̄ diuhente promesa q̄ sia effectuada, y es seruit q̄ tots sos drets resten saluos, e illesos a les dites viles.

*¶ Que los*

¶ Que los furs disponents circa la facultat de poder barquejar en lo Grau de la mar de la ciutat de Valencia sien seruats. Cap. LV.

Vide infra de Etia curia de hac materia. fo. xliij. c. j.



Tem Señor ab sentencia Real en lo supremo consell promulgada fonch declarat per la Cef. Mag. que lo priuilegi atorgat an Carles Torrelles, que aquell sols pogues barquejar en lo Grau de la mar de la ciutat de Valencia sia stat declarat aquell no poder esser atorgat, cō fos contra fur, e huy algunes persones atenten ab importunacio obtenir semblant priuilegi. ¶ Supliquen perço los tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir, e manar per fur que semblants priuilegis, ne gracies nos puguen fer, com sia a no torio contra libertats naturals, e furs del regne, e encara per portar ab si grans danys a les rendes Reals, e patrimonials de les ciutats, e viles Reals maritimes. ¶ Plau a sa Alteza ques guarden los furs sobre aço disponents.

¶ Que lo Batle gener. obre les cafes de les nou g. ibe belles de la sal, pera que se puixen comodament habitar, e seruir al vs destinat. Cap. LVI.

De hac materia salis vide latissimè i tit. de leuda. hostala. c. lxviij. et fo. cclvj. lib. ix.



Tem Señor cō les cafes de les nou gabelles de la sal, o la major part de aquelles stiguen tan mal tractades que part de aquelles no son habitables, e altres se puguen habitar ab molta incomoditat, e ab esta scusacio los gabellots no ringuen prouehides les cafes, ab gran incomoditat dels que son de les gabelles de dites cafes.

¶ Supliquen perço los tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir, e manar al Balle general que de continēt obre les dites cafes de tal manera que les dites cafes se puixen comodament habitar, e seruar al vs destinat: perque cessant la dita scusacio, los dits gabellots puguen esser forçats a prouehir les dites cafes de sal.

¶ Plau a sa Alteza.

¶ Prouisio que los baciners, e familiars dela Cruada e de altres acaptes nos puixen exhibir dels carrechs personals deles vniuersitats deles viles Reals exceptat lo baciner del acapte del Spital general de Valencia. Cap. LVII.



Tem Señor cō molts baciners, e familiars de la Cruada, e de altres acaptes se scusen de seruir los carrechs personals en les vniuersitats de les ciutats, e viles reals, en gran dan, e perjuhi de aquelles: senyalada

ment dels que son de poca poblacio: perque seu santse aquells de seruir cō a jurats, justicies, muftaças, peyters, e altres de conssemblant qualitat moltes voltes nos troben persones habils, e son forçats posar en dits officis persones inhabils.

¶ Supliquē perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir, e manar que sots la dita pretencio de exempcio, axi de Cruada, com qualseuol altre, ninguna persona per portar baci de acapte de qualseuol qualitat sia nos puguen eximir de dits carrechs, exceptats los qui portaran baci de acapte per lo hospital general de Valencia: la necessitat del qual comporta la dita exempcio. ¶ Plau a sa Alteza, y manara als comissaris de la cruada que nols defensen de semblants carrechs.

¶ Que lo fur de Valencia disponent que lo Aduocat fiscal sia jutge en les contenciōs que naxen entre los officials Reals haja loch en la loctinencia de la gouernacio della lo riu de Xuquer.

Cap. LVIII.



Tem Señor com segōs fur de Valencia lo Aduocat fiscal sia jutge en les contenciōs q̄ naxen entre los officials Reals, y axi se obserua en la ciutat de Valencia, y en la gouernacio del dit regne della Xixona, y en la loctinencia della Vxo. E com se pose en dubte si lo dit fur y disposicio de aquell ha loch en la loctinencia de la gouernacio della lo riu de Xuquer: la qual no es menys important que les altres. ¶ Perço supliquen los tres braços sia merce de vostra Real Alteza declarar lo dit fur hauer loch en la dita loctinencia dela gouernacio della lo riu de Xuquer.

¶ Plau a sa Alteza.

¶ Comisio feta per sa Alteza al Loctinēt general ab parer del consell, y de altres q̄ li semblara circa los salaris de les execuciōs dels porters, verguers y misatges dels tribunals axi dela ciutat de Valencia cō de les altres ciutats, viles, e lochs del regne.

Cap. LIX.



Tem Señor cō los habitants del regne de Valencia reben de cascū dia molts grās dans, e perjuhis en les execuciōs que contra aquells se fan, per portar los porters, verguers, e misatges dels tribunals axi de la ciutat de Valencia, com de les altres ciutats, viles, e lochs del dit regne, per los quals se insten multiplicades lletres, fentse pagar salari complit per cascuna de aquelles. ¶ Supliquen perço

Vide consiml les foros i tit. de iurisd. oim iudi. fo. lxxx. ij. lib. iij.

De materia huius capituli vide in tit. de sagionibus et portarijs. fol. ccxl. lib. ix.

B ij los dits

# Furs y actes de cort fets y atorgats

los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir, e manar que ningun porter, verguer ni misatge puxa portar, ni porte mes de dos lletres de les que subsegueixen als manaments executoris pera diuerses ciutats, viles, e lochs del dit regne, e o particulars de aq̄lles, manifestant les dites lletres en lo libre de manifests de les corts en les quals seran expedides, lo salari per lo qual porten aquelles si sera per entregue, o p la mitat del salari, ne menys directamet ne indirecta puixen pendre ne abarcar mes de les dites dos lletres, e manaments executoris, ni vendre aquelles en altres porters per ningun preu, ni fer conuencio alguna per rao de dites lletres, ni menys companya alguna. E en cars que pera vna ciutat, vila, o loch portaran dos, o mes lletres, no puixen hauer mes de vn sols salari, repartidors entre tots los executats que habitara en aquelles, per eguals parts. E lo mateix se entenga en respecte de les dietes que vagaran en les dites ciutats, viles, o lochs pera cobrar resp̄siues, o fer penyores, si ja alguns dels dits executats no hauran complit, o pagat lo que a aquells se sguardara a complir, e pagar per raho de dites execucions: com en lo dit cars no sien obligats a cōtribuir en les dites dietes: ans aquelles se han, e deuen pagar per los altres executats, cōtra los quals los dits porters, verguers, o misatges estaran presentats egualment: e que de qualseuol manaments executoris que portaran ab dites lletres no puixen hauer mes de vn sou per salari dela presentacio de aquells, ara ne porten hu, o molts. E que pera fer les dites penyores, o cobrar resp̄siues, no puixen vagar per cascūa execucio mes de tres dies apres dela presentacio de dites lletres, passats los quals sen han de tornar ables dites penyores, e resp̄siues, o ab fadiga de justicia. E q̄ totes les lletres y manaments executoris que portaran sens manifestar, perden tots los salaris q̄ per raho de aquelles y aquells porien hauer ganyat: e no seruant lo sobredit orde sien priuats de lurs officis perpetuament. ¶ Sa Alteza ho remet al Loctinēt General para queu veja y prouehexca ab parer del Consell, y de altres que li semblara.

*¶ Que lo fur disponent circa la restitucio de dot fet en Monço, en lo any M D xliij. haja loch tant solament en les restitucions de dots per mort de les mullers, seguida apres la publicacio del dit fur.*

Cap. LX.

**T**em Señor com per les paraules de la decretacio feta per la Mag. en lo fur q̄ parla de restitucio de dot, fet en les corts celebrades en la present vila de Monço, en lo any mil cinchcents quaranta dos, alla hon se llig. Plau a la Mag. en respecte deles causes sde uenidores. se pugue fer dubte si lo dit fur pot cōpendre los fets de tēps passat ans de la edicio de dit fur, qui no sien per sentēcia, transactio, arbitracio, o cōposicio determinats, q̄ ja sia segons les paraules apposades en dit fur, los dits fets no fossen cōpresos no resmenys. ¶ Supliquē los dits tres braços sia merce de vostra Alteza declarar lo dit fur hauer loch tan solament en les restitucions de dot q̄ haura hagut loch p mort de la muller seguida apres publicacio de dit fur e que en los altres reste la disposicio dels furs antichs, hes serue lo que per aquells es dispost. ¶ Plau a la Alteza.

*¶ Prouisio circa la conexença, e decisio dels intermedis que occorran axi en la Real audiencia de la ciutat de Valencia, com en tots los tribunals de aquella, y del Regne. Cap. LXI.*

**T**em Señor moltes vegades se sdeue que axi en la Real audiēcia cō en altres tribunals se tractē causes en les quals ans de la diffinitiuua sentencia se ha de prouehir, y declarar sobre algun intermedi: e volent sobre aq̄ll prouehir, lo jutge mana, e prouehex q̄ les parts diguen, e alleguen, e posen proces, e actes sobre lo tal intermedi, e la part q̄ vol alargar demana correctio, o reuisio de la tal prouisio, his forma nou intermedi, si es cars de posar proces y actes, o no: e axi moltes voltes de vn mateix intermedi se formen dos, e tres intermedis, q̄ tots en efecte son vna matexa cosa, e es forçat al jutge hauer de fer moltes prouisiōs, his causen anfractes als litigants.

¶ Supliquen perço a vostra Alteza los dits tres braços tingue per be prouehir, e manar q̄ per molts intermedis que cōcorreguen en vna causa, puix al jutge parega q̄ aquells tinguen en tres connexitat, e colligācia q̄ nos pugue fer en aquells mes de vna prouisio: de manera q̄ tots en temps sien determinats, e decisos ab vna matexa prouisio. E q̄ lo present fur haja loch axi en la Real audiēcia ques celebra en dita ciutat, cō en tots los tribunals de aq̄lla, e del dit Regne.

¶ Plau a la Alteza, ab q̄ si algūs altercats hi haura dels quals aparega q̄ la decisio dells se dega reseruar a la diffinitiuua, la pugua reseruar.

¶ Que lo

*Vide hunc folium, et alios de hac materia in tit. soluto matrimonio. cap. xxvj. fo. cxxxvij. li. v.*

¶ Que lo acte de cort fet en lo any M D lxxij. circa les oposicions proprietaries contra les execucions de pensions de censals a supplicacio del braç Ecclesiastic y Real sia reuocat en respecte del dit braç Ecclesiastic.

Cap. LXII.

Vide hunc de  
Eum curie in  
tit. de iure em  
phiteotico. c.  
lxv. f. cxxvij.  
lib. iij.



Item Señor com en les corts del any mil cinchcents quaranta dos: sia stat fet vn acte de cort disponēt, e donāt orde en les oposicions proprietaries que fan cōtra les execucions de pensions de censals: lo qual acte de cort com sia fet a supplicacio del braç Ecclesiastic, e Real solamēt, e lo braç Militar noy haje cōsentir: de on naix molta def ygualtat, per q̄ lo dit acte liga sols als del braç Ecclesiastic y Real, y no als del braç Militar. ¶ Supliquen perço los dits tres braços sia merce de vostra Alteza prouehir e manar q̄ ab volūtat y cōsentimēt del braç Ecclesiastic sia reuocat lo dit acte de cort, cō ab tota veritat la dita voluntat y concorre. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ Que los furs y actes de cort apres de publicacio de aquells feta in solio sien obseruats en la ciutat y Regne de Valencia, encara que no sien publicats ab veu de crida publica en la ciutat de Valencia.

Cap. LXIII.

Concordat cū  
cap. j. in extra  
uaganti. fo.  
xcvij.



Item Señor cō los furs y actes de cort que per vostra Alteza son estats fets, e decretats fins a huy, que los que de aci auant se faran, e decretaran durant la present cort siē fets, e atorgats per benefici, e vtilitat de la cosa publica, e particulars de la vostra ciutat y regne de Valencia, e p̄ la bona administracio de la justicia, y essent publicats per vostra Alteza in solio aquells de justicia deguen esser obseruats en la dita vostra ciutat y regne de Valencia. ¶ Perço los dits tres braços ¶ Supliquen, e demanen sia merce de vostra Alteza prouehir, statuyr, e ordenar que los dits furs, e actes de cort hagen de ser obseruats, e guardats en la dita vostra ciutat, e regne de Valencia apres que aquells seran per vostra Alteza manats publicar in solio, encara que no sien publicats ab veu de publica crida en la dita ciutat de Valencia. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ Capitols offerits per los braços Ecclesiastic y Militar de la ciutat y regne de Valencia.

¶ Molt alt, y molt poderos Princep y Señor.



Os capitols que a vostra Alteza humilment offiren los braços Ecclesiastic y Militar de la vostra ciutat y regne de Valencia son los infraescrits. Supplicant aq̄lla sia de sa merce manar los decretar, si, e se gōs en cascūde aquells es cōtengut, e supplicar.

¶ Que la residencia tēguda per lo licenciado Pedro de la Gasca sia continuada, e acabada per altre jutge quant als officials Reals. Cap. I.



Item Señor com per molts furs y priuilegis del vostre Regne de Valencia en gran vtil, e profit de aquell sia statuyt, sancit, e ordenat que inquisicio puixa esser feta dels officials en dits furs y priuilegis nomenats, e p̄ la obseruacio de aq̄lls per sa Mag. fonch trames en jutge de residencia lo licēciado Pedro de la Gasca, lo qual no acaba de pendre dita residencia als officials: e algūs de aquells resten suspesos en sos officis, per no hauer y p̄sona deputada pera pendrels compte, e residencia. ¶ Supliquen perço los dits dos braços Ecclesiastic y Militar sia merce de vostra Alteza prouehir per obseruacio de dits furs, y priuilegis que la dita residencia se face, e continue conforme als dits furs y priuilegis, e q̄ per vostra Alteza sia deputat jutge qui reba aq̄lla en la dita ciutat de Valencia dels dits officials, qui no han acabat de donar compte de sos officis, e que en aquella sien entesos, e presos los jurats, e officials de la dita ciutat, e de les altres viles del vostre Regne de Valencia, e que la nominacio del dit jutge pera pendre, e rebre la dita residencia sia feta, e nomenada durant la present cort. ¶ Plau a sa Alteza quant als officials Reals, y quant als altres sa Alteza manara prouehir com conuingue.

De hac materia vide in extrauaganti. folio primo. per totum titulum.

¶ Que la plaça dels alls serueixca pera vendre les vitualles que a la dita ciutat se porten, e q̄ los fusters habitants en dita plaça dexen exempta aq̄lla per al vs de vendre les dites vitualles sots certa pena.

Cap. I I.



Item Señor com en la vostra ciutat de Valēcia hi haje diuerses places y lochs designats pera vendre les vitualles q̄ a dita ciutat se porten, y señaladamēt hi haje vna plaça nomenada dels alls: en la qual se venē, es

# Furs y actes de cort fets y atorgats

a costumē de vendre semblants mercaderies, cō entorn de aquella hi haja diuersos fusters se han occupat en tal manera la dita plaça que tot son exercici de ferrar, e altres magisteris fan en aquella: en axi q̄ quant venē a la dita plaça les mercaderies de aquella los llauradors, e altres q̄ semblants virtualles portē se arrimen tant a la porta del conuēt del monestir y sgleſia de nostra ſeñora de la Merce dela dita ciutat que la sgleſia, frares y altres persones q̄ venē als officis ques fan en aquella, en tant quāt dura la venderia de infectio no poden estar: lo que redunda en gran deſſeruey de nostre ſeñor Deu, y deſacato y menyspreu del ſeu ſanct temple. ¶ Supliquen perço los dits dos braços Eccleſiaſtich y Militar a voſtra Alteza ſia merce ſua prouehir y manar q̄ los fusters habitadors en la dita plaça dexen exemptra aquella pera lo q̄ es ſtrada deputada perço que en aquella ſe pugue fer lo effecte paral qual fonch deputada, e aço ab impoſicio de pena de vint y cinch florins applicadors lo terç als cofrēs de voſtra Alteza, e lo terç al hospital general, y lo terç al dit conuēt y monestir, e que dites penes ſien executades per lo Muſtaçaf de la dita ciutat. ¶ Plau a ſa Alteza.

¶ Prouiſio circa la tachacio de les deſpeſes fetes dauant lo jutge ſecular ans de la excepcio, e allegacio del priuilegi clerical pera algũ coronat, E de la conexença dels arbitres en les cauſes de contēcio de iuriſdiccio. Cap. III.

Vide hunc ſorum in tit. de iuriſdi. oim iudi. c. xxxij. fo. lxxij. lib. ij.

**T**em Señor cō per fur fet en lo any mil cinchcents trenta tres, en les corts celebrades en la present vila de Monço, ſia diſpoſt, e ordenat que tota volta q̄ ſera declarat algun coronat poderſe alegrar del priuilegi clerical, que les deſpeſes que li ſeran demanades del proces, e actes fets dauant lo jutge ſecular, ratiōe retardatę exceptionis, ſiē tachades per lo jutge Eccleſiaſtich, e perço que alguns arbitres elets per part de la iuriſdiccio Eccleſiaſtica no ſon pratichs de ſemblats queſtiōs, materies, e differēcies, maximē ſobre les derrereres paraules en dit fur contengudes, hon ſe litg, ſegons es acostumat, han donat ocaſio a moltes queſtions, e differēcies en gran dany, e perjuy dels ſubdits de voſtra Alteza, e ſobre la intelligēcia de dites paraules ſe han ſufcitāt molts, e diuersos plets. ¶ Perço los dits dos braços Eccleſiaſtich, e Militar per releuar als ſubdits de voſtra Alteza de plets, queſtions, debats, e deſpeſes ſupplica a voſtra Alteza ſia

merce ſua declarāt les dites paraules, prouehir, ſtatuhir, e ordenar q̄ la mēte de ſa Mag. fonch y es q̄ les dites deſpeſes ſiē tachades per lo jutge Eccleſiaſtich tan ſolamēt, e q̄ los arbitres en les cauſes de contēcio de iuriſdiccio hajen de eſſer, o ſien los aduocats ſiscals de la Ceſarea Mag. e del Reuerēdiſſim Arquebiſbe, e no altres, com a pratichs, ſperts en ſemblants negocis, e als quals propriament pertany deſenſar les iuriſdiccions, ſingula ſingulis referendo. ¶ Plau a ſa Alteza atorgar a les persones de micer Marti Pons, y de don Pedro de Moncada per la confiança que te de la llegalitat de ſes persones.

¶ Capitols offerts per lo braç Eccleſiaſtich del regne de Valencia.

## Molt alt, y molt poderos Princep y Señor.

**O**braç eccleſiaſtich del voſtre regne de Valencia offerir humilmēt a voſtra Alteza los capitols ſeguēts: ſupplicāt a voſtra Alteza ſia merce de aquella manar los prouehir y decretar ſegons en aq̄lls es cōtengut

¶ Que ſobre la conexença de les cauſes decimals y primicials ſis poden euocar a la Real audiencia, que guarden los actes de cort ſobre aço diſponents.

Cap. I.

**P**rimera ment Señor com per diuersos actes de cort atorgats al ſtamēt Eccleſiaſtich de la voſtra ciutat y regne de Valencia ſia prouehit que ningũ jutge ſe puixa euocar, conexas ni tractar les cauſes decimals, ni primicials: p eſſer la cognicio de aq̄lles propria del jutge Eccleſiaſtich, y tenir ja, cō te, voſtra Alteza ſpecial jutge de delmes deputat en lo dit regne, e de algũ temps ença alguns que no volen pagar delmes, ni primicies per millor obtenir execucio de ſa intencio, les introduex quē en lo Real conſell del dit regne: per lo qual al ſtament Eccleſiaſtich, e persones de aquell, e als qui tenē arrendades les decimes y primicies ne redunden grans danys y deſpeſes. Perço lo braç Eccleſiaſtich. ¶ Supplica a voſtra Alteza ſia merce de aquella prouehir y manar que los doctores de la Real audiencia del dit regne de aci auant no ſe euoquen, nis puiſen euocar cauſes algunes que decimals, e primicials ſien: en axi que ſi per alguna ſubtilitat de dret ſe pogueſſen euocar, aquelles, axi euocades dins tres dies

De hac materia decimarū, & primitiarū, vide tit. de decimis & primitiis. fo. cxxvij. lib. iij.

dies les hagen de restituhir, e remetre als dits jutges Ecclesiastichs, e als quals pertany coner de aquelles, sens pendre salari de tal interlo cutoria, ne pagar altres despeses, que seran fetes en la Real audiencia: ans les tals despeses vinguen a carrech de qui haura euocades dites causes: de forma que si dins los dits tres dies cōptadors, à die euocationis in anrea, les dites causes no eren restituhides ipso facto, siē agudes per restituhides, e lo jutge que per dites causes sera inhibit puixa sens incorrimēt de pena alguna procehir, e cōtinuar son juhi, e sino fossen introduhides dites causes en ningū tribunal, siē agudes per remeses, e restituhides a aquell jutge, e tribunal dauant lo qual se hagueren hagut de començar per esser causes decimals, e premicials, e aço passats los dits tres dies, segons que dessus es dit, sens incorrimēt de pena alguna. ¶ Plau a sa Alteza ques guarden los actes de cort sobre aço disponents.

¶ *Que en respecte dels recursos emesos dels llochs subjectes a persones Ecclesiastiques, monestirs, e religiosos al tribunal del Governador de Valencia se guarden lo acostumat.* Cap. I I.



Tem Señor com en lo vostre regne de Valēcia hi haje molts llochs subjectes a persones ecclesiastiques, monestirs, e religiosos axi de Sanctiago, del spi tal de sanct Ioan de Hierusalem, y altres: en los quals hi ha molt pobre gent, e tenē sos officials, e justicies pera fer y administrar justicia planament, e si per algunes questions que tenen de poca importancia haguessen de anar, com de fet los fan anar, per via de recursos a la Governacio, e tribunal del Governador de Valencia, serien majors les despeses y defatents ques causarien, & de facto se causen, que no lo emolumēt, ni la victoria de dites causes, per hō molts dells dexen perdre lo q̄ justament los partany per no proseguir les causes de recursos, e altres p̄ proseguirles se destruheixen, lo que no fa de creure fonch, ni es, de mente de vostra Alteza, ni dels predecessors de aquella de alta recordacio.

¶ Perço lo dit braç Ecclesiastich humilment supplica a vostra Alteza sia merce sua per scusar despeses a la pobre gent y abitadors dels dits llochs ab acte de la present cort prouehir y manar, que les causes de menor suma de quinze fins a vint lliures no puixen esser tretes dels justicies ordinaris dels dits llochs, per via de re-

cors a la Governacio, ni altre tribunal: sino que aquelles se hagen de determinar per los ordinaris dels dits llochs. Y en cars que greuge algu pretengues algu de aquells, de tal greuge conegue la persona deputadora per los señors dels dits llochs, pera semblants casos: per que es cert que de altra manera la pobre gent se destruhira. ¶ Mana sa Alteza ques garde lo acostumat.

¶ *Que en les causes de miserabilitat, viduhitat y pobrea dels vassalls del stamēt Ecclesiastich si aq̄lles se poden euocar a la Governacio se guarden lo acostumat.* Cap. I I I.



Tem Señor supplica lo dit braç Ecclesiastich a vostra Alteza sia merce sua atorgar al dit stament y particulars de aquell señor de vassalls que axi cō los particulars vassalls del braç Militar per raho de miserabilitat, viduhitat, o pobrea no poden euocar les causes deuant lo Governador de la dita ciutat de Valēcia, axi mateix lo dit stament Ecclesiastich, e vassalls de aquell ho tinguen, e sen alegren. ¶ Mana sa Alteza ques garde lo acostumat.

¶ *Que en la imposicio de nous impositos sabedora per la ciutat de Valencia concernents les persones Ecclesiastiques se conuoquen los ques deuen conuocar del stamēt Ecclesiastich, e sens conuocacio de aq̄lles no sien impositos nous impositos, en perjuhi dels Ecclesiastichs.* Cap. I I I I.



Tem Señor com souint sesdeuigue en la vostra ciutat de Valēcia per algunes causes, e necessitats q̄ ocorren a la ciutat, los jurats, Racional, Sindich, e Consell, o altres de aq̄lles, o altres persones seculares posen, e de fet volen imposar alguns drets, o nous impositos, en los quals volen q̄ contribuixquen los Ecclesiastichs de la dita ciutat, e regne: e moltes voltes no son cōuocats los del braç Ecclesiastich, e volen q̄ los Ecclesiastichs hagen de pagar los dits drets, e impositiōs, axi en albara del almudi, com en lo forment, y altres prouisiōs y virtualles. ¶ Supplica perço lo dit braç Ecclesiastich a vostra Alteza sia de sa merce prouehir y manar que tal impositio, o impositiōs nos puguen fer q̄ primer no sien cōuocades les persones representants lo braç Ecclesiastich, aquells ques trobaran en la ciutat de Valencia: y en ausencia de aquelles los procuradors per aquelles legitimament constituhts. En axi que si aquelles, o alguna de aq̄lles,

*Vide aliā provisionē consilii militem in ex trauganti fo lxij.*

*De hac materia recursus, vide tit. de curia & baillo. cap. xix. & sequenti. fo. xj. & tit. de iuris. oim iu. per totum lib. iij.*

# Furs y actes de cort fets y atorgats

ni los procuradors residents en Valencia no seran conuocats, la tal imposicio de dret sia ipso iure nulla, e de ninguna força, e per vigor de aquella los ecclesiastichs no puxen esser compeltits ni executats per los seculars encara q̄ en dita imposicio hi consentissen algunes persones del dit braç ecclesiastic: e no resmenys sia merce de vostra Alteza prouehir y manar que en tots y qualseuol cãsos que axi en prouisions de la ciutat com altres qualseuol q̄ la ciutat haura de comunicar y tractar ab los ecclesiastichs, ha je de tractar y comunicar, y conferir y resolre lo que sera tractat ab lo braç ecclesiastic de la dita ciutat y regne en la forma y modo deffus dit. ¶ Plau a sa Alteza ques conuocuen los ques deuen conuocar, y sens la conuocacio de aquells no sian posats nous impositos en perjuhi dels ecclesiastichs.

¶ Circa lo orde dels officials de la Diputacio.

Cap. V.

Circa hæc mäs  
teriam vide  
ad plenum in  
extrauaganti.  
fo. xl. & vlti  
tra.

**Q**uem Señor per quant ab capitols, e actes de cort sobre lo regiment, e administracio de la generalitat de la vostra ciutat y regne de Valencia a supplicacio dels tres braços atorgats per lo inelit Rey don Alfonso de immortal memoria en les corts per aquell celebrades als regnicols de Valencia en lo any mil quatrecents, e denou es disposst, e ordenat que cascun trienni siẽ elets sis Diputats, es a saber, dos de cascũ braç, e sien elets tres cluaris, ço es, hun de cascun braç, e mes que sien elets administradors, ço es, jutges y declaradors dels dubtes, questions, e contractes tres persones, vna per cada braç, e mes sia statuhit, e ordenat ab dits capitols que cascun trienni siẽ elets sis persones, dues per cada braç en comptadors, ohidors, e decisors dels cõptes dels dits Diputats, e cluaris, segons que en lo primer, segõ, tercer, quart, quint, e sise dels dits capitols se conte. E com per abus, e mala intelligencia de dits capitols la forma per aquells donada en respecte del frament, e braç ecclesiastic sia stada abusada, supplica perço lo dit braç ecclesiastic de la dita ciutat y regne de Valencia a vostra Alteza sia merce de aquella ab acte de la present cort prouehir y manar que los dits capitols, e cascu de aquells, e qualseuol altres parlants, e hauents sguart al braç ecclesiastic de la dita ciutat, e regne acerca dela administracio de la generalitat de dita ciutat, e regne sien inuiolablement custodits y obser-

uats desta manera, e forma, es a saber, q̄ los que huy se troben, e son Diputats de la dita ciutat y regne de Valencia per lo braç ecclesiastic per obseruança dels dits capitols siẽ tenguts y obligats en lo dia que sta senyalat pera fer electio de Diputats y altres officials nomenar dos persones en Diputats del braç ecclesiastic que siẽ tenguts y obligats nomenar tan solament de aquelles persones que tenen veu y solen ser conuocades en corts, e fan, e representen lo braç ecclesiastic, les quals persones que entreuenen y solen entreuenir y fan lo braç ecclesiastic son les següents lo Arquebisbe de Valencia, Bisbes de Sogorb, y de Tortosa, Mestre de Montesa, Abats de Poblet, de Benifaça, y de Valldigne, Capitol dela Seu de Valẽcia, monestir de sançt Bernat, lo General del orde de la Merce, Prior de Vall de Christ, Comanadors de Torrent del orde de sançt Ioan, y de Museros del orde de sançt Iaume Duces, o lo Prior de Calatrava: e no puguen en manera algũa nels sia licit, e permes axi als Diputats que huy son com als qui per temps seran nomenar altres persones fora de les sobredites, guardant lo orde, e forma seguent, es a saber, que los que huy se troben Diputats, e aquells que per temps ho seran nomenen, e hajen de nomenar per al trienni seguent dos deles sobredites veus, e no puguen, abusant la verdadera intelligencia de dits capitols, nomenar algu de les veus sobremencionades. E que no puguen en lo trienni seguent nomenar en Diputats los que foren Diputats en lo trienni immediate passat, ans de aquest trienni que ara finira, e que algu, o alguns de dit braç no pugue esser altra vegada nomenat en Diputat fins tant totes les sobredites veus del dit braç sien stades nomenades en Diputats, e que per lo Capitol dela Seu de Valencia que com no sia mes de vna veu en lo dit braç ecclesiastic no sia feta nominacio mes de vna vegada de vn canonge per lo dit Capitol fins tant, cõ es dit, totes les altres veus deffus nomenades hajen tengut y administrat lo dit offici de la Diputacio, e lo mateix se entenga en lo Maestre de Montesa com tan solament lo dit Maestre sia veu en dit braç, e no altre de son orde, e religio, e lo mateix orde, e obseruança sia obseruada inuiolablement en la nominacio dels altres officis de la dita Diputacio que se han de nomenar del dit braç ecclesiastic, e si per cars per los Diputats qui huy son, e per temps seran en la nominacio de dits Diputats, e dels altres officials de dita generalitat



generalitat no sera seruat, e inuolablemēt guar-  
dat lo orde, e forma d'essus dita, lleuats tots abu-  
sos, que la tal nominacio ipso facto sia nulle en  
respekte de aquell offici, o officis en la nomina-  
cio del qual, o dels quals no sera guardada la for-  
ma d'essus dita: ans pro illa vice sia deuoluta la  
nominacio de dit offici, o officis per aquell triē  
ni tan solament a sa Mag. o a vostra Alteza, la  
qual hajen de fer de persones del dit braç eccle-  
siastich segons lo orde, serie, e tenor del present  
capitol, e que sia en facultat de aquell, o aquells  
que seran nomenats en Diputats, o altres offi-  
cis de la dita generalitat poder substituhir libe-  
rament, & pro libito voluntatis pera regir y ad-  
ministrar dits officis: la qual substitucio hajen  
de fer de persones que tinguen les qualitats re-  
quisites en lo acte de cort fet per sa Mag. en les  
corts del any mil cinchcēts trenta set, intitulat  
Forma de les substitucions que fan en lo esta-  
ment ecclesiastich *pera corte. que s'comencen.*  
Item señor com souint se sdeuingue queaju-  
frantse lo braç ecclesiastich del vostre regne de  
Valēcia &c. ¶ Sa Alteza ho manara prouehir  
com conue.

¶ Circa la prouisio, e electio de Assessor de Governador de la ciutat, e regne de Valencia.

Cap. VI.

**I**tem Señor com per la bona admini-  
stracio de justicia conuingue que la  
cort de la Governacio, essent cort  
immediada a vostra Alteza sia regi-  
da per son ordinari assessor, e huy lo qui es ordi-  
nari assessor quis nomena don Leandro de Lo-  
ris no la regesca, en ans aquell ha molts anys  
que regeix per diuerses persones. Perço lo braç  
ecclesiastich supplica a vostra Alteza sia merce  
sua prouehir y manar al dit don Leandro de  
Loris puix es ordinari assessor, e lo temps que  
personalment la regida ha donat bon compte  
en regir dita cort que personalment assistisque  
en aquella, e faça son offici, e si aquell ho recusa-  
ra, o per alguns respectes no pora, o no conuen-  
dra al seruey de vostra Alteza per que la bona  
administracio de justicia no cesse, e al dit don  
Leandro no li reste occasio de querellarse.

¶ Supplica lo dit braç a vostra Alteza sia mer-  
ce sua manar prouehir que en cōpensa, o recom-  
pensa del que val lo salari que de dit offici ha de  
hauer, o cobrar lo dit don Leandro li sia dona-  
da, o feta merce, o consignacio de altre tant  
perço que cobrant aquell conssemblant gracia

cō fins assi li es stada feta, puxa, e haje de renun-  
ciar lo dit offici, per que vostra Alteza nomene  
de nou assessor ordinari, idoneo y sufficient para  
que regeixca lo dit offici, e la dita cort no patix-  
ca tants danys, e los subdits de vostra Alteza  
tants defatents per la diuersitat de assessors que  
en la dita cort hi ha hagut. ¶ Sa Alteza mana-  
ra prouehir com conuinga ab tota breuitat y  
prest si dara conclusio.

¶ Circa la exaēlio y executio contra los deutors de la  
ciutat de Valencia, e nominacio de la persona pera  
el dit effecte. Cap. VII.

**I**tem Señor com per no exegirse los  
deutes de la ciutat de Valēcia ab tan-  
ta sollicitut com conue la ciutat no te-  
pecunies promptes axi en la taula com en los al-  
tres llochs acostuma per pagar los carrechis or-  
dinaris y extraordinaris, e aço es causa per que  
diuerses, e grosses sumes resten inexegides de  
particulars que han tengut carrech y admini-  
stracions de dita ciutat. ¶ Perço humilment  
supplica a vostra Alteza lo dit braç ecclesi-  
stich per lo que conue al be publich, e vniuersal  
de la ciutat y de tot lo regne que sia merce de  
vostra Alteza nomenar vna persona del dit  
regne del stament y condicio que a vostra Alte-  
za parega conue para aquest effecte: lo qual tin-  
gue ple, e bastant poder para exegir, e cobrar, e  
fer prompta executio contra los deutors de la  
dita ciutat, e aquell pugue dita executio fer se-  
gons se acostumen fer execucions contra deu-  
tors de la ciutat com axi sentse la dita ciutat rē-  
dra pecunies promptes pera poder ab aquelles  
remediar axi la taula com encara pagar los car-  
rechis ordinaris y extraordinaris que a aquella  
incumbiran, y socorrer en altres necessitats de  
la dita ciutat. ¶ Sa Alteza manara prouehir  
com mes conuingue.

¶ Comisio feta al Loçlinent General circa lo tallar  
tota manera de fusta en los termens generals de la  
vila de Morella per lo conuent y monestir de Beni-  
faça. Cap. VIII.

**I**tem Señor com ab la donacio q̄  
lo molt alt señor Rey en Jaume  
conquistador del dit vostre reg-  
ne de Valencia feu al conuent, e  
monestir de la Verge Maria de  
Poblet del orde de Cistrell del qual es fill lo cō-  
uent, e monestir de Benifaça, situat, e posat en  
lo dit regne de Valencia en los termens gene-  
rals de

*De hac mate-  
ria vide i tit.  
de iurisd. oim  
iud. fo. lxxxij  
lib. iij.*

# Furs y actes de cort fets y atorgats

rals de la vila de Morella, y haje certs termens designats pera la dita casa, e conuent, de tal manera, que à cælo in abyssum, es tot del dit conuent, e axi aquell, e los qui tenen causa, e licència de aquell tallen, e acostumen de tallar tota manera de fusta, segons los es permes ab la dita donacio: e cõ de vn temps ença los justicies, jurats e altres officials de la vila de Morella perturban al dit cõuent, e als qui tenē causa de aqll en no dexar traure la fusta tallada, e venuda dels dits termens del dit Abat, e conuent sens pagar cert pretes dret, que nomenen de treta, e sens de manar licencia: lo que fer nos deu, ni pot, parlant com se pertany. ¶ Perço lo braç Ecclesiastic humilment supplica a vostra Alteza sia merce sua, ab imposicio de grans penes, prouehir y manar als dits justicia y jurats, e altres officials de la dita vila de Morella que per si, ni per interposades persones no donen empaix al dit Abat, conuent, e monestir de Benifaça, e hauent causa de aquells en la extractio de la dita fusta: immò liberè puixa per lo dit Abat, e conuent, e tenints causa de aquell esser treta de dit territori, sens pagar cosa alguna ne demanar licencia. ¶ Sa Alteza ho remet al Loctinent General que ho veje, y prouehexca.

¶ *Que los furs disponents circa la jurisdicció atorgada a aquells qui no han mer imperi se guarden lleuats tots abusos.* Cap. IX.

*Vide dictū supra tit. de iurisd. oim iudi. fo. lxxv. li. iij.*



Tem Señor com per lo fur del Serenissim Rey don Alfonso primer, Rubrica de jurisdicció, atorgada a aquells qui no han mer imperi, expressament sia disposat que los Prelats, e persones Ecclesiastiques, Richs homēs, Cauallers, e persones Generoses, Ciutadans, e homens de viles qui no han mer imperi hajan jurisdicció Ciuil y Criminal, y exercici, conexença de aqlla, e totes colonies, & aliàs entre los homens, e lloch de alqueries llurs hon stan y staran quinze casats, o mes de Christians situades, e situats dins los termens de alguna ciutat, o vila del dit vostre regne de Valencia, en axi que sols ne son exceptats los casos de pena de mort natural, o ciuil, e cars de mutilacio de membre, de manera que tota volta que la suprema jurisdicció de semblāts llochs dona sentencia contra algu, en lo que toca a la pena pecuniaria, los señors de la infima jurisdicció han de hauer la mitat de les dites penes pecuniaries, e lo mateix de qualse-

uol remissions, o perdons ques faran. E com lo Abat del monestir, e conuent de Benifaça dins los termens generals de la vostra vila de Morella tingue molts llochs poblats de Christians vells, de major numero de quinze cases cascu, a saber es, la Pobla, Ballestar, lo Boxar, Castell de cabres: e altres, en los quals los justicies de Morella, abusant del poder que tenen, parlant ab la decencia que de vostra Alteza se pertany, hajan atreuit condēnar algu en virtut de la sua suprema jurisdicció, y pēdres tota la pena pecuniaria, sens donar part, ni mirat al dit Abat, e conuent, ni menys de les cõposicions, o remissions: lo que es de directo contra les paraules y expressa disposicio foral: contra la qual ninguns actes, ni temps aprofitar poden. ¶ Perço lo braç Ecclesiastic supplica a vostra Alteza sia merce sua que lo dit fur sia per lo justicia, e justicies que seran de Morella guardar, e inuoluntablement obseruat al dit conuent, e Abat de Benifaça, lleuats tots abusos, ab imposicions de penes al justicia qui lo contrari fara de cent florins, applicadors la mitat als cofrēs de sa Mag. e l'altra mitat paral dit conuent, e necessitats de aquell. E lo mateix se entenga en tots los altres llochs de Prelats y de persones Ecclesiastiques del dit braç. ¶ Plau a sa Alteza ques guarden los furs, lleuats tots abusos.

¶ *Capitols offerts per los braços Ecclesiastic y Real del regne de Valencia.*

## Molt alt, y molt poderos Princep y Señor



Os braços Ecclesiastic y Real del vostre regne de Valēcia offiren a vostra Alteza los capitols seguēts: Supplicāt a vostra Alteza sia merce de aquella manarlos prouehir, e decretar segons en aquells es contengut.

¶ *Que en respecte del priuilegi de barquer atorgat a Carles Torrella se faga justicia en la causa q̄ pendeix en son sacre consell.* Cap. I.



Rimerament Señor com ab sentencia Real en lo supremo consell pronunciada, sia stat reuocat lo priuilegi de barquer a Carles Torrella atorgat, e apres ab altra sentencia, e prouisio Real

*Vide supra supra tit. de hac materia. f. x. c. lv.*

Real sia frut prouehit que lo dit Carles Torre-  
lla de cascuna nau, o nauili haja de descarregar  
la primera barca ab barca propria de aquell.

¶ Supliquen perço los dos braços Ecclesiastich y Real del vostre regne de Valencia sia merce de vostra Alteza prouehir y manar q̄ no obstant la dita interpretacio, declaracio, o noua prouisio la dita sentència sia ad vnguem obseruada. ¶ Mana sa Alteza q̄s face justicia en la causa que pendeix en son Sacre consell.

¶ *Del bandeig, e penes dels Bomians axi homens cō dones que van per lo regne de Valencia.*

Cap. II.



Tem Señor com moltes companyies de homens, e dones vagabunts, ques dihen Bomians, vājē per lo regne de Valencia: la vida dels quals es furtar, y robar, e enganar dones, e persones simples, per hon semblant gent no deu esser tollerada, ni admesa en ningun regne que sia ben regit. ¶ Supliquen perço los dits dos braços Ecclesiastich y Real sia merce de vostra Alteza prouehir, e manar q̄ los tals, ques dihen Bomians, sien ab imposicio de greus penes bādejats del dit regne de Valēcia imposant als officials grans penes, si no executaran lo dit bandeig, applicadors la mitat als cofrens de sa Mag. e l'altra mitat al comu de la ciutat, e vila Real en terme de la qual los tals Bomians seran entrats, e lo justicia no haura executat en les persones, e bens de aq̄lles. ¶ Plau a sa Alteza que sien expellits, y bandejats, y per la primera fractio del bādeig sien açotats, y per les altres contrafactions sien punits mes greuement a arbitre del jutge, y lo official qui no executara dites penes incorrega en pena de doscēts sous per cascuna vegada, applicadors als cofrēs de sa Magestat.

¶ *Circa la recepcio de les paus y treues, y paus finals en les ciutats, e viles Reals del regne.*

Cap. III.



Tem Señor com conuingue molt al benefici de la cosa publica que los actes de paus y treues sien promptament trobats, lo q̄ huy nos pot fer per ser rebuts no sols per diuersos tribunals, mas encara per scriuāns particulars de la audiencia. ¶ Supliquen perço los dits dos braços Ecclesiastich y Real sia merce de vostra Al-

teza prouehir y manar, q̄ tots los actes de paus y treues sien rebuts per lo scriua de la cort criminal: a la qual cort, com a ordinaria, pertany rebre les dites paus, e desta manera seran facilmente trobades. E si tota volta parexera que hauent posat ma alguns officials de altre tribunal, o alguatzirs de la Real audiencia en dites paus, que aquells reben los homenatges, que tota volta lo dit scriua de la cort criminal reba lo acte de la pau, com antigament se solia fer, e merita ment, per esser la dita cort ordinaria a la jurisdic-  
tio de la qual se han de sotsmetre. E lo mateix sia entes en les paus finals, y en les ciutats y viles Reals del dit regne. ¶ Sa Alteza ho manara prouehir com conuingue.

¶ *Comissio feta al Lochtinent General circa la prouisio fahedora de la exaēlio y execucio de les rendes, peytes, y sises, e altres drets de les ciutats, e viles Reals contra los deutors de aquelles.*

Cap. IIII.



Tem Señor com les peytes y rendes, sises, e altres drets de les ciutats, e viles Reals serueixquen pera pagar les peytes Reals a sa Mag. e los salaris ordinaris, pensions de censals, e altres carrechis que aquelles tenen: la qual solucio no comporta dilacio sino ab gran dany de dites viles, e despeses de execucions q̄ contra aquelles se fan si les dites peytes, e sises ab tota promptitut no son exegides. ¶ Supliquen perço los dits dos braços Ecclesiastich y Real sia merce de vostra Alteza atorgar a les dites ciutats, e viles Reals que los jurats de aquelles puixen fer execucio cōtra los deutors de dites ciutats, e viles Reals tan priuilegiadament com fa lo Racional de la ciutat de Valencia puix la mateixa raho que milita en lo Racional de la ciutat de Valencia ha lloch en les dites ciutats, e viles Reals. ¶ Sa Alteza ho remet al Lochtinent General, pera que ho veje, y prouehisca en tot o en part, com mes conuingue.

¶ *Prouisio que en la scriuania de Liria se faça justicia, repellida la general supplicacio circa la electio dels altres scriuans.*

Cap. V.



Tem Señor com importe molt a les ciutats, e viles Reals del vostre regne de Valencia que los scriuans de consell sien persones molt conegudes, pratiques, faels, e affectades al benefici de aquelles: car altremēt poden fer, e causar molts danys

# Furs y actes de cort fets y atorgats

dany a aquells, tenint en son poder tots los priuilegis, e actes de cōsell de dites viles. ¶ Supliquen perço los dits dos braços Ecclesiastic, y Real, sia merce de vostra Alteza prouehir, e manar q̄ la electio de dits scriuans resten a me- ra disposicio de cascuna de les dites ciutats, e vi- les Reals del dit Regne, com axi conuingue al seruey de sa Mag. e si abus algu sera fet en al- guna electio de scriua, vostra Alteza ho mane remediar: e senyaladament en la electio de scri- ua de la vila de Liria. ¶ No hi a lloch en lo que se supplica generalment: y quant a la scriuania de Liria sa Alteza mana ques face justicia.

*¶ Prouisio de la tachacio del seruey de les corts del any M D xliij. e xlvij. de les viles de Xerica, Pina, y les Barraques transferides al Militar.*

## Cap. VI.



Tem Señor com los serueys q̄ en cort se fan a sa Mag. se paguē en esta forma, ço es, lo braç Ecclesiastic set parts, e lo Militar vint y vna part e mijsa, e lo Real vint y vna y mijsa: lo qual compartiment ses fet, haguda consideracio als pobladors de cascū braç: e com se sia seguit que la Cesa. Mag. en lo any mil cinchcents trenta set haze desmembrat les viles de Xerica, Pina, e les Barraques Reals: e aquelles cominē voler esser tachades ab lo braç Militar en lo seruey fet a sa Mag. en lo any mil cichcents quarāta dos, lo que seria gran perjuhi al braç Real: perq̄ disminuint en dit braç dels pobladors de dites viles, restaria agruiat en la mateixa part, e lo braç Militar se locupletaria per lo augment de les dites viles. ¶ Supliquē perço los dits dos braços Ecclesiastic y Real sia merce de vostra Alteza, prouehir y manar q̄ les dites viles, axi en lo seruey fet en lo dit any mil cinchcents quarāta dos, e lo fahedor en la present cort cō- tribuixquen, e paguen ab lo dit braç Real, si, e se gons pagauen, e contribuian ans q̄ fossen des- membrades. ¶ Mana sa Alteza ques serue en la tacha de dites viles lo que ses seruat en altres transferides al Militar.

*¶ Que en los lochs despoblats en terme de algunes vi- les Reals, en los quals ans se tenia per los señors de aquells la jurisdicció ciuil per fur atorgada circa la conexença dels clams se guarden los furs leuats tots abusos.*

## Cap. VII.



Tem Señor com alguns señors de llochs poblats en terme de algu- nes viles Reals tinguessen la jurisdic- cio Ciuil per fur atorgada: la qual huy no tenē, p̄ esser dits lochs despoblats, e aq̄lla esser consolidada ab la jurisdicció ordina- ria de la vila Real en terme de la q̄l lo dit loch es situat, p̄ consequēt de qualseuulla causes de- scendents per clams, o tales en les terres del dit loch fetes, e posats los terratinents de dites ter- res no hajen de subir juhi dels tals clams deuāt lo ordinari de la tal vila: e huy alguns señors de alguns lochs manen a alguns terratinents en lo loch despoblat, que de qualseuulla clams que seran fets en lo dit loch actiue & passiue, se tra- cten deuant aquells, en gran perjuhi de la dita vila, e encara dany de la Regia cort, per quant la tercera part de la pena pertanyent a la Regia cort es latitada, lo q̄ no seria si los dits clams se tractassen deuant los ordinaris de dites viles.

¶ Perço los dits dos braços Ecclesiastic, e Real supliquen sia merce de vostra Alteza prouehir, e manar sots imposicio de grans pe- nes, que ningun señor de lloch, o officials de a- quell se entrometa de dits clams: ans aquells re- meta al ordinari de la vila, en terme de la qual lo dany, o tala sera fet. ¶ Mana sa Alteza ques guarden los furs lleuats tots abusos.

*¶ Circa la prouisio dels officis Reals de les viles reals que los barons, o señors de lochs situats dins los ter- mens de dites viles, y fills de aquells no puxen tenir, o exercir offici Real.*

## Cap. VIII.



Tem Señor com sia notori, e la experiēcia nos mostra esser molt gran euident dan, axi del patri- moni Real de sa Mag. com enca- ra de les viles Reals en lo be par- ticular dels habitants de aquelles los barons, o señors tenints termens dins los termens gene- rals de aq̄lles, tenir, y exercir officis Reals, per los quals puixa la jurisdicció en aquelles esser confusa per respecte dels plets, e causes que ca- scun dia se porien portar, his porten entre dits barons, o señors de llochs, e les viles Reals, a re- specte de termens, aygues, e altres importants interessos, per hon per lleuar dits incōuenients e grans danys. ¶ Supliquen perço los dits dos braços Ecclesiastic y Real a vostra Alteza sia merce de aquella prouehir y manar que ningun baro, o señor de lloch tenint terme dins

terme

terme de vniuersitat, e vila Real, y fills de aq̄ils no puiuen tenir, o exercir offici Real, de qualse uol qualitat, e condicio sien, en aquella, o en aquelles vniuersitats, com axi conuingue al benefici del patrimoni Real de sa Mag. e de les dites vniuersitats. ¶ Sa Alteza occorren cars de noua prouisio tindra aduertencia ques face en persones que no sien dañoses a les ciutats y viles Reals.

¶ *Comissio feta al Loctinent general circa la desmembracio de la vila de Biar de la gabella de la ciutat de Xatiua.*

Cap. IX.

*De hac materia salis vide in tit. de lesa. hostala. c. lxxvii. fo. cc. lxxviii. lib. ix.*



Tem Señor com la vila de Biar sia huy de la gabella de la ciutat de Xatiua, distant de aquella per terme de huyt llegues, e de molt mal cami, e aspre, per hon los habitants de la dita vila pateixen grans incomoditats. per hauerse de prouehir de sal a la dita gabella: e lo que pijor es que la dita gabella de Xatiua moltes voltes afretureje de sal, e los habitants de dita vila anant per sal a la dita gabella de Xatiua no trobantne reben intollerable dany, hauent perdut dos, o tres dies en anar per dita sal. E lo que pijor es, per obtenir licencia del gabellot de Xatiua de poder anar a cōprar sal en altra gabella los composa: tots los quals danys, e inconuenients cessaran sens perjudi de la regia de la sal a la Cef. Mag. pertanyent, si vostra Alteza prouehex, ordena, e mana que la dita vila de Biar sia mudada en la gabella de la sal de Salines, la qual dista de la dita vila de Biar tres legues, com per la mateixa rao la vila de Xixona fonch desmembrada de la gabella de Xatiua, e posada en la gabella de Alacant. ¶ Supliquen perço los dits dos braços Ecclesiastic y Real sia merce de vostra Alteza per scufar los danys deffus dits, puix al patrimoni Real non resulta dany desmembrar la dita vila de Biar de la dita gabella de Xatiua, e posarla en la dita gabella del lloch de Salines: e la dita gabella de Xatiua, la qual continuament freturege de sal per los molts pobladors que en dita gabella son posats, alleujantla de la dita vila de Biar mes comodament pora prouehir als que resten obligats en la dita gabella. ¶ Sa Alteza ho remet al Loctinent general que se informe, y ho prouexca com millor li parra conuenir.

¶ *Comissio feta al Loctinent general circa la repartitio de la sal ques pren per a la vila de Xixona de la ciutat de Alacant.*

Cap. X.



Tem Señor com ab fur fet en lo any mil cinchcents trenta set per sa Magestat sia donada facultat a la sua vila de Xixona de poder pendre sal de la gabella de la ciutat de Alacant, axi com eren obligats de pendrela de la ciutat y gabella de Xatiua, e la dita vostra vila de Xixona de temps immemorial ença prenent la sal que ha menester de la gabella la repartisca segons li par, e per al dit effecte tingue vna casa diputada, e de algun temps ença los arrendadors de la sal los donen empaig lo que no par cosa justa, puix tota la sal ja es presa de la gabella. ¶ Perço los dits dos braços Ecclesiastic y Real Supliquen a vostra Alteza sia merce sua, declarant la mente del dit fur, y en quant menester sia de nou atorgar a la dita vila de Xixona, que, puix prenen sal de la gabella de Alacant, aquella puixen repartir en lo modo y forma que tostemps han acostumat, per lo que conue a la pobre gent. ¶ Sa Alteza ho remet al Loctinent general que se informe, y ho prouexca com millor li parra conuenir.

*Vide hunc forum in tit. de lesa. hostala. c. lxxx. fo. cc. lxxviii. lib. ix.*

¶ *Capitols offerts per los braços Militar y Real del regne de Valencia.*

¶ Molt alt, y molt poderos Princep y Señor.



Os braços Militar y Real del vostre regne de Valencia offiren a vostra Alteza los capitols següents: Suplicant humilment a vostra Alteza sia merce de aquella manar los prouehir, e decretar segons enaquells es contengut.

¶ *Que en lo dret de delme de pelades sis pot exhigir, ates quey ha litispendencia, ques faça justicia.*

Cap. I.



Tem Señor com de temps immemorial ença james se sia pagat delme de la llana vulgarment dita de pelades, e de poch temps ença en Montesa arredador del delme de carnatge a la Cef. Mag. pertanyent, haze intemptat

# Furs y actes de cort fets y atorgats

intemprat de demanar en juli a certs vitualladors de carns de la ciutat de Valencia, e haje obtes, segons se diu, sentencia contra aquells: empero la tal sentencia no ses obtesa ab cōuocacio de la dita ciutat, de la qual es principal, e perpetuo interes: perque cert si los auitualladors sens pagar lo dit delme donen quatorze, quinze, dihuyt, o vint per exemple per cap de molto, si han de pagar dit delme donaran molt menys, per hon disminuyra de entrada de molt grossa suma: e conssemblants noues exactions, e insolites de justicia nos poden fer. ¶ Supliquē perço los dits dos braços Militar y Real a vostra Alteza sia merce sua prouehir, e manar que en la exactio del dit dret sia sobreceyt per conseruacio de la possessio en que la dita ciutat y particulars de aquella son en no pagar fins tant la dita causa ab aquella maturitat y examen que la ponderositat de aquella requir sia decisa y determinada: com altrement la dita ciutat seria sine cause cognitione spoliada de la dita possessio: e lo mateix se entenga en tot lo regne de Valencia. ¶ Mana sa Alteza que artes que hi ha litis pendencia ques face justicia.

¶ *Que circa lo dret de delme de garrofes sis pot exhibir, ques faça justicia.*

Cap. II.



Tem Señor com los habitants de aquella part del regne de Valencia, que cau en la diocesi de Valencia sien en possessio immemorial, e de temps immemorial ença james lo delme de garrofes se sia pagat, no uament alguns arrendadors deles dos parts bisbals, encara lo procurador del Reuerendissimo Arquebisbe y Capitol han mogut plet y questio sobre la exactio del dit delme de garrofes: la qual questio se es tractada ab certs particulars de la orta de Valencia, e ab la vila de Moruedre per altra part, la qual vila ha obtes sentencia in contradictorio iudicio contra los dits procuradors del Arquebisbe y Capitol, declarant los habitants de dita vila, e terme de aquella no esser obligats a pagar delme de dites garrofes, ni de moreres, ni de adzauara, e p altra part los dits procuradors han obtes tres sentencies, la vna condemna a pagar delme a raho de deu hu, e la segona a raho de quinze hu, e la tercera a raho de dotze hu: per la contrarietat, e varietat de les quals sentencies en vn tan important negoci, e tan perillos de les consciencies, o dels

qui volen exegir indebitament lo dit delme, o los que indebitamēt recusen de pagarlo, conue molt se face debita prouisio: la qual seria si les parts fermassen compromes en ma, e poder de la Cef. Mag. o de vostra Alteza, per via de dret, o amigable composicio, segons les mates parts en causa mes important de exactio de delmes fermaren cōpromes en ma, e poder del molt alt Rey en jaume conquistador del regne de Valencia, la sentencia del qual ha donat ley en la exactio dels delmes, e huy se obserua. E q̄ durant lo dit compromes cesse la exactio del dit dret. ¶ Sa Alteza mana ques face justicia.

¶ *Comissio feta al Loctinent general sobre lo priuilegi quels habitants de la ciutat de Oriola, pretenen per via de euocacio, o aliàs no puguē esser trets a pledejar fora la dita ciutat, que hoyt lo procurador fiscal hi faça justicia.*

Cap. III.



Tem Señor com per priuilegi del alt Rey don Alfonso, atorgat a la ciutat de Oriola sia prouehit que los habitants de la dita ciutat de Oriola per via de euocacio, o aliàs, no puguen fer trets a pledejar fora la dita ciutat: contra la disposicio del qual priuilegi son estades euocades a la Real audiencia, ques celebra en la ciutat y regne de Valencia en gran, e notori perjuhi de la dita ciutat, e habitants de aquella.

¶ Supliquen perço los dits dos braços Militar y Real sia merce de vostra Alteza prouehir y manar que lo dit priuilegi ad vnguem sia obseruat, resecades qualsseulla interpretacions, e abusos, ab q̄ lo present acte de cort no haje loch sino en los districtuals de la dita ciutat de Oriola, e en les causes sdeuenidores. ¶ Sa Alteza ho remet al Loctinent general, que vist lo priuilegi, y ohit lo procurador fiscal face justicia.

¶ *Comissio feta al Loctinent general que hoydes les parts de la ciutat de Oriola, e del loch de Guardamar, si es carrer, e aldea de la dita ciutat hi faça justicia.*

Cap. IIII.



Tem Señor com ab sentencia donada per lo alt Rey en Pere, publicada entre la ciutat de Oriola y lo loch de Guardamar fonch fermat vn priuilegi per lo dit Rey en Pere a la dita ciutat de Oriola atorgat, sia stat declarat lo dit loch de Guardamar esser carrer y aldea de la dita ciutat: e del dit temps ença cōtinuamēt la dita ciutat haje vfat en dit

*Vide de hoc forum in tit. de iurisd. oim iudi. ca. lxxij. fo. lxxij. li. iij.*

en dit loch de totes aquelles prehemencies, e superioritats que vfa en totes les altres aldees, o carrers de la dita ciutat, fentlos contribuir en totes les peytes, e carrechs de la dita ciutat, e guardarlos, e defendrels de ma dels enemichs, e de poch tēps ença los habitants del dit loch attenten voler contrauenir a la dita sentència.

¶ Supliquen perço los dits dos braços Militar y Real sia merce de vostra Alteza prouehir e manar que la dita sentència, e Real priuilegi sia ad vnguem obseruat, ab imposicio de penes contra aquells que atentaran cōtrauenir. ¶ Sa Alteza ho comet al Loctinent general que ohi des les parts face justícia.

¶ *Que los clauaris del general de la ciutat y regne de Valencia ans de complir son trienni no puixen renunciar al dit offici per causa ni raho alguna.*

Cap. V.

**T**em Señor per quant en lo principi de cascun trienni pera la administracio del General de la ciutat, e regne de Valencia se elegen conforme a actes de cort tres cluaris, a saber es, hu per lo braç Ecclesiastic, e altre per lo braç Militar, e lo tercer p lo braç Real: lo qual iuxta los dits actes reb les pecunies procedidores del dit dret en lo dit trienni, e paga les pensions dels censals carregats sobre dit general, e altres despeses, axi ordinaries com extraordinaries de aquell, e cō se sia seguit, hes segueixca de cascun dia los cluaris rebedors de les dites pecunies a la fi de son trienni, o ans per entrar en Diputats, o aliàs, per lo que bels par apres de hauer acceptat, e hauer administrat y regit per algun temps lo dit offici renunciem an aquell: lo que bonamēt nos pot fer: quum onus susceptum debeat quis adimplere: e encara res dunda en gran dany, e perjuyhi de la dita generalitat, e administracio de aquella: per prouehir a la qual ¶ Supliquen los dos braços Militar y Real sia merce de vostra Alteza prouehir que puix lo dit cluari ha acceptat, e començat a regir dit offici no puixa renunciar a aquell dins lo trienni de la sua claueria per causa ni raho alguna: proueynt no resmenys que si algun dels dits cluaris morra durant lo temps de dita claueria se pugue, e haje de pagar lo salari pro rata de la quantitat que haura administrat de la sua cōsignacio: e que lo present capitol se entenga per als cluaris sdeuenidors, e que de huy en auant seran clets. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ *Que en la ciutat de Xatiua se tinga cort Ecclesiastica formada per lo Reuerendissimo Arquebisbe de Valencia: plau a sa Alteza scriuren al dit Reuerendissim Arquebisbe.*

Cap. VI.



**T**em Señor com antigament los Reuerendissimos Arquebisbes del vostre regne de Valencia tinguessen, e hagen tēgut en la vostra ciutat de Xatiua vn Official, lo qual conexia de totes les causes Ecclesiastiques ques tractauen entre persones Ecclesiastiques, e altres qualseuol persones de dita ciutat, e de les viles, e lochs cōstruhits en lo dit regne della lo riu de Xuquer, tenint en dita ciutat cort formada: lo q̄ redūduua en grā, e notori benefici als habitants de dita ciutat, e de dites viles, e lochs axi perq̄ en dita cort se feya, y administraua prompta justícia com encara perque no exien, ni anauen a placitar, y pledejar a la ciutat de Valencia, hon les despeses axi judicials com extrajudicials son en doble majors, e les causes se detenen molt mes del que en dita cort se detenien: lo que de poch temps ença alguns Arquebisbes han lleuat, en gran dany, e notori perjuyhi dels habitants y domiciliats della lo riu de Xuquer. ¶ Perço supliquen los dits dos braços Militar y Real sia merce de vostra Alteza per scufar, e cuitar dits danys, e despeses manar scriure al dit Reuerendissimo Arquebisbe de la dita ciutat de Valencia que en la dita ciutat de Xatiua haje de tenir, e tingue cort Ecclesiastica formada, en la qual se hagen de tractar, decidir, e determinar totes, e qualseuol causes Ecclesiastiques, e pertanyents a jurisdicció Ecclesiastica, saltim in prima instancia, si, e segons antigament se tenia dita cort. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ *Capitols offerts per lo braç Real del regne de Valencia.*

**Molt alt, y molt poderos Princep y Señor.**

**L**O braç Real del vostre regne de Valencia offir humilment a vostra Alteza los capitols següents: Suplicant a vostra Alteza sia merce de aquella manar los prouehir y decretar, segons en aquells es contengut.

¶ *Que los*

*De hac materia generalis vide latissimè multa in exo trauganti folio. xl.*



# Furs y actes de cort fets y atorgats

*¶ Que los portalers circa la guarda dels drets de la ciutat, y de murs e valls sien tenguts, e obligats guardar la ordinacio fahedora per la dita ciutat de Valencia, ab que dita ordinacio sia ab contentament y decretacio del Loctinent general sots certa pena.*

*Cap. I.*

*Vide de hac materia in extrauagati. fo. lxxxij.*



Tem Señor com los portalers puix son pagats de la ciutat de València, per la part que li roca sien obligats guardar los drets de aquella: e la dita ciutat per major guarda de sos drets dona forma en la dita guarda, la qual los dits portalers no volen obseruar, en gran dan, e perjuhi dels dits drets. ¶ Supplica perço lo braç Real del vostre regne de Valencia sia merce de vostra Alteza prouehir y manar que los dits portalers guarden los drets dela dita ciutat en aquella forma que la ciutat ordenara, e si nou faran sien priuats dels salaris que de la dita ciutat reben. E lo mateix sia en respecte dels drets de murs y valls. ¶ Plau a sa Alteza, ab que la ordinacio faedora sia ab contentament y decretacio del Loctinent general.

*¶ Prouisio circa lo salari del Assessor del Governador della Xixona, a si que no prenga salari de les sentencies.*

*Cap. II.*



Tem Señor cō lo Assessor de governador della Xixona tingue salari cert de cinquāta lliures, constituhit per la Cef. Mag. e per conseguent no pugue pendre salari de les sentencies que per aquell se ordenen, no resmenys sots color que lo Balle della Xixona no li paga lo salari pren salari de les sentencies. ¶ Supplica perço lo braç Real sia merce de vostra Alteza prouehir y manar ab lletres oportunes al dit Balle que pague lo dit salari al dit Assessor, e en la mateixa prouisio sia manat al Mestre racional que ab legitima cautela admeta al dit Balle en data lo que al dit Assessor haura pagat. ¶ Plau a sa Alteza.

*¶ Prouisio circa los que venen als mercats de les ciutats, e viles Reals si poden ser executats en los bens que porten als dits mercats.*

*Cap. III.*



Tem Señor com les viles Reals tinguen priuilegi de mercat, e per dita causa concorreguen en lo dia del mercat molts forasters, de que resulta molt benefici

a les dites viles: e alguns comissaris podent fer execucio en les cases de aquells qui venen al dit mercat dexen de fer les y sen venen al dit mercat, e alli los prenen les mercaderies, e robes q̄ porten, e les besties: de hon moltes persones q̄ vendrian al dit mercat dexen de venirhi, e les dites ciutats, e viles Reals perden molts emoluments que per la venguda de aquells reben.

¶ Supplica perço lo dit braç Real sia merce de vostra Alteza prouehir, e manar que aquells qui venen al mercat de dites viles no puguen esser marcats, ni penyorats, puix als comissaris que fan les dites execucions nols lleua la facultat q̄ tenen de penyorarlos en ses cases. ¶ No ha lloch segons es suplicat.

*¶ Abilitacio del Illustrissimo Duc Don Ferrando de Arago.*

*Cap. IIII.*

**Molt alt, y molt poderos Princep y Señor:**



Os tres braços del vostre regne de Valencia han tengut per be de abilitar la persona del illustrissimo Duc don Ferrando de Arago, perço que aquell puixa com a natural, e originari del dit regne alegrarse de totes les libertats, franquees, immunitats, priuilegis, e exempcions que los altres originaris naturals y domiciliats en lo dit regne se alegren, e poden, e deuen gozar. ¶ Perço los dits tres braços Supliquen a vostra Alteza sia merce sua, tenint per be lo consentiment per al sobredit effete per los dits braços donat abilitar la persona del dit illustrissimo Duc don Ferrando de Arago com a originari, natural y domiciliat en lo dit regne de Valencia, e ques alegre, y puixa alegrar de totes libertats, franquees, immunitats, priuilegis, exempcions, e altres qualseuol gracies, y prerogatiues de les quals se alegren, e poden, e deuen alegrar los dits originaris naturals y domiciliats en lo dit regne de Valencia, furs y priuilegis de aquell lo contrari disponents en res no obstant. ¶ Plau a sa Alteza.

*¶ Abilitacio*



*Habilitacio dels illuſtres don Pedro Darago duch de Montalto, e don Anthoni Darago germans.*

*Cap. V.*

¶ Molt Alt y molt poderos Señor:



Os tres braços del vostre regne de Valencia han tēgut per be de consentir q̄ los illuſtres don Pedro de Arago Duch de Montalto, e don Anthoni de Arago son germa sien habilitats en lo dit regne, e que com a originaris, naturals, e domiciliats de aquell tinguen totes les libertats, immunitats, priuilegis y exempcions q̄ los naturals, originaris, e domiciliats en lo dit regne tenen, y se alegren. ¶ Perço los dits tres braços supliquen a vostra Alteza sia merce sua adherint al dit consentiment habilitar les persones dels dits don Pedro, e don Anthoni Darago germans, en la moda, e forma continguda en lo dit consentiment pera que aquells se alegren, e puxen alegrar de totes les franquees, libertats, facultats, immunitats, priuilegis, exempcions, y altres qualseuol gracies y prerogatiues, de les quals se alegren, e poden, e deuen alegrar los dits originaris, naturals, e domiciliats en lo dit regne de Valencia, furs y priuilegis de aquell lo contrari disponents en res no obstant.

¶ Plau a sa Alteza.

*Habilitacio de don Ioan Ximenez Durrea modern Comte Daranda.*

*Cap. VI.*

¶ Molt Alt y molt poderos Señor.



Os tres braços del vostre regne de Valencia han prestat son consentiment en habilitar la persona de don Ioan Ximenez de Vrrea modern cōre de Aranda, para que aquell ab la condicio, e pacte en dit consentiment apposats puixa com a natural, e domiciliat en lo dit regne se alegre de totes les libertats, prerogatiues, e facultats que los altres naturals de dit regne se alegren.

¶ Perço los dits tres braços del dit vostre regne supliquen a vostra Alteza sia merce sua, adherint al dit consentiment per los dits tres braços donat, habilitar la persona del dit don Ioan Ximenez de Vrrea ab los pactes, e condicions en lo dit consentimēt apposats, para que de aci auant sia tengut, e reputat per natural, originari e domiciliat de la dita ciutat, e regne de Valencia: y que se alegre, e puixa alegrar de totes les franquees, libertats, priuilegis, e immunitats

que los altres naturals de la dita ciutat, e regne de Valencia se alegren, e poden alegrar, furs, e priuilegis lo contrari disponents en res no obstant. ¶ Plau a sa Alteza.

*Habilitacio del egregi don Federic de Portugal.*

*Cap. VII.*

¶ Molt Alt y molt poderos Señor.



Os tres braços del vostre regne de Valencia han tengut per be de consentir en la habilitacio del molt Egregi don Federic de Portugal: perço q̄ aquell puixa com a natural original del dit regne alegrarse de totes les libertats, franqueses, immunitats, priuilegis, exempcions que los altres originaris, naturals y domiciliats en la dita ciutat, e regne se alegren, poden, e deuen alegrar. ¶ Perço los dits tres braços supliquen a vostra Alteza sia merce sua tenir per be lo cōsentimēt per al sobredit effecte per los dits tres braços donat, y habilitar la persona del molt egregi don Federic de Portugal com a originari, natural y domiciliat en lo dit regne de Valencia: e que aquell se alegre, e puixa alegrar de totes les libertats, franqueses, immunitats, priuilegis, exempcions, y altres qualseuol gracies y prerogatiues de les quals se alegren, e poden alegrar los originaris, naturals y domiciliats en lo dit regne de Valēcia, furs y priuilegis de aquell lo contrari disponēts en res no obstant. ¶ Plau a sa Alteza.

*Habilitacio dels nobles don Ioan Quintana, don Pedro, e don Francisco Quintanes.*

*Cap. VIII.*

¶ Molt alt y molt poderos Señor.



Os tres braços del vostre regne de Valencia humilment supliquen a vostra Alteza sia merce sua habilitar les persones dels nobles don Ioā Quintana, don Pedro, e don Francisco Quintanes germans, para que de huy auant aquells sien haguts, tenguts y reputats per naturals, y originaris, e domiciliats de la vostra ciutat, e regne. E se alegren, e puxen alegrar de totes les frāquees, priuilegis, libertats, exempciōs e immunitats que los naturals, nats, procreats, e domiciliats en la dita ciutat, e regne de Valencia se poden, e deuen alegrar: furs, e priuilegis lo contrari disponēts en res no obstant. ¶ Plau a sa Alteza.

# Furs y actes de cort fets y atorgats

*Habilitacio del Reuerendissim don Francisco Mexia Bisbe de Fes.*

Cap. IX.

¶ Molt alt y molt poderos Princep y Señor:



Os tres braços del vostre regne de Valencia han empresat lo seu consentiment en habilitar la persona del Reuerendissim don Francisco Mexia, Bisbe de Fes, en axi que de aci auant sia tengut y reputat per natural, originari, e domiciliat en lo dit regne, e goze de les franquees, e libertats que los altres naturals del dit regne se alegren, e poden alegrar. ¶ Perço los sindichs dels dits tres braços humilment supliquen a vostra Alteza sia merce sua, adherint al dit consentiment, habilitar la persona del dit Reuerendissim don Francisco Mexia Bisbe de Fes, pera que de huy auant sia hagut, tengut y reputat per natural, originari, e domiciliat de la dita vostra ciutat y regne: e se alegre, e puixa alegrar de totes les franquees, priuilegis, facultats, exempcions, immunitats, gracies, e prerogatiues que los naturals, originaris, e domiciliats de la dita ciutat y regne se poden y deuen alegrar: furs y priuilegis lo contrari disponents en res no obstant. ¶ Plau a sa Alteza.

*Habilitacio y legitimacio de don Lorens Ferrandis de Heredia.*

Cap. X.

S. C. C. R. Mag.



Os tres braços del vostre regne de Valencia, hauent respecte a la qualitat de la persona de don Lorens Ferrandis de Heredia, han tengut per be de suplicar, com supliquen a vostra Mag. sia seruit habilitarlo, e legitimarlo de tal manera, que de huy auant sia hagut per legitim y natural, e axi com a tal pugue alegrarse de totes les honrres, prerogatiues, immunitats, e priuilegis que los legitims, e naturals, nats, e procreats de legitim matrimoni se poden, e deuen alegrar en tot, y per tot: no obstant qualseuol furs, pragmatiques, leys, priuilegis, stabliments, e qualseuol altra cosa que al deffus dit pogues contrastar, y en contrari disponents, e senyaladament lo fur que comença. Lo fill que sera procreat. En titol de aquells a qui les he-

retats son toltes axi com a persones no dignes: del molt alt señor Rey en Jaume primer. E lo fur, Declarants, en titol: en qual guisa hercus sien fets: del molt poderos Rey y señor en Marti de indelible memoria, e altres. E que la present supplicacio sia insertada en lo proces de la present cort. Et licet. &c. Altissimus. &c.

¶ Plau a sa Alteza.

*Legitimacio, y habilitacio de don Ramon de Perellos, fill de don Giner de Perellos.*

Cap. XI.



A Alteza vists los tres actes de consentiment fets per los tres braços del regne de València, lo hu p lo braç Ecclesiastic a quatorze del mes de Agost any mil cinchcents quaranta set, y laltre per lo braç Militar a quatorze del mes de Serçbre del dit any, y lo tercer per lo braç Real a denou de Agost del dit any rebuts per los scriuans dels dits braços respectiuè en los dits calendaris: los quals te per expressats en la present habilitacio de la primera linea fins a la derrera inclusiuè, a supplicacio y voluntat dels dits braços residents en la present cort legitima y habilita a don Ramon de Perellos, fill de don Giner de Perellos: lo qual es stat procreat del dit don Giner de Perellos essent solt, e de dona solta, parenta empero de aquell en grau prohibit de consanguinitat: perque aquell pugue succehir axi per via de donacio, o donacions, com encara per via de testament, e en altra qualseuol via, forma, e manera en los bens del dit don Giner de Perellos pare de aquell: puix no sien bens los quals aquell tingue vinclats. E axi mateix legitima, e habilita aquell pera totes altres qualseuol coses, concessions, priuilegis, e immunitats, prerogatiues axi cō si aquell fos procreat, e nat de legitim, e carnal matrimoni: en tal manera que aquell goze, e se alegre del priuilegi Militar, y de tot lo ques alegren, e gozen, e poden alegrar, e gozar se los qui son procreats, e nats de legitims, e naturals, e de legitim, e carnal matrimoni: no obstant qualseuol ley, o leys: fur, o furs, pragmatiques, e priuilegis cōtra aço disponents, e senyaladament lo fur sete del Rey en Jaume primer, en Rubrica de aqlls, als qlls les heretats son toltes, axi cō a psones no dignes: lo qll comença. Lo fill q sera procreat. &c. Al qual, y als quals, y a qualseuol de aqlls de sa certa sciencia, libera, e Real potestat, absoluta legibus, de voluntat dela dita cort de

cort deroga en lo present cars: volent, e disponent que en respecte de la present legitimacio, e habitacio los dits furs, e priuilegis, e actes de cort, e leys sia hagut tot per no fet: restants empero tots los dits furs, e leys en altres casos en tota sa força, e valor. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ Legitimacio y habitacio de don Nofre Benet Sanç, e don Frances Christofol Sanç, e de don Ioan Hieroni Acasti Sanç germans, fills del noble don Frances Sanç.

Cap. XII.



A Alteza vists los tres actes de consentiment fets per los tres braços del regne de Valencia, lo hu p lo braç Ecclesiastic a nou de Agost, any quaranta set, laltre p lo braç Militar a nou dels dits mes, e any, e lo tercer per lo braç Real, a dihuyt dels dits mes, e any rebuts per los scriuans dels dits braços respectiuè en los dessus dits calendaris: los quals te per expressats en la present habitacio, de la primera linea fins a la derrera, inclusiuè, a supplicacio, y de voluntat dels dits tres braços residents en la present cort legitima y habilita a don Nofre Benet Sanç, e a don Frances Christofol Sanç, y don Ioan Hieroni Acasti Sanç germans, fills del noble don Frances Sanç: los quals son stats procreats essent aquell casat de dona solta: perque aquells puguen succehir axi per via de testament com ab intestat, com encara per via de donacio, o donacions, o llegats: com encara per altra qualseuol via, forma, e manera en los bens del dit don Frances Sanç pare de aquells, e de la mare de aqlls: puix no sien bens los quals aquells tinguen vinclats. E axi mateix legitima, e habilita aquells, y cada hu de aquells pera totes altres, e qualseuol coses, concessions, priuilegis, e immunitats, prerogatiues axi com si aquells fossen procreats, e nats de legitim, e carnal matrimoni, en tal manera que aquells gozen y se alegren de tot lo que alegren, e gozen, e poden alegrar, e gozar se los qui son procreats y nats legitims, e naturals, e de legitim, e carnal matrimoni: no obstant qualseuol ley, o leys, fur, o furs, pragmatiques, e priuilegis contra aço disponents: e señaladament lo fur sete del Rey en Iaume primer, en Rubrica de aquells, als quals les heretats son toltes, axi com a persones no dignes: lo qual comença. Lo fill que sera procreat. &c. Al qual, e als quals, e a qualseuol de aquells de sa certa sciencia, libe-

ra, e Real potestat, absoluta legibus, de voluntat de la dita cort deroga en lo present cars, volent, e disponent que en respecte de la present legitimacio los dits furs, e priuilegis, e actes de cort, e leys sia tot hagut per no fet: restants empero tots los dits furs, e leys en altres casos en tota sa força, e valor: e vol, e mana que sia expedit vn Real priuilegi largamēt ab totes les clausules oportunes, e necessaries. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ Legitimacio y habitacio de Frances Sanç Alemany, e de Ioana Angela Alemany germans, fills del honorable en Pedro Alemany mercader.

Cap. XIII.



A Alteza vists los tres actes de consentimēt fets per los tres braços del regne de Valencia, lo hu p lo braç Ecclesiastic a set dies del mes de Setembre, any mil cinchcents quarāta set, laltre per lo braç Militar a onze dies del mes de Agost de dit any, e lo tercer per lo braç Real a quinze del mes de Setembre del dit any, rebuts per los scriuans dels dits braços respectiuè en los dits calendaris: los quals te per expressats en la present habitacio, de la primera linea fins a la derrera inclusiuè, a supplicacio y volūtat dels dits tres braços residents en la present cort legitima, y habilita a Frances Sanç Alemany, e a Ioana Angela Alemaña germans, fills del honorable Pedro Alemany mercader: los quals son stats procreats essent aquell solt, e de dones soltes: perque aquells puguen succehir axi per via de testament com ab intestat, com encara per via de donacio, o donacions, cō encara per altra qualseuol via, forma, e manera en los bens del dit Pedro Alemany pare de aquells, e de les mares de aquells: puix no sien bens los quals aquells tinguen vinclats. E axi mateix legitima, y habilita aquells, e cada hu de aquells pera totes altres, e qualseuol coses, concessions, priuilegis, e immunitats, prerogatiues axi com si aquells fossen procreats, e nats de legitim, e carnal matrimoni, en tal manera que aquells gozen, e salegren de tot lo que salegren, e gozen, e poden alegrar, e gozar los qui son procreats y nats legitims y naturals, e de legitim, e carnal matrimoni, no obstant qualseuol ley, o leys, fur, o furs pragmatiques, e priuilegis cōtra aço disponēts

# Furs y actes de cort fets y atorgats

e senyaladament lo fur sete del Rey en Jaume primer, en Rubrica de aquells, als quals les heretats son toltes, axi com a persones no dignes: lo qual comença. Lo fill que sera procreat. &c. Al qual, e als quals, e qualseuol de aquells de la certa sciencia, libera, e Real potestat, absoluta legibus, de voluntat de la dita cort deroga en lo present cars, volent, e disponent que en respecte de la present legitimacio los dits furs, e priuilegis, e actes de cort, e leys sia hagut tot per no fet: restants empero tots los dits furs, e leys en altres casos en tota la força, e valor. ¶ Plau a la Alteza.

¶ Legitimacio y habilitacio de don Pedro Figuerola, fill de don Pedro Figuerola caualler de Santiago.  
Cap. XIII.



A Alteza vists los tres actes de consentiment fets per los tres braços del regne de Valencia, lo hu per lo braç Ecclesiastic a quatorze del mes de Setembre, any mil cinchcents quaranta set, laltre per lo braç Militar los matexos dia mes, e any, lo tercer per lo braç Real a dels dits mes, e any rebuts per los scriuans dels dits braços respectiue en los dits calendaris, los quals te per expressats en la present habilitacio de la primera linea fins a la derrera inclusiue, a supplicacio y voluntat dels dits tres braços residents en la present cort legitima, y habilita a don Pedro Figuerola, fill de don Pedro Figuerola caualler de Santiago: lo qual es stat procreat del dit don Pedro Figuerola essent solt, e de dona solta: porque aquell pugue succehir axi per via de testament, com ab intestat, com encara per via de donacio, o donacions, com encara per altra qualseuol via, forma, e manera en los bens del dit don Pedro de Figuerola pare de aquell, puix no sien bens los quals aquell tingue vinculats. E axi mateix legitima, e habilita aquell para totes altres, e qualseuol coses, concessions, priuilegis, e immunitats, prerogatiues axi com si aquell fos procreat, nat de legitim, e carnal matrimoni: en tal manera que aquell goze, e se alegre de priuilegi Militar, y de tot lo ques alegren y gozen, e poden alegrar, e gozar se los qui son procreats, e nats legitims, e naturals e de legitim, e carnal matrimoni: no obstant qual seuol ley, o leys, fur, o furs, pragmatiques, e priuilegis contra aço disponents, e senyaladament lo fur sete del Rey en Jaume primer: en Rubri-

ca de aqlls, als quals les heretats son toltes, axi com a persones no dignes: lo qual comença. Lo fill que sera procreat. &c. Al qual, y als quals, y a qualseuol de aquells de la certa sciencia, libera e Real potestat, absoluta legibus, de voluntat de la dita cort deroga en lo present cars, volent, disponent que en respecte de la present legitimacio los dits furs, e priuilegis, e actes de cort, e leys sia hagut tot per no fet: restants empero tots los dits furs, e leys en altres casos en tota la força, e valor. ¶ Plau a la Alteza.

¶ Legitimacio y habilitacio de Frances Ioan Cifre, fill de mossen Pere Ioan Cifre.  
Cap. XV.



A Alteza vists los tres actes de consentimēt fet per los tres braços del regne de Valencia, lo hu per lo braç Ecclesiastic a deu nou del mes de Agost any mil cinchcents quaranta set, laltre per lo braç Militar a onze del mes de Agost de dit any, y lo tercer per lo braç Real a deu nou del mes de Agost de dit any, rebuts per los scriuans dels dits braços respectiue en los dits calendaris, los quals te per expressats en la present habilitacio de la primera linea fins a la derrera inclusiue, a supplicacio y voluntat dels dits tres braços residents en la present cort legitima, e habilita a Francesch Ioan Cifre, fill de mossen Pere Ioan Cifre: lo qual es stat procreat del dit mossen Pere Ioan, essent solt, e de dona solta: porque aquell pugue succehir, axi per via de testament, com ab intestat, cō encara per via de donacio, o donacions, com encara per altra qualseuol via, forma, e manera en los bens del dit mossen Pere Ioan Cifre pare de aquell, puix no siē bens los quals aquell tingue vinculats. E axi mateix legitima, e habilita aqll para totes altres, e qualseuol coses, cōcessiōs, priuilegis, e immunitats, prerogatiues, axi com si aquell fos procreat, e nat de legitim, e carnal matrimoni, en tal manera que aquell goze, e salegre del priuilegi Militar, y de tot lo ques alegren, y gozen, e poden alegrar y gozar se los qui son procreats, e nats legitims, e naturals, e de legitim, e carnal matrimoni: no obstant qualseuol ley, o leys, fur, o furs, pragmatiques, e priuilegis contra aço disponents, e senyaladament lo fur sete del Rey en Jaume primer, en Rubrica de aquells, als quals les heretats son toltes, axi cō a persones no dignes: lo qual comença. Lo fill q sera procreat. &c. Al ql, y als quals, y a qual

y a qualseuol de aquells de sa certa sciencia, libera, e Real potestat, absoluta legibus, de voluntat de la dita cort deroga en lo present cas: volent, e disponēt que en respecte de la present legitimacio los dits furs, e priuilegis, e actes de cort, e leys sia hagut tot per no fet: restants empero tots los dits furs, e leys en altres casos en tota sa força, e valor. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ *Habilitacio de Hieronymo de Ycis.*  
Cap. XVI.

¶ Molt alt y molt poderos Señor.

**L**Os tres braços del vostre regne de Valencia humilment supliquē a vostra Alteza sia merce sua habilitar la persona de Hieronymo de Ycis, pera que de huy auant sia hagut, *tengut y reputat natural*, originari y domiciliat de dita ciutat, e regne de Valencia, e que se alegre, e puixa alegrarse de totes les franquees, priuilegis, exempcions, immunitats, e libertats que los altres naturals originaris, e domiciliats de la dita ciutat, e regne de Valencia se poden, e deuen alegrar y alegrar: furs y priuilegis lo contrari de aço disponēts en res no obstant. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ *Habilitacio de Carlos Torrellas.*  
Cap. XVII.

¶ Molt alt y molt poderos Señor:

**R**Er quant Carlos Torrellas es casat habita y sta en la ciutat de Valencia, y la voluntat de aquell es continuar de star en aqlla per les causes, e rahons a ell ben vistes los tres braços del regne de Valencia han tengut per be de habilitar aquell com a propri natural de dita ciutat, e regne. Supliquen perço los dits tres braços a vostra Alteza, puix aquells expressamēt hi consenten, sia merce de aquella habilitar la persona del dit Carlos Torrellas de aci auant sia tengut, hagut y reputat per natural, e originari, e domiciliat de dita ciutat, e regne de Valencia: y ques alegre, puixa, e deja alegrar de totes les franquees, priuilegis, immunitats, e libertats que los altres naturals de la dita ciutat, e regne de Valencia se poden y deuen alegrar, furs y priuilegis lo contrari disponents en res no obstant:

manant ser la sobredita supplicacio insertada en lo proces de la present cort. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ *Habilitacio de micer Ioan Sentis.*  
Cap. XVIII.

¶ Molt alt, y molt poderos Princep y Señor:

**L**OS tres braços del vostre regne de Valencia han emprestat lo seu consentiment en habilitar la persona de micer Ioan Sentis, en axi que de aci auant sia tengut y reputat per natural, originari, e domiciliat en lo dit regne: e goze de les franquees, e libertats que los altres naturals del dit regne se alegren, e poden alegrar. Perço los Sindichs dels dits tres braços humilment Supliquen a vostra Alteza sia merce sua, aderint al dit consentiment habilitar la persona del dit micer Ioan Sentis, pera que de huy auant sia hagut, tengut, y reputat per natural, originari, e domiciliat de la dita vostra ciutat, e regne, e se alegre, e puixa alegrar de totes les franquees, priuilegis, facultats, exempcions, immunitats, gracias, e prerogatiues que los naturals, originaris, e domiciliats de la dita ciutat y regne se poden, e deuen alegrar: furs, e priuilegis lo contrari disponēts en res no obstant. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ *Legitimacio y habilitacio de Sperança Sebastiana Sadornil, filla de Ioan Baptiste Sadornil mercader.*  
Cap. XIX.

**S**A Real Alteza a supplicacio, e de voluntat dels tres braços del regne de Valencia residents en la present cort vists tres actes, fets lo hu p lo braç Ecclesiastich a del propassat mes de Agost, e laltre per lo braç Militar a onze del dit mes de Agost e lo tercer per lo braç Real a quinze del corrēt mes de Setembre, rebuts per los scriuans dels dits braços, respecte en los dits calendaris: los quals te per expressats en la present habilitacio y legitimacio de la primera linea fins a la darrera inclusiuē: legitima, e habilita a Sperança Sebastiana Sadornil, filla de Ioan Baptiste Sadornil mercader, habitador de la ciutat de Valencia: la qual es stada procreada del dit Ioan Batista Sadornil, essent aqll solt de dona casada: perq̄ aqlla pugue succehir axi per via de donacio, o donacions, cō encara per via de testamēt, o p altra qualseuol via, forma, e manera en los bens del

C iij dit Ioan

# Furs y actes de cort fets y atorgats

dit Ioan Batista Sadornil: puix no sien bens que tinga aquell vinculats. E axi mateix legitima, y habilita aquella pera totes altres qualseuol coses, concessions, immunitats, priuilegis, e prerogatiues, axi com si aquella fos engendrada, procreada, e nada de legitim, e carnal matrimoni, en tal manera que aquella goze, e se alegre de tot lo ques alegren y gozen, y poden alegrar y gozar-se los que son engēdrats, procreats, e nats legitims y naturals, e de legitim y carnal matrimoni, no obstant qualseuol ley, o leys, fur, o furs, actes de cort, pragmatiques y priuilegis contra aço disponents: y senyaladament lo fur sete del Rey en laume primer: en Rubrica de aquells als quals les heretats son toltes, axi com a persones no dignes: lo qual comença. Lo fill que sera procreat. &c. Al qual, y als quals, e qualseuol de aquells de sa certa sciencia, libera, e Real potestat, absoluta legibus, de voluntat de la dita cort en lo present cars deroga volent y disponent. que en respecte de la present legitimacio y habilitacio los dits furs, priuilegis, pragmatiques, leys, e actes de cort sien haguts per no fets: restants empero los dits furs, e leys en altres casos en tota sa força y valor. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ Legitimacio y habilitacio de Elisabet Ioan Exea, filla de Rodrigo Dexea flaquer.

Cap. XX.



A Alteza a supplicacio, e de voluntat dels tres braços del regne de Valencia residents en la present cort vists tres actes per aquells fets, lo hu per lo braç Ecclesiastic a trenta del propassat mes de Agost, e laltre per lo braç Militar a onze del dit mes, e lo tercer per lo braç Real a quinze del present mes de Setembre: rebuts per los scriuans dels dits braços en los dits calendaris respectiue: los quals te per expressats en la present habilitacio de la primera linea fins a la derrera, inclusiue, legitima, e habilita a Elisabet Ioan Exea, filla de Rodrigo de Exea flaquer, habitador de la ciutat de Valencia: la qual es stada procreada del dit Rodrigo de Exea, essent aquell casat, e de dona solta: perque aquella pugue succehir axi per via de donacio, o donacions, com encara per via de testamēt, o per altra qualseuol via, forma, e manera en los bens del dit Rodrigo de Exea pare de aquella, puix no sien bens los quals

aquell tingue vinculats: y axi mateix legitima, e habilita aquella para totes altres qualseuol coses, concessions, priuilegis, immunitats y prerogatiues axi com si aquella fos procreada y nada de legitim y carnal matrimoni, en tal manera que aquella goze y se alegre de tot lo ques alegren y gozen, y poden alegrar y gozar-se los qui son procreats y nats legitims y naturals, e de legitim y carnal matrimoni: no obstant qualseuol ley, o leys, fur, o furs, pragmatiques, e priuilegis contra aço disponents: e senyaladament lo fur sete del Rey en laume primer, en Rubrica de aquells, als quals les heretats son toltes, axi com a persones indignes: lo qual comença. Lo fill q̄ sera procreat. &c. Al qual, y als quals e a qualseuol de aquells de sa certa sciencia, libera, e Real potestat, absoluta legibus, de voluntat de la dita cort deroga en lo present cars, volent y disponent que en respecte de la present legitimacio, e habilitacio los dits furs, priuilegis, pragmatiques, actes de cort, e leys sia hagut tot per no fet: restants empero los dits furs, e leys en altres casos en tota sa força y valor.

¶ Plau a sa Alteza.

¶ Legitimacio, y habilitacio de Ioan March de Bas, fill de mossen Gaspar de Bas.

Cap. XXI.



A Alteza vists los tres actes de consentiment fets per los tres braços del regne de Valencia, lo hu per lo braç Ecclesiastic a de nou del mes de Agost, any mil cinchcents quaranta set: laltre per lo braç Militar a onze dies del mes de agost any mil cinchcents quaranta set, y lo tercer per lo braç Real a denou dels dits mes y any: rebuts per los scriuans dels dits braços respectiue en los dits calendaris: los quals te per expressats en la present habilitacio de la primera linea fins a la derrera, inclusiue: a supplicacio y voluntat dels dits tres braços residents en la present cort legitima y habilita a Ioan March de Bas, fill de mossen Gaspar de Bas: lo qual es estat procreat del dit mossen Gaspar de Bas essent solt, e de dona solta: perque aquell pugue succehir axi per via de testament com ab intestat: com encara per via de donacio, o donacions, com encara per altra qualseuol via, forma, e manera en los bens del dit mossen Gaspar de Bas pare de aquell, puix no sien bens, los quals aquell

aquell tingue vinculats. E axi mateix legitima, e habilita aquell pera totes altres, e qualseuol coses, concessions, priuilegis, e immunitats, prorogatiues, axi com si aquell fos procreat, e nat de legitim, e carnal matrimoni, en tal manera que aquell goze, e salegre de priuilegi Militar, y de tot lo ques alegren, e gozen, e poden alegrar, e gozar se los qui son procreats, e nats legitims, e naturals, de legitim, e carnal matrimoni: no obstant qualseuol ley, o leys: fur, o furs, pragmatiques, e priuilegis contra aço disponents, e senaladament lo fur sete del Rey en laume primer, en Rubrica de aquells als quals les heretats son toltes axi com a persones no dignes: lo qual comença. Lo fill que sera procreat. &c. Al qual y als quals, e a qualseuol de aqlls de la certa sciencia, libera, e Real potestat, absoluta legibus, de voluntat de la dita cort deroga en lo present cars volent, e disponent que en respecte de la present legitimacio los dits furs, e priuilegis, e actes de cort, e leys sia hagut tot per no fet: restants empero tots los dits furs, e leys en altres casos en tota la força, e valor. ¶ Plau a la Alteza.

¶ Legitimacio y habilitacio de Melchior Guerau, fill de Melchior Guerau mercader.

Cap. XXII.



A Alteza vists los tres actes de consentiment fets per los tres braços del regne de Valencia, lo hu per lo braç Ecclesiastic, a denou del mes de Agost, any mil cinchcents quaranta set: laltre per lo braç Militar a onze del mes de Agost de dit any: y lo tercer per lo braç Real a denou dels dits mes, e any: rebuts per los scriuans dels dits braços respectiue en los dits calendaris: los quals te per expressats en la present habilitacio de la primera linea fins a la derrera inclusiue, a supplicacio y voluntat dels dits tres braços residents en la present cort legitima, y habilita a Melchior Guerau, fill de Melchior Guerau mercader: lo qual es stat procreat del dit Melchior Guerau essent casat de dona solta: perque aquell pugue succedir axi per via de testament, com ab intestat, com encara per via de donacio, o donaciõs, cõ encara per altre qualseuol via, forma, e manera en los bens del dit Melchior Guerau pare de aquell, puix no sien bens los quals aquell tingue vinculats. E axi mateix legitima, e habilita

aquell pera totes altres, e qualseuol coses concessions, priuilegis, e immunitats, prorogatiues, axi com si aquell fos procreat, e nat de legitim, e carnal matrimoni, en tal manera q̄ aquell goze, e salegre de tot lo que salegren, e gozen, e poden alegrar, e gozar se los qui son procreats, e nats legitims, e naturals, e de legitim, e carnal matrimoni, no obstant qualseuol ley, o leys, fur o furs, pragmatiques, e priuilegis contra aço disponents, e senyaladament lo fur sete del Rey en laume primer, en Rubrica de aqlls als quals les heretats son toltes axi com a persones no dignes: lo qual comença. Lo fill que sera procreat. &c. Al qual, y als quals, y a qualseuol de aquells de la certa sciencia, libera, e Real potestat, absoluta legibus de voluntat de dita cort deroga en lo present cars, volent, e disponent que en respecte de la present legitimacio los dits furs y priuilegis, e actes de cort, y leys sia hagut tot per no fet. Restants empero tots los dits furs, e leys en altres casos en tota la força, e valor. ¶ Plau a la Alteza.

¶ Habilitacio de micer Sent Ioan de Aguerri.

Cap. XXIII.

S. C. C. R. Mag.



Os tres braços del regne de Valencia han habilitat al doctor micer Sant Ioan de Aguirre habitador de la ciutat de Valencia: Supplicant a vostra Mag. fos seruit de decretar la dita habilitacio pera que lo dit micer sant Ioan pugue alegrarse dels priuilegis atorgats per furs del present regne als naturals de aquell: Supplica a vostra Mag. lo dit micer Sant Ioan tingue per be de interposar la Real auctoritat y decret en la dita habilitacio. Et licet. &c. Altissimus. &c. ¶ Plau a la Alteza.

¶ Legitimacio y habilitacio de Hieronyma Maguerola, filla de Bernat Maguerola botiguer de draps.

Cap. XXIII.

¶ Molt alt y molt poderos Señor.



Os braços Ecclesiastic, y Real del vostre regne de Valencia han tengut per be de prestar son consentimēt en habilitar a Hieronyma Maguerola, filla de Bernat Ma

C iiij nat Ma

# Furs y actes de cort fets y atorgats

nat Maguerola botiguer de draps, del loch de Mislata, pera que aquella (puix es filla de solt y de solta) pugue succehir en los bens de son pare, lo qual no te muller, fills, nets, ne altres legitims descendents, ni parent algu en lo dit regne de Valencia. Supliquen perço los dits braços Ecclesiastich y Real a vostra Alteza sia merce sua legitimar, e habilitar la persona de la dita Hieronyma Maguerola, peraque axi per via de testament, com ab intestat, donacio, o donaciõs o altre qualseuol via, forma, e manera puixa succehir, e hauer los bens de son pare, puix no sien vinclats: e que com a legitima, e o nada de legitim, e carnal matrimoni se puixa alegrar de tots los priuilegis, immunitats, e prerogatiues que los nats de legitim, e carnal matrimoni se alegren, e poden alegrar, vñ de la libera, e absoluta potestat de vostra Alteza, no obstant qual seuol priuilegis, furs, o actes de cort del dit regne: & super predictis omnibus & eorũ singulis sia fet y expedit vn Real priuilegi ab totes les clausules necessaries y oportunes. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ *Legitimacio y habilitacio de Miquel Ioan Dagui, fill de Pere Ioan Dagui mercader.*  
Cap. XXV.

¶ Molt Alt y molt poderos Princep y Señor.

**L**Os tres braços Ecclesiastich, Militar y Real de la vostra ciutat y regne de Valencia residents en la present cort ab actes rebuts per los scriuans de aquells, respectiuament han habilitat, e o prestat llur consentiment pera que per vostra Alteza sia legitimat in solio, segons es acostumat Miquel Ioan Dagui fill legitim de Pere Ioan Dagui mercader dela dita ciutat: el qual essent casat ha gue de dona solta, assi que en virtut de la dita legitimacio puixa succehir, e succeheixca en tots los bens, e drets que foren, e son, e poran esser den Ioan Dagui quondam formenter, aui de aquell dit Miquel Ioan Dagui, e del dit Pere Ioan Dagui son pare: no obstant los furs, priuilegis, e actes de cort del dit regne lo contrari disponents. E no resmenys pera que puixa gozar de tots los drets, libertats, franquees, immunitats, priuilegis, e prerogatiues dels quals, e de

les quals los fills legitims, e naturals, e de legitim, e carnal matrimoni nats, e procreats poden, e deuen fruyr, e gozar iuxta les disposiciõs axi dels dits furs, e priuilegis, com de rao natural escrita. Supplica perço lo dit en Pere Ioan Dagui sia merce de vostra Real Alteza legitimar la persona del dit en Miquel Ioan Dagui en la forma, e manera sobredites, e que en virtut de dita legitimacio puixa (segons dit es) succehir en tots los dits bens, e drets dels dits en Ioan Dagui aui de aquell, e Pere Ioan Dagui son pare en qualseuol manera adaquells, e altre dells pertanyents, e pertanyer podents, e de uents de present, o en lo sdeuenidor: no obstant los dits furs, priuilegis, e actes de cort lo contrari disponents: & successiue gozar de tots los dits drets, franquees, libertats, immunitats, priuilegis, e prerogatiues dels quals, e de les quals poden, e deuen gozar los fills legitims, e naturals, e de legitim y carnal matrimoni nats, e procreats segons les disposicions dels dits furs, priuilegis, e actes de cort del dit regne de Valencia e de rao natural escrita. Et licet. &c. Altissimus. &c. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ *Habilitacio de don Hieronim Cabanyelles fill de don Hieronim Cabanyelles.*  
Cap. XXVI.

S. C. C. R. Mag.



**L**Os dos staments Ecclesiastich y Real del vostre regne de Valencia per justs y bons respectes habilita per natural y nadiu de la dita ciutat y regne de Valencia a don Hieronim de Cabanilles, fill de don Hieronim Cabanilles, y axi supplica a vostra Alteza sia seruit admetrel per tal, habilitantlo de plenitudine potestatis Regiẽ, taliter que de huy en auãt sia hagut, tengut y reputat per natural y nadiu en la dita ciutat y regne: y goze de tots los priuilegis dela ciutat de Valencia immunitats, honrres, pragmatiques de aquella: no obstant qualseuol furs, priuilegis y pragmatiques del dit regne, y altres en contrari fahents: & signanter dels furs del Serenissim Rey Namfos, y altres: quorum tenores hic pro expressis haberi intendunt. &c. Altissimus. &c. ¶ Plau a sa Alteza.

¶ Offerta.



Offerta.

Molt alt, y molt poderos Princep y Señor:



Os tres staments, e braços del vostre regne de Valencia, residēts en les presents corts generals: cōuocades per la Mag. del Emperador y Rey nostre señor en la present vila de Monço,

als regnicols de Arago, Valencia, e principat de Cathaluña ab ses Reals lettres de conuocacio, dades en la ciutat de Egra, a sis del mes de Abril del any present, e dauall scrit de mil cinchcents quaranta set. e ab interuencio de la Real persona de vostra Alteza, ab molt bō grat de tots ten gudes y celebrades, oyda, e entesa la proposicio que per vostra Alteza los es stada feta, començant lo exordi de aquella de les coses publicques de la Christiandat, y de les altres particulars de sa Mag. de les quals ya en les corts propassades se hauia donat alguna rao a estos regnes. E proseguint en cōclusio lo apres subseguit dels grās actes, e empreses Christianissimes fetes per sa Mag. passant en Italia, e contrastant lo poder del Turch enemich de nostra sancta fe catholica, confederat ab lo Rey de França, a sou, e despesa del qual la armada Turquesca era vinguda a Tolo, per inuadir la costa de Italia, e de Sicilia, e de aquestos regnes, per hon conuingue a sa Mag. ajustar vn poderos exercit, y ab ell valerosissimament entrar per la França fins arribar prop de la ciutat de Paris: e per la virtut bellica feu de manera que lo dit Rey de França no podent resistir ab gran instancia li demana la pau ab molta victoria y triumpho de sa Mag. de la qual pau ha resultat que sa Mag. ha tingut loch de debellar la perfidia dels heretges en Alemaña, apartats de la vnitat de la Sglesia sancta catholica, e aquells per gracia de nostre deu son frats reduhits al gremi de la Sglesia catholica ab victoria de batalla, y presa del Duc Federico de Saxonia sens scampament de sanch alguna del exercit de sa Mag. en grā seruey de Deu omnipotent, y en salfamēt de la fe no sens grandissims gastos, e despeses excessiues de sa Mag. tant que no han bastat, ni basten pera tan gloriosissimes empreses les subuencions de la Sglesia,

ni les rendes de son Real patrimoni: lo qual pera huy sta quasi del tot exauit, e es condecant ha uer de socorrer a sa Mag. e ajudar, e affauorir tan sant intent, e proposit: per hon ha manat sa Mag. conuocar les presents corts en estos seus regnes, e que aquelles tingues, e celebra vostra Alteza, qui no menys desija, e zela lo be destos seus regnes, e es vengut vostra Alteza per celebrar dites corts, e per visitar, e conexer los regnicols, e que aquells lo coneguen, e per fer los tot be y merce, segons que en la dita proposicio es trat per vostra Alteza mes diffusament explicat, e ab effecte en apres posat en obra, celebrant vostra Alteza les dites corts a estos seus regnes ab molta maturitat: e prouehint oculatissimament en les necessitats de aquells: per lo qual tots estos seus regnes resten en gran manera satisfets, e contents de vostra Alteza, en special hauent vist, e conegut en vostra Alteza la heroyca, e superhumana virtut de molt amador de justicia: ques la major, e mes alta virtut que pot ser en los Princeps, juntament ab la valerositat de son animo, y experiencia que han fet en estes corts de la clemencia, e humanitat de sa Real persona en lo bon tractament ab los staments: de hon resten tots molt satisfets, e contentissims: y speran que apres dels benauenturats y felicissims dies de sa Mag. restaran estos regnes molt aconsolats ab vostra Alteza: en lo qual contempen impresses, e sculpides les ymages dels gloriosos y heroychs actes de sa Mag. e que en tot, e per tot vostra Alteza li ha de succedir y semblar. Per hon per correspondre en alguna manera al contentamēt gran que tenen de vostra Alteza, e a tants señalats actes de merces, e beneficis grans fetes per sa Mag. en la republica Christiana, y per vostra Alteza, e en especial en conseruacio destos sos regnes: e señaladament del vostre regne de Valencia, e dels poblats en aquell, continuant lo que aquells, e los antecessors de sa mera, e libera volūtat han acostumat de fer, e seruir per la innata fidelitat que tostēps han tingut, y tenen a la Real corona de Arago: los dits tres braços jatsia que no sien tinguts a fer lo seruey, do, e subuēcio de uall scrits: no resmenys sots expressa saluetat q̄ per la present offerta no puixa esser fet, ni causat per juhi algu als furs y priuilegis, vsos y bons costums del dit vostre regne de Valencia, ni puixa ser tret en vs, ni en consequencia: ans los dits furs y priuilegis resten tostemps salues, e illesos ab tota integritat, e ab expressa encara protestacio si vo

## Furs y actes de cort fets y atorgats

stra Alteza otorgara los capitols, e ordinacions offerits a vostra Alteza, e cōcordats ab aq̄lla en aq̄stra manera, e no en altra: de sa mera, e libera voluntat, & nulla cogente necessitate offiren a vostra Alteza cent milia lliures moneda Reals de Valencia, e deu milia lliures dela mateixa moneda pera pagar los treballats dela present cort: e los salaris dels officials axi Reals com de la dita cort exegidores, e pagadores en la forma seguent. Es a saber que per los dits tres braços, e o per les persones en la present cort residents, representants aquells sia feta electio de persones dels dits tres braços que stan en la present vila de Monço, en lo numero que als dits braços parexera: les quals tinguen ple, e bastant poder, y special carrech ab assistencia y presencia dels Deputats del dit General, e de mossen Pere Benavent, e de don Balthezar Masco Assessor y Sindich del dit General, si esser hi volran, e sens ells, o qualseuol altre de aquells en les hores assignades pera mirar, e regonexer les facultats del dit General sens cōuocar los dits Deputats, ne altra persona alguna, e per si mateixos a soles de poder regonexer les facultats, e forces del dit General, rendes, e pecunies de aquell, e dependre juramēt al scriua de dit General, e compellir aquell ab los remeys quels parexera: pera que done manifeste, e lliure tots los llibres, actes e prouisiōs del dit general q̄ sien necessaries, e facen para la claricia de les dites rēdes, e pecunies q̄ sien degudes al dit General, e pa tot ço, e quāt sia necessari pera hauerse noticia explicita, e tal qual conue de les facultats del dit General: e les dites persones no puixen esser impedides, ni perturbades per los dits Deputats, ne altres persones: en axi q̄ fet lo dit examen per les dites persones, ab la assistencia dels Deputats, Assessor y Sindich del dit General, o sens aquells, com dites, sia feta relacio per aquells a les persones dels dits tres braços residents en les presents corts que conuocades se trobaran en la dita ciutat de Valencia del que trobat hauran en lo dit General, y ab deliberacio de les dites persones dels dits tres braços concordantment feta se prenga aquella quātitat que comodament se pora pendre, traure, exegir, e cobrar dels dits deutes y pecunies del dit general. E no resmenys se carregue sobre aquell lo que concordantment sera deliberat per les dites persones dels dits tres braços que comodamēt se pora carregar sobre los drets del dit General, haguda tostemps consideracio a la conseruacio del dit General axi en lo

dit carregament cō en la quantitat que sera deliberat se prenga dels dits deutes del dit General, e al benefici, e conseruacio del dit regne, e habitants de aquell, de la qual quantitat ques haura dels dits deutes, e carregamēts de censals se hajan de pagar les deu milia lliures als treballants dels officials dels dits tres braços, e de vostra Alteza, o de qualseuol altra quantitat que mes promptament se pora exegir, e hauer: als quals dits officials Reals sia donada la part, e porcio acostumada donar de les dites deu milia lliures, e la restant quantitat que restara de les dites cent y deu milia lliures sia pagada per via de tacha vniuersal repartidora entre tots los singulars dels dits tres braços, seruada tota egalitat entre aquells, e per aquella millor via, forma, e manera que mes comodamēt pagar se pora, y als tachadors sera ben vist: les quals persones que per los dits tres braços son istades eletes ~~pera examinar~~ les forces, e facultats de dit General son les següents. Per lo Braç Ecclesiastic Micer Melchior Steue, Frare Ioan Alegria, Mossen Barthomeu Parēt Canōge, Don Gaspar jofre de Borja Bisbe de Sogorb, Frare Nofre Assio, Frare Frācisco Argent, Frare Benet Bañuls, e mestre Ioan Bonet. E per lo braç Militar don Francisco Marti, Miquel Ioan de Blanes, don Luys Funes olim Muñoz, mossen Gaspar de Bas, don Sancho de Cardona Almirant Darago, mossen Ioan Alepus, don Pedro de Mūcada, e mossen Balthezar Antifr. E per lo braç Real en Francesch Ioan March, micer Francesch Ros, en Ioan Nofre Daffio, en Guillem Ramon Cahera per la ciutat de Valencia: mestre Gaspar Guitart, en Pere Pascual, en Iau me Pujalt, en Rafel Marti de Viciana per les ciutats, e viles Reals: les quals persones tinguē poder de subdelegar altres persones en loch de aquells.

¶ Item Señor que la dita tacha sia feta per los officials Reals, y per los tachadors de tota la dita cort, o per les persones eletes per los dits tachadors dels dits tres braços: los quals dits tachadors son los següents. Primo per vostra Alteza lo doctor micer Mathias Sorribes regent la Cancelleria, don Enrich de Toledo thesorier general, micer Jaume Filibert regent la Cancelleria de Valencia, Don Luys Ferrer Loctinēt de Governador genaral, lo Mestre Racional de Valencia, lo Balle general de Valencia, mossen Marrades loctinent de thesorier general, lo

Aduocat

Aduocat fiscal de Valencia, y lo Regent de assessor de Balle general. E per lo braç Ecclesiastic mossen Barthomeu Parent Canonge, fratre Ioan Alegria, Mossen Christofol Grau, mestre Nofre Assio, mestre Francisco Argent, fratre Ioan Texidor, fratre Cosme Viulaygua, fratre Benet Bañuls, fratre Pere Redorat, e lo comanador Castellar. E per lo braç Militar lo Duch de Segorb, en Honorat Ioan, don Giner de Perellos, en Gaspar Bernat Almunia, don Pedro Ioan, mossen Pere Benauent, don Balthezar Masco, en Jaume Bou, don Diego Boyl, mossen Nofre Luys Garcia, don Pedro de Muncada, mossen Perot Ioan Cifre, don Rafel Figarola, en Hieronim Blanes, don Hierony Buyl, mossen Ioã Alepus, don Jaume Dixar, mossen Nicholau Benet Artes, don Pedro Despuig, en Velazco Xuarez, don Luys Funes olim Muñoz, en Gaspar Hieronim Valenti, don Pedro Mila, en Miquel Ioan de Blanes, don Ioan Viues de Cañemas, en Sebastia Sentescrues, don Ioan Buyl, mossen Balthezar Steue, don Balthezar Lladro, mossen Francesch Bernat, don Ramon Boyl menor, mossen Hieronim Gasfull, don Francesch Sanç major, en Miquel Angel Fax, don Sebastia Antist, mossen Gaspar de Bas, don Francisco Marti, en Francesch Syluestre, don Ioseph de Castellui, mossen Balthezar Antist, don Prospero de Castro, en Diego de Baeça, don Gregori de Rocafull, en Gracia Calafeyt, don Miquel Boyl, mossen Gaspar Luys Cathala de Rolla, don Hieronim Castellui, mossen Frances Hieroni Ferragut, don Phelip de Castellui, don Hieronim Tallada, don Miquel Doms, don Eximen Perez de Lloris. E per lo braç Real en Francisco Ioan March, micer Francesch Ros, en Ioan Onofre Dassio, en Berthomeu Marti, en Bernat Cimo, en Bernat Luys Vidal, en Guillem Ramon Cahera, micer Dimas Aguilar, en Honorat Figuerola, micer Ioan Batiste Paredes, en Gaspar Ros per la ciutat de Valencia: Mestre Gaspar Guitart doctor en medicina, en Ioan Mico, en Pere Pascual, en Luys Maçana, en Jaume Pujalt, en Miquel Feliu, en Luys Mascarell, en Rafel Marti de Viciania, en Francesch Cabrera, en Pere Lluata, en Berthomeu Maiques, en Franc. Ioan Bernabeu, e en Melchior Lloret per les ciutats e viles Reals: Los quals dits tachadors hajen, e tinguen ple, e bastant poder de fer la dita tacha per mans, o per aquella via, forma, e manera q̄ als dits tachadors millor aparra, seruada tota

egualtat, en axi que tot lo que per aquells sera fet, sia aixi com sera proueyt, executat, e deduyt a effecte, e deguda execucio, tota excepcio e rao en cōtrari a part posades. La qual dita tacha se faça, e ab tot effecte sia feta sis mesos ans de la primera paga de aquella: los quals dits tachadors tinguen, e hajen axi mateix poder de conexas de les contencions, e dubtes que insurtiran per rao de la dita tacha, axi si los que seran tachats deuen pagar aquella, o no, en tot, o en part, o aliàs, per qualseuol causa, e rao decidir, e determinar les dites questions insurtidores per rao de la dita tacha, e les incidets, e dependents de aquelles, annexes, e connexes. E no resmenys dits tachadors tinguen poder de elegir en cars de mort de algu dels clauaris, o cōptadors que seran de la present cort, o en cars de vacacio del officio de aquells vn altre clauari, o comptador de les persones que hauran residit en les presents corts: los quals clauari, o clauaris: comptador, o comptadors que seran elets en lo dit cars tinguen aquell poder, e auctoritat que tenen los clauaris, e comptadors que son elets per los tres braços, e per vostra Alteza acceptats, approbats, e auctorizats en corts.

Item Señor los dits braços fan clauaris, e rebedors, que tinguē, reben y conseruen, e exgesquen les pecunies de la dita tacha: e distribu hexquen aquelles: als quals vostra Alteza, y tota la cort dona son poder, loch, e veus: los quals son los següents: es a saber, per lo braç Ecclesiastic Fratre Ioan Alegria del orde, o religio de Montesa, Mossen Berthomeu Parent Canonge de la Seu de Valencia. E per lo braç Militar Don Luys Funes olim Munyos, Mossen Ioan Alepus, Don Ioan Buyl, e Mossen Balthezar Antist. E per lo braç Real en Francesch Ioan March clauari rebedor, Micer Francesch Ros, e en Ioan Nofre Dassio sindich per la ciutat de Valencia. Mestre Gaspar Guitart doctor en medicina clauari rebedor della lo riu de Xuquer, en Luys Mascarell notari clauari rebedor deça lo dit riu de Xuquer, compresa la vila de Algezira, en Jaume Pujalt, en Francesch Cabrera, e en Berthomeu Mayques per les ciutats, e viles Reals. E q̄ los dits clauaris lliuren les quantitats que se hauran de pagar a vostra Alteza del dit seruey al Theforer general de vostra Alteza, o adaquell a qui vostra Alteza manara sien lliurades. E que ningu dels dits clauaris, aixi de les corts passades com de les presents

## Furs y actes de cort fets y atorgats

per la quantitat de la dita tacha que se haura rebut per aquell, o altre per aquell, no puixa esser guiat, ni alegrarse de guiatge algu q̄ li fos atorgat axi per vostra Alteza, com per lo Loctinēt general, o altres qualseuol officials: ans no obstant aquell puixa ser executat com en fets Reals, e fiscals per la dita quantitat que haura rebut. E que aquells dits clauaris ans del exercici dels dits officis donen, y hajan de donar bones, y doneas y sufficients fermances, a coneguda dels comptadors dels dits tres braços respectivament.

Item Señor que los dits tachadors, y clauaris, e cascu de aquells pera fer exercir y executar dit offici hajan poder, e jurisdicció sufficiēt, e bastāt de vos Señor per acte de la present cort pera prouehir que sien fetes execucions contra los recusants, e no volents pagar lo que seran tachats, e a llur offici no volran obtemperar, en axi que lo que per aquells sera proueyt, e manat sia executat per qualseuol porter, o porters, o comissaris: e si menester sera hauer y tenir auxili del Loctinent general, o portant veus de general governador del dit regne de Valencia, o de altres qualseuol officials del dit regne los sia, e haje de ser donat: als quals no puixa ser contradit sots grans penes.

Item Señor que los dits clauaris sien tinguts donar compte y rao del que rebran y pagaran: lo qual compte donen als ohidors de compte, elets per los dits tres braços: los quals dits comptadors tinguen poder de exhigir dits comptes, e compellir dits clauaris de hauerlos de donar dit compte ab los remeys penals, o aliàs, cō los parexera. E axi mateix de absolre, e diffinir aquells: los quals dits comptadors son los següents. Per lo braç Ecclesiastic lo reuerendissim don Gaspar jofre de Borja Bisbe de Sogorb y micer Melchior Steue doct̄or en decret̄s, don Miquel Ioan Castellar caualler del orde, e milicia de sant Ioan, frare Pere Redorat frare del conuent, e monastir de Benifaça. Per lo braç Militar don Rafel Figarola, en Honorat Ioan, lo Duch de Sogorb, don Alonso de Arago, e mossen Perot Ioan Cifre. E per lo braç Real per la ciutat de Valencia en Miquel Hieronim Garcia, en Gaspar Ioan de Sant Pere, en Pere Ioan Nauarro, en Balthezar Codo menor, micer Pere Ioan Capdeuila, en Onorat Granada, en Frances Ros, en Jaume Benet Eximeno, en

Jaume Ioan Pellicer Subfindich, e Marti Alfonso notari, en Melchior Torrella, e en Jaume de Assio. E per les ciutats, e viles Reals en Joan Miro, en Pere Pascual, en Luys Maçana, en Jaume Pujalt, en Miquel Feliu, en Rafel Marti de Viciano, en Francesch Cabrera, en Pere Lleuata, en Barthomeu Mayques, en Hieronim Marti, en Francesch Ioan Bernabeu, en Melchior Lloret, e en Ioan Mayques.

Item Señor que la quantitat que se ha de carregar a censal sobre los drets del General, si alguna sen carregara, sia repartida entre los treballants dels braços que tenen offici de la cort.

Item Señor considerada la grandissima destrució del dit regne, e la pobrea dels habitants en aquell a causa de les calamitats passades, vostra Alteza tingue per be que la quantitat que se ha de pagar per tacha, se pague, e haje de pagar per aquell temps que comodament se puixa pagar: lo qual sia per temps de sis anys, comptadors del primer de Gener del any mil cinchcents cinquantedos en auant, en lo qual se neix lo darrer seruey de les corts passades.

Item Señor q̄ en cars que carregas quantitat alguna sobre los drets del dit General, sia donat per vostra Alteza, e per la cort ple, e bastant poder als Deputats del dit General de fer dits carregaments ab totes les clausules necessaries, e ab los incidents, e dependents annexos y connexos, e a aquells en qualseuol manera tocants, axi cō ab lo present acte de cort los dona.

Item Señor que durāt lo temps que se ha de pagar lo seruey offert a vostra Alteza en les presents corts no puixen esser demanats per vostra Alteza altre seruey, o serueys dels regnicols del dit regne.

Item Señor los officials de la present cort ço es Tractadors, Examinadors de greuges, Tachadors, Clauaris, e Comptadors: encara que tinguen dos officis, o mes, no puixen hauer sino vn salari per rao, e causa de dits officis.

Item Señor la dita oferta fan en esta forma, ço es, que totes les sobredites coses, e sengles de aquelles en aquella contengudes, e insertes sien inuiolablement obseruades a la lletra sens subintellecte algu, planament, y a sa enteniment,

niment, sens interpretacio, e glosa alguna: e si interpretacio alguna se hagues de fer facen, e hajan de fer aquella de paraula dos dels officials Reals de vostra Alteza, e dos dels officials Ecclesiastichs, e dos dels Militars, e altres dos dels officials del braç Real, elegidors per los dits tachadors dels dits tres braços. E no podentse aquells concertar, sien elegits per sorts: les quals persones que se hauran de elegir sien dels tachadors dels dits tres braços.

Item Señor que los greuges que son posats en les presents corts sien remesos a determinar pera la ciutat de València per los dits prouisors, e jutges de greuges, deuant los quals se puixen axi mateix posar en la dita ciutat qualse uol altres greuges: los quals dits greuges axi posats com posadors en la dita ciutat deuant los prouisors, e jutges de greuges se hajan de conixer, e examinar, e declarar dins sis mesos comptadors passats quinze dies apres q̄ lo illustrissimo Duch don Ferrando de Arago Loctinent general de vostra Alteza en lo dit regne sera tornat de les presents corts a la ciutat de Valencia. E que los dits jutges, e prouisors de greuges hajan de jurar en poder del dit Loctinent general de ajustar-se tres dies de cada semana en la confraria de sant Jaume de la dita ciutat, pera examinar, proueyr, e declarar en los dits greuges en la hora, e hores que cōcordaran: en les quals los quis trobaran presents, puix ni haje dels officials nomenats en jutges per vostra Alteza, e dels dits tres braços puixen, e tinguen poder de proueyr, e declarar los dits greuges, no obstant la absencia dels altres, e lo que per aquells sera proueyt, e declarat sia hagut per ferm, e tingue execucio necessaria: e que vostra Alteza, e qualseuol dels seus officials a qui pertanga a sola ostensio de tal sentència donada per los dits jutges, e prouisors de greuges hajan de donar lletres executorials, donantles vostra Alteza, e la cort tot aquell poder q̄ en semblant cas es acostumat donar. E si durant lo dit temps dels dits sis mesos nos declaras en los dits greuge, o greuges, o en algu de aquells sien saluos los drets a la part en lo greuge de la qual no sera declarat pera les altres corts.

Item Señor que vint milia trescents trenta tres lliures sis sous y huyt diners de les dites cent milia lliures del dit seruey offert a vostra Alteza hajan de seruir, y esser conuertides en sa

tisfer als agreujats que seran naturals del dit regne, e per als deutes del dit regne, e regnicols de aquell que vostra Alteza haura donats per liquits, e dona vostra Alteza per deutes liquits ab lo present acte de cort los albarans del scriua de racio, e los deutes de les consignacions fetes sobre la thesoreria general dels quals constara ab priuilegi, o altres legitimes cauteles, e debitoris sobre la dita thesoreria general, e lo residuo q̄ restara a pagar de tots los deutes, e quantitats que per sa Mag. foren donats per liquits en les corts passades, e fonch proueyt se pagassen de la tercera part dels serueys offerts en dites corts, e les quantitats que foren, e seran declarades axi mateix per los examinadors, e jutges de greuges de les dites corts passades, e presents, e les quantitats prestades, e despeses fetes per rao de la serra Despada, e germania, e senaladamēt lo que resta a pagar dels onze milia ducats emprats per la fabrica de murs y valls, e axi mateix si alguna cosa resta per pagar de les cinchcentes lliures que empresta lo Capitol de la Seu en lo temps de la germania ab lo interes degut per rao de aquelles. E per lo semblant de les trescentes noranta tres lliures que en lo dit temps les persones del braç Ecclesiastic prestaren a la Regia cort. E axi mateix de les quatrecentes lliures que lo dit braç Ecclesiastic empresta per reduccio de la dita serra Despada. Les quals quantitats, e o lo que es pora pagar de aquelles se paguen de la tercera part del seruey de les corts del any mil cinchcents quaranta dos e de les presents: e la quantitat que restara a pagar dels quatorze milia ducats que per la generalitat, e regne de Valencia foren emprats a sa Mag. E lo que resta a pagar de la subuencio del rescate dels particulars de les viles de Castello, e Vila Real feta per sa Mag. en les corts dels anys mil cinchcents trenta set, e mil cinchcents quaranta dos. E o dels dos milia ducats dels quals en les presents corts vostra alteza los ha fet subuencio, y merce per al dit rescate. E lo que resta a pagar de les mil lliures de les quals sa Mag. feu gracia y merce a dona Madalena Claramunt y de Tolza. E axi mateix los deutes de la Regia cort que seran verificats. E los mil ducats dels quals sa Mag. feu gracia ala vila de Boayrent, y lo que resta a pagar ala vila de Penaguila. E que sia donat poder, e facultat al Loctinent general de vostra Alteza en lo dit regne que ensemps ab vna persona de cada braç que sera eleta per los tachadors dels dits braços faça la repar

## Furs y actes de cort fets y atorgats

la reparticio de la dita part segons es acostumat fer en los sobredits crehedors.

Item Señor perque lo dit seruey ab mes promptitut se puixa fer, e efectuar: lo qual nos pot efectuar sino vistes, e regonegudes primerament les forces, e facultats del General del dit regne: les quals se han de veure en la ciutat de Valencia: Perço los dits tres braços supliquen a vostra Alteza sien porrogades les presents corts pera la ciutat de Valencia en lo Capitol de la Sglesia major de aquella, e que dites corts duren fins que sien fetes la dita examinacio y carregaments de censals, si sen hauran de fer, y la dita tacha sia feta y executada, e per al temps que dits greuges se hauran de examinar, e per al assento de la guarda del regne, e del General de la sal tan solament, e no per altres.

Item Señor los tres braços del regne de Valencia considerat la molta clemencia y liberalitat en vostra Real Alteza han conegut, sent als dits braços, e particulars de aquells moltes gracies y merces en los molts treballs que ha sostengut en donar breument conclusio en la present cort, e assento del present regne han deliberat ab molta conformitat servir a vostra Alteza ab tretze milia trescentes trenta tres lliures sis sous y huyt les quals reba dels clauaris de la tacha faedora per lo seruey a sa Mag. offert de aquelles trenta tres milia trescentes trenta tres lliures sis sous huyt diners: los quals sa Mag. conigna als agreujats transferint en vostra Alteza tots los drets que los agreujats tenen pera cobrar les dites tretze milia lliures: Supplicant a vostra Alteza tinga mes sguart a la voluntat dels braços que a la poquedat del seruey: Supplicantli aquelles conuerteixca en algun joyel, e cosa señalada, perque ab aquell tingue mes memoria del present seruey: protestant que per lo present seruey a vostra Alteza particularment fet no sia causat perjuhi algu als dits tres braços, ni als particulars de aquells ne puixa esser tret en vs, ni en consequencia en lo sdeuenidor, com lo dit seruey se sia fet pro hac vice tantū.

Item Señor los tres braços del regne de Valencia veent en vostra Alteza molt gran voluntat de emprendre la conquista de Alger, per lo qual cessarien los grans, e intollerables danys que los habitants del regne de Valencia reben per los cossaris, e armades dels Moros de Alger Supplicant a vostra Alteza pose en execucio la

dita voluntat. E per moure lo animo de aquella a la dita empresa offiren a vostra Alteza pera la subuencio de la armada que contra Alger se fara deu milia lliures, pagadores tostēps que la dita empresa sera feta, y sera certa: puix empero se face ans de la conuocacio de les primeres corts generals, e o particulars al regne de Valencia. La qual offera fan, crehent que lo regne de Arago, e principat de Cathaluña moguts per los matexos respectes faran a vostra Alteza majors offerres, e los regnes de Castilla moguts p lo exemple dels presents regnes, e principat se mouran ab molts grans serueys axi en general per les vniuersitats com encara per particulars: donant ple, e bastant poder a les vint y quatre persones nomenades per al assento de la guarda que vsant del mateix poder que tenen pera lo assento de dita guarda donen forma, e manera a aquells ben vists al pagament de les dites deu milia lliures.

Item Señor que vostra Alteza decrete los actes fets, e concordats per los tres braços, e lo poder per aquells conferit, e donat a les vint y quatre persones eletes pera proueyr y assentar la guarda del present regne que es stada deliberada en les presents corts. E que vostra Alteza a major cautela dona, e confereix ple, e bastant poder a les dites persones eletes per los dits tres braços, pera que aquells essent en la ciutat de Valencia, assenten, e posen en execucio la dita guarda en lo modo, e forma de la solucio, e sustētacio de aqlla, ab tots los incidents, dependents e coses necessaries pera que dita guarda pugue esser efectuada, e que tot lo que sera fet, e prouehit per les dites persones, tingue tanta força y valor com si fos fet en les presents corts: les quals son les persones seguēts, ço es per lo braç Ecclesiastich micer Melchior Steue, fray Ioan Alegria, mossen Berthomeu Parent Canonge de la Seu, frare Onofre Assio, frare francisco Argent, frare Ioan Texidor, don Miquel Ioan Castellar de la orde de sant Ioan, e micer Christofol Grau Canōge de Sogorb. E per lo braç Militar don Balthezar Masco, mossen Pere Benauent, don Ioan Viues de Canemas, en Sebastia Sentescreus, don Diego Buyl, mossen Perot Ioan Cifre, don Rafel Figarola, e mossen Onofre Luys Garcia. E p lo braç Real en Frācesch Ioan March, micer Francesch Ros, en Ioan Onofre Dassio, en Guillem Ramō Cahera per la ciutat de Valencia: mestre Gaspar Guitart doctor en

ctor en medicina, en Pere Pascual, en Jaume Pujalt, en Rafel Marti de Viciania per les altres ciutats, e viles Reals. Sa Alteza dona dit poder a les dites persones ensemps ab lo Loctinent general, porrogant per al dit effecte les presents corts fins a les primeres corts sdeuenidores.

Item Señor que per lo semblant vostra Alteza decrete lo poder donat a les vint y quatre persones per assentar lo General de la sal segons lo delliber fet per los dits tres braços, e q̄ a major cautela vostra Alteza dona ple y bastant poder a les dites persones eletes p los dits tres braços, pera que aquelles ensemps ab los Deputats del dit General assenten, e posen en execucio essent en la ciutat de Valencia lo assentament del dit dret del General de la sal, si comodament aquell se pora assentar altrement del que huy sta assentat, ab tota saluetat dels drets del dit General: e que tot lo que sera prouehit per les dites persones, e Deputats del dit General tinga tanta força y valor com si fos fet y prouehit en les presents corts: les quals persones son les següents: ço es per lo braç Ecclesiástich micer Melchior Steue doctor en Decrets, frare Ioan Alegria del orde de Muntesa, mossen Berthomeu Parent Canõge de la Seu de Valencia, lo Reuerendissimo don Gaspar Iofre de Borja Bisbe de Sogorb, frare Onofre Assio Abad de la Real, frare Frãcisco Argõt, frare Benet Bañuls, e mestre Ioan Bonet mestre en sacra Theologia, e per lo braç Militar don Francisco Marti, en Miquel Ioan de Blanes, don Luys Funes, olim Muñoz, mossen Gaspar de Bas, don Sancho de Cardona Almirãt de Arago, mossen Ioan Alepus, don Pedro de Muncada, e mossen Balthezar Antifr. E per lo braç Real en Francesch Ioan March, micer Francesch Ros, en Ioan Onofre Daffio, en Guillem Ramon çahera per la ciutat de Valencia: mestre Gaspar Guirtart doctor en medicina, en Pere Pascual, en Jaume Pujalt, en Rafel Marti de Viciania per les altres ciutats, e viles Reals. Sa Alteza dona poder a les dites persones ensemps ab lo Loctinent general: porrogant paral dit effecte les presents corts fins que dit negoci sia fet y effectuat ab tot effecte.

Item Señor que de la quarta part de les dites deu milia lliures ques dona per als officials Reals treballants en les presents corts sien do-

nades, e pagades al doctor micer Mathia Sorribes Regent de cancelleria vint milia sous, e al doctor micer Onofre Vrgelles Regent quinze milia sous, e a don Miquel Climent protonotari vint milia sous per los treballs per aquells sostenguts en les presents corts, e que lo restant sia repartit per yguals parts entre los altres officials Reals. Plau a sa Alteza.

Item Señor supliquen que la present oferta, e tots los actes fahents per aquella, e per tota la dita cort, e per cascu dels dits tres braços ço es Ecclesiástich, Militar, e Real, e singulars de aquell, e del General de Valencia sien lliurades autèntiques sagellades, e plumbades franques del dret de sagell, e de tots altres drets, e despeses als dits tres braços. Plau a sa Alteza atorgar lo sagell franch, y que la forma y registre dels actes de cort se paguen com ses acostumat.

Item Señor que sia feta per vostra Alteza absolucio, remissio, e perdo general, si, e segons en semblants celebracions de corts se acostuma de fer, e proueyr.

## Acceptacio de la Offerta.



A Alteza acceptant la present oferta, e coses en aquella contingudes, excepto en la assignacio dela tercera part del seruey per als agreujats: la qual enten fer per esta volta tan solament, e que no li sia causat perjuy algu en lo sdeuenidor, regracia molt aquella ala dita cort, e vol, e declara de voluntat dela dita cort, e dels tres braços de aquella que per fer los actes que de present se fan, e son stats fets nos puixa dir la present cort esser finida, ni finada, com aquella vulla sa Alteza reste y stigue en sa força y valor en respecte del regne de Valencia, e que sia continuada fins que los carregamèts de censals sien fets sobrel General, si algũs sen faran, e fins que la tacha ques ha de fer per tot lo regne sia ab effecte feta, y executada, exegida, y pagada. E assigna pera continuar la dita cort dins lo Capitol dela Seu de València, y p al quinzen dia del mes de janer primer vinent del any mil cinchcents quaranta huyt, e per al temps donat pera la exami

# Furs y actes de cort fets y atorgats

la examinacio dels greuges, e de alli auant consecutiua ment per los dies fins les coses de la present offerra sien ab tot effecte complides.

## Abolicio general.



**A** lo present absolem, remetem a qualseuol braços, vniuersitats, e qualseuol singulars del dit regne de Valencia totes penes ciuils y criminals, e qualseuol crims q̄ sien stats comesos tro al jorn de huy. De la present empero remissio general exceptam tan solament crims de heretgia, e de lesa magestat, e sodomia, falsadors de moneda, e de bares traydors, e de mort acordada, e de nafres, e coltellades donades per diners, e de falsos notaris, e de aquells q̄ fan fer, e vsen scientment de les cartes, testaments, e falses scriptures, e ladres trencadors de camins, y de qualseuol pau y treua.

*¶ Sobrecehiment en la profecucio dels crims comesos en les serres Despadan y de Bernia fins a les primeres corts.*



**P**erque sa Alteza vol, y enten fer tot lo que bonament pot proueyr en vtilitat dels regnicols del dit regne, e repos dels habitants en aquell: perço diu que li plau que sia sobreseyt fins a les primeres corts en qualseuol proces que sen haje de fer, e sia fins a huy principiat, si algu principiat fera: per qualseuol crims contra los nouament cõuertits, sobre los crims y delictes de la serra Despadan, y de Bernia: encara que per no hauer obeyt los manaments de sa Mag. dins lo temps per aquell ordenat prenguessen lo sant baptisme, o hisquessen fora lo regne, axi en respecte de les penes corporals com pecuniaries: puix los que pretenen que sa Mag. o la Regia cort de aquella los es obligat per hauer fet conuertir los Moros a la nostra saneta fe catholica, e hauerlos dit q̄ hisquessen del dit regne, o aliàs sobre dites causes sien contents sobreseure en qualseuol demanda que per les dites causes se puixen fer a les Maiestrats fins les primeres corts.

*¶ Porrogacio de corts para la ciutat de Valencia.*



**S**A Alteza considerat que la conuocacio de les presents corts es itada general als regnes de Arago, e Valècia, e principat de Cathaluña: e en lo dia de huy accerprant sa Alteza la offerra a aq̄lla feta p̄ los tres braços del regne de Valencia, dona poder a les persones en dita offerra mencionades: les quals se han a transferir en la ciutat de Valencia per executar y dar compliment al seruey que a sa Mag. y Alteza es fet ab la dita offerra: per tant de voluntat de la dita cort per confermar la cõuocacio, e congregacio de la present cort general vol y mana sa Alteza que cascu dels tres braços del dit regne de Valencia haje de lexar, e lexe vna persona en axi que sien tres persones, o sindichs per los dits tres braços, para assistir als actes de cort que faran per lo dit regne de Arago, e principat de Cathaluña a la dita cort congregats tan solament, ~~la asistencia de les quals dicos tres persones,~~ o sindichs dels dits tres braços del regne de Valencia produhexca y obretots aquells effectes que produyria y obraria la asistencia y presencia de tots los dits tres braços del dit regne quant al effecte de la continuacio de les corts generals a sguart del dit regne de Arago y principat de Cathaluña: ab aquesta empero modificacio, y no en altra manera que les dites tres persones dexades per los dits tres braços no puxen fer acte algu de cort, ni altre qualseuol ensempe ab lo regne de Arago, e principat de Cathaluña, o sens aquells: e si lo cõtrari feyen, que tot lo que faran sia nulle: mas q̄ tan solament puxen assistir, o fer presencia en les dites corts generals, e dissentir, e cõtradir en qualseuol actes que en les dites corts generals se facen his volguessen fer en lesio, e perjuhi algu del dit regne de Valencia, o de qualseuol dels dits tres braços de aquell. E ab saluetat encara expressa que per lo present acte no sia fet perjuhi algu al dit regne de Valencia, ni adalgu dels braços de aquell, ni sia tret a vs y consequencia en lo sdeuenidor.



**D**ictos igitur foros, actus curiæ, ordinationes & prouisiones iuxta decretationes nostras in fine cuiuslibet capituli scriptas & appositas, ad supplicationem dictorum trium brachiorum dictam curiam representantium, & constitutorum facimus, sancimus, statuimus, concedimus & ordinamus, volumusq̄;



volumusq; per nos & nostros successores incon-  
cussis, & inuolabiliter obseruari. Quapropter  
illustriss. Ducem don Ferdinandum de Arago-  
nia consanguineum nostrū præcharū Locumte-  
nentem & Capitaneum generalem Imperato-  
ris Regis domini mei in regno prædicto Valen-  
tiæ enixè rogamus: necnō omnibus supradictis  
& infra scriptis: gerentibus quoq; vices genera-  
lis Gubernatoris, Iustitijs, Baiulis, & vniuersis  
& singulis officialibus & subditis nostris, & di-  
ctorum officialium locumtenentibus præsentibus  
& futuris: etiam pro prima & secunda iussio-  
nibus mandamus quatenus omnia & singula su-  
pradiçta in præsertis actibus, ordinationibus  
& prouisionibus iuxta dictas decretationes, &  
responsiones teneant & obseruent, & ab omnibus  
faciant inuolabiliter obseruari: & non contrafa-  
ciant vel veniant, seu aliquem cōtrafacere vel  
venire permittant ratione aliqua, siue causa. Et  
vt præmissa maiori gaudeant firmitate promit-  
timus in bona fide nostra Regia omnibus & sin-  
gulis prædictis & infra scriptis, & omnibus etiā  
alijs de dicto regno licet absentibus, tanquam  
præsentibus, & notario ac prothonotario nostro  
infra scripto: & omnibus etiam alijs quorum in-  
terest, aut interesse potest legitimè stipulanti,  
paciscenti, & recipienti. Ac etiam iuramus su-  
per crucem domini nostri Iesu Christi, & eius  
sancta quatuor Euangelia manibus nostris cor-  
poraliter tacta prædicta omnia & singula, vt su-  
perius dicta sunt, & in dictis actibus, ordinationi-  
bus, prouisionibus & decretationibus contine-  
tur: Cæsaream Catholicam Regiam Maiestra-  
tem: Nosq; nomine nostro proprio, & nostros  
successores tenere & obseruare, teneriq; & ob-  
seruari irrefragabiliter facere per nos & officia-  
les nostros iuxta illorum seriem & tenorem: &  
in nullo contrafacere, vel venire iure aliquo,  
causa vel etiam ratione: quibus omnibus Curia  
consentijt. Acta fuerunt hæc in ecclesia bea-  
tissimæ semperq; virginis Mariæ villæ Monti-  
soni, die decimo nono mensis Septembris, an-  
no à natiuitate domini millesimo quingentesi-  
mo quadragesimo septimo, Imperij Cæsareæ  
Maiestatis Imperatoris Regis domini mei an-  
no vigesimo nono: regnorū autem suorum vi-  
delicet Reginæ auix & dominæ nostræ colen-  
dissimæ Castellæ, Legionis, Granatæ, &c. anno  
quadragesimo quarto: Nauarræ trigesimo ter-  
tio, Aragonum verò, vtriusq; Siciliæ, Hierusa-  
lem, & aliorum trigesimo secundo: Regis verò  
domini mei omnium trigesimo secundo.

Philippi Dei gratia Principis  
Signū ✠ Asturiarum & Gerunden. Pri-  
mogeniti regnorum Castellæ,  
Aragonū, vtriusq; Siciliæ, &c. Gubernatoris ge-  
neralis regnorū coronæ Aragonū, Ducis Mon-  
tiscalbi & domini ciuitatis Balagarij: qui prædi-  
cta laudamus, firmamus, concedimus & iura-  
mus, eidemq; bullam plumbeā Catholicæ Ma-  
iestatis Regis Ferdinadi abauī nostri, cū non-  
dum nostra fabricata fuerit, impendenti, iussi-  
mus apponendam. Yo el Principe. V. Sorri-  
bes ꝑ. V. Vrgelles ꝑ. V. Camacius ꝑ.

Sig: num Bartholomei Parent Canonici Ec-  
clesiæ Valentia, sindici Capituli dictę Ecclesię,  
& procuratoris admodū reuerendi Archiepisco-  
pi Valentini. Sig: num fratris Ioānis Alegria  
ordinis militię de Muntesia procuratoris Ma-  
gistri Muntesia. Sig: num reuerendi Gaspa-  
ris Iaufridi de Borja Episcopi Segobriceñ. & san-  
ctæ Mariæ de Albarrazin. Sig: num fratris  
Frācisçi Argēt in sacra theologia magistri pro-  
curatoris Abbatis Vallisdigne. Sig: num fra-  
tris Onofrij Dassio in sacra theologia magistri  
Abbatis dela Real Maioricaꝑ procuratoris Ab-  
batis Populeti. Sig: num fratris Benedicti Ba-  
nuyls ordinis de Mercede procuratoris Com-  
mendatoris de Mercede. Sig: num Ioānis Bo-  
net in sacra theologia magistri Vicarij & offi-  
cialis ac procuratoris Episcopi Dertuseñ. Sig-  
: nū fratris Ioannis Texidor procuratoris prio-  
ris Vallis Christi. Sig: num fratris Petri Re-  
dorat procuratoris Abbatis de Benifaça. Sig: num  
fratris Michaelis Ioannis Castellar ordi-  
nis sancti Ioānis Hierosolymitañ. procuratoris  
cōmendatoris de Torrent, pro brachio Ecclesia-  
stico. Sig: num admodū Illustris Alfonsi de  
Aragonia ducis Sugurbij & Cardonæ. Sig: nū  
illustris Sancij de Cardona Marchionis de Gua-  
dalest admirati Aragonū. Sig: num nobilis Ia-  
nuarij de Perellos. Sig: num Honorati Ioan-  
Sig: num Petri Benauent. Sig: num nobilis  
Balthezaris Masco. Sig: num Iacobi Bou. Sig-  
: num nobilis Petri de Muncada. Sig: num  
Onofrij Ludouici Garcia. Sig: num nobilis  
Raphaelis Figuerola. Sig: num Petri Ioannis  
Cifre. Sig: num nobilis Iacobi Dixer. Sig: num  
Ioannis Alepus. Sig: num nobilis Ioānis  
Buyl. Sig: nū Velasçi Xuares. Sig: num no-  
bilis Ioānis Viues de Canemas. Sig: nū Gaspa-  
ris Hieronymi Valenti. Sig: num nobilis Bal-  
thesaris Ladro. Sig: num Francisci Bernat.  
Sig: num

## Furs y actes de cort fets y atorgats

Sig: num nobilis Frãcisçi Sanç minoris natu.  
 Sig: nũ Michaelis Ioannis de Blanes. Sig: nũ  
 nobilis Ludouici Funes, olim Muños. Sig: nũ  
 Sebastiani Sanctescrus. Sig: num nobilis Pe-  
 tri del Mila. Sig: nũ Didaci de Baeça. Sig: nũ  
 nobilis Francisci Marti. Sig: nũ Graciani Ca-  
 laceyt. Sig: nũ nobilis Sebastiani Antist. Sig:  
 num Gasparis de Bas. Sig: num nobilis Iose-  
 phi de Castellui. Sig: num Frãcisçi Syluestre.  
 Sig: nũ nobilis Michaelis Buyl. Sig: nũ Gas-  
 paris Ludouici Cathala & de Rotla. Sig: num  
 nobilis Gregorij de Rochafull. Sig: nũ Fran-  
 cisçi Hieronymi Ferragut & de Pujades. Sig:  
 num nobilis Hieronymi Tallada. Sig: num no-  
 bilis Prosperi de Castro. Sig: num nobilis Mi-  
 chaelis Doms. Sig: num nobilis Eximenij Pe-  
 rez de Lloris. Sig: nũ nobilis Raymundi Buyl  
 minoris natu. Sig: num nobilis Hieronymi de  
 Castellui. Sig: nũ nobilis Philippi de Castell-  
 ui pro brachio Militari. Sig: na Frãcisçi Ros  
 Aduocati, Ioannis Onofrij Daffio substituti à  
 Francisco Ioanne March iurato absente findi-  
 corum ciuitatis Valentia. Sig: num Gasparis  
 Guitart findici ciuitatis Xatiua. Sig: nũ Ioã-  
 nis Miro findici ciuitatis Oriola. Sig: nũ Pe-  
 tri Pascual findici ciuitatis Alicantis. Sig: nũ  
 Ludouici Mascarell findici substituti villę Mo-  
 rella. Sig: num Iacobi Pujalt findici villę Al-  
 gezira. Sig: num Michaelis Felii findici Ca-  
 strilionis Planicie. Sig: num Ludouici Masca-  
 rell findici villę Regalis. Sig: nũ eiusdem Mi-  
 chaelis Felii findici substituti villę de Alcoy.  
 Sig: num Rafaelis Martini de Viciana findici  
 villę Burriana. Sig: num Francisci Cabre-  
 ra findici villę Cullera. Sig: nũ Bartholomei  
 Mayques findici villę de Bocayrēt. Sig: num  
 Frãcisçi Ioãnis Bernabeu findici villę Xexonç.  
 Sig: nũ Melchioris Loret findici Villę joyo-  
 fa. Sig: num eiusdem Bartholomei Mayques  
 findici villę de Capdet pro brachio Regali.

Testes Illustrissimus don Ferdinandus de  
 Aragonia, ac illust. & magnifici domini Frã-  
 cisçus de Borja Dux Gandia, Petrus de Lu-  
 na Comes de Morata, don Ioannes de Acu-  
 ña, & don Federicus de Portugalia magistri  
 aula domus suæ celsitudinis Regij consilia-  
 rij, ac quàm plurimi alij in multitudine co-  
 piofa.

Sig: num Michaelis Clementis Cefareę  
 & Catholicarum Maieftatũ, ac Serenissimi &  
 Potentissimi Domini Principis consiliarij &

prothonotarij, Regiaq; auctoritate per totam  
 eiusdem terram & ditionẽ publici notarij, qui  
 prædictis vnã cum superius nominatis testibus  
 interfuit: eaq; de eiusdẽ domini Principis man-  
 dato in quadraginta sex folijs pergameneis hoc  
 in quo signum appositum est cõputato scribi fe-  
 cit, & clausit. Constat de suprapositis in linea  
 tertia secundæ paginæ vndecimi folij, vbi legi-  
 tur, de, & in. xxvij. linea primæ paginæ vndeci-  
 mi folij, e approuats, e lo cõtrari se ha de presu-  
 mir dels que ab. & in linea. ij. secundæ paginæ  
 trigefimi tertij folij. fill de don Giner de Pere-  
 llos. & in linea. xxij. secundæ paginæ quadrage-  
 simi primi folij, dit. Et cum rasis & correctis in  
 xxvij. linea primæ paginæ. viij. folij, vbi legi-  
 tur, remesos. & in. xxvj. linea primæ paginæ vn-  
 decimi folij, ha de presumir dels que son gra-  
 duats en studis generals. & in. x. linea primæ pa-  
 ginæ. xij. folij, temi. & in duodecima linea. ij. pa-  
 ginæ. xij. folij, ducats. & in prima linea. ij. pagi-  
 næ. xxx. folij, benefici. & in trigesima linea se-  
 cundæ paginæ. xxxiiij. folij, darrera. & in vnde-  
 cima linea primæ paginæ quadregesimi secundi  
 folij, decrets. & in. xij. linea secundæ paginæ  
 quadregesimi tertij folij, p. & in secunda linea  
 primæ paginæ. xlvj. folij, & appositas ad suppli-  
 cationem dictorum trium brachiorum dictam  
 curiam repræsentantium & constitutorũ, faci-  
 mus, sancimus. & ibidem. xv. linea, nosq;. & ibi-  
 dem in decima sexta linea, nos, & officiales no-  
 stros.

Domini Princeps exactis in dicta curia  
 generali editis, publicatis & iuratis mandauit  
 mihi Michaeli Clementi, in cuius posse dictus  
 dominus Princeps, & omnes prædicti firmarũt.  
 In curia ad. D. P. ij. 1.º. trigesimo primo.

Die Mercurij vndecima mensis Ianua-  
 rij, anno à natiuitate domini millesimo quingẽ-  
 tesimo quadregesimo octauo, En Iohan Bala-  
 guer per lo trompeta publich de la insigne ciu-  
 tat de València dix, e relacio feu que ell en lo dia  
 de huy ensemps ab los altres trompetes hauer  
 publicat ab crida Real, per manamẽt dels Ma-  
 gnifichs Iusticia, e Iurats de la dita ciutat los  
 furs, e actes de cort dessus contenguts per la di-  
 ta ciutat de Valencia, e lochs acostumats de a-  
 quella. Recepit Franciscus Ioannes Ponç no-  
 tarius pro scriba.

Laus Deo. ☩



THE HISTORY OF THE

Faint, illegible text in the upper left column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the upper right column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the lower left column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the lower right column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the lower left column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the lower right column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text at the bottom left of the page, likely bleed-through from the reverse side.

Faint, illegible text at the bottom right of the page, likely bleed-through from the reverse side.

